

გ ა ნ ს ჯ ა დ ო ბ ა

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: http://www.supremecourt.ge/default.aspx?sec_id=133&lang=1

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
ადმინისტრაციულ საქმეებზე
2018, №7

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Administrative Cases
(in Georgian)
2018, №7

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Verwaltungssachen
(in der georgischen Sprache)
2018, №7

Решения Верховного Суда Грузии
по административным делам
(на грузинском языке)
2018, №7

გადაწყვეტილებების შერჩევასა
და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი **ლიანა ლომიძე**

ტექნიკური რედაქტორი **მარიკა მაღალაშვილი**

რედაქციის მისამართი: 0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების
ქ. №32, ტელ: 299 04 18; www.supremecourt.ge

**ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო
სასამართლოების დეპარტამენტის მხარდაჭერით**

1. ადმინისტრაციული განსჯადობა

1.1. სახელმწიფო ქონებასთან დაკავშირებული დავების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-961-952(გ-16)

23 თებერვალი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ჩინჩალაძე,
ნ. სხირტლაძე

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 9 დეკემბერს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – შპს „...“ მიმართ.

მოსარჩელემ შპს „...“ მხარეთა შორის 2014 წლის 3 ივლისს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 45 016 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 12 დეკემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი შპს „...“ მიმართ, განსჯადობით განსახილველად გადაეცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილზე, რომლის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კერძო სასამართლებრივი ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით.

სასამართლოს მითითებით, განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსა და შპს „...“ შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულების არაჯეროვანი შესრულება. სასამართლოს მოსაზრებით, დავა დაკავშირებულია კერძოსამართლებრივი ხელშეკრულების შესრულებასთან. ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულების საგანია კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ... მდებარე 16 783 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთისა და მასზე განთავსებულ №1 შენობა-ნაგებობის საერთო ფართობი 341.88 კვ.მ/სხვა ფართი: განაშენიანების ფართობი 372 კვ.მ (საკადასტრო კოდი №...) საკუთრებაში გადაცემა. შპს „...“ ვალდებულია იყო ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ქონებაზე პლასტმასის მწარმოებელი საწარმოს შექმნა წარმოების დაწყებაზე „განკარგულების“ გამოცემიდან არაუმეტეს 2 წლისა. ასევე, მხარის ვალდებულებას წარმოადგენდა 3.1.1. მუხლით განსაზღვრული ვალდებულების შესრულების მიზნით არანაკლებ 104 000 ლარის ინვესტიციის განხორციელება, ხოლო ინვესტიციის არანაკლებ 25% უნდა განხორციელებულიყო „განკარგულების“ გამოცემიდან ერთი წლის განმავლობაში. აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვანი შესრულების შემთხვევაში „მყიდველს“ ეკისრება პირგასამატებლო დარჩენილი განსახორციელებელი ინვესტიციის 0,1% ოდენობით დარღვევის დღიდან ყოველ ვადაგადაცელებულ დღეზე.

სასამართლოს განმარტებით, ზოგადი ადმინისტრაციულ კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქოსამართლებრივი ხელშეკრულება. ამდენად, ადმინისტრაციულმა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის არსებული სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ხელშეკრულებიდან, რომელიც ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დადებულ სამოქალაქო ხელშეკრულებას განეკუთვნება, შესაბამისად, მის შესრულებასთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლისა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის საფუძველზე სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განსჯადია და სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა

კოლეგიის 2016 წლის 21 დეკემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი მოპასუხე შპს „...“ მიმართ ზიანის ანაზღაურების შესახებ, განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განმარტებით, ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო-ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლოს მითითებით, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო ითხოვს 2014 წლის 3 ივლისის ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მოპასუხისათვის პირგასამტეხლოს დაკისრებას. შესაბამისად, განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად უნდა შეფასდეს აღნიშნული ხელშეკრულების სამართლებრივი ხასიათი.

სასამართლოს განმარტებით, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებად მიჩნევის ძირითად ელემენტს წარმოადგენს, როგორც ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზანი, ისე სამართლებრივ ურთიერთობაში მისი, როგორც სუბიექტის მონაწილეობა. საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზანი გულისხმობს არა მხოლოდ ადმინისტრაციული ორგანოს უფლებამოსილებას მიკუთვნებული ნებისმიერი საკითხის გადაწყვეტას, არამედ ძირითადი, უშუალო ფუნქციის განსახორციელებლად ხელშეკრულების დადებას. სხვაგვარად ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დადებულ ნებისმიერ ხელშეკრულებას მიენიჭებოდა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების სტატუსი, რამდენადაც ადმინისტრაციული ორგანო ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, უფლებამოსილია განახორციელოს მხოლოდ კანონით მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილება.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მხარეთა შორის ხელშეკრულების გაფორმებას წინ უსწრებდა „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანება და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების

შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 11 ივნისის №1046 განკარგულება.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-31 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის პრივატიზებისას პრივატიზების განმახორციელებელ ორგანოსა და ქონების შემძენს შორის იდება შესაბამისი ხელშეკრულება, რომელიც საჯარო რეესტრში საკუთრების უფლების რეგისტრაციისა და შესაბამისი ვალდებულებების (მათ შორის, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, საპრივატიზებო საფასურის გადახდის ვალდებულების) წარმოშობის საფუძველია.

„სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 11 ივნისის №1046 განკარგულების პირველი პუნქტის თანახმად, „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის მე-3 პუნქტის და „ანარმოდ საქართველოში“ სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილებით დამტკიცებული „სახელმწიფო პროგრამის“ მე-7 მუხლის შესაბამისად, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ... მდებარე 16 783 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული №1 შენობა-ნაგებობა საერთო ფართობით 341.88 კვ.მ/სხვა ფართობი: განაშენიანების ფართობით 372 კვ.მ (საკადასტრო კოდი №...) პირდაპირი მიყიდვის ფორმით 1 ლარად საკუთრებაში გადაეცა შპს „...“ (ს/კ ...).

„ანარმოდ საქართველოში“ სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილების მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, უძრავ ქონებაზე ხელმისაწვდომობის კომპონენტის განხორციელების მიზნით, ქონების სააგენტო, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, უზრუნველყოფს შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელებას უძრავი ქონების, ამ პროგრამით განსაზღვრული პირობებით მენარმე სუბიექტისთვის გადასაცემად. ამავე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, პროგრამის ბენეფიციარს, ამ პროგრამით გათვალისწინებული პირობების მიხედვით, საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტის მიღების შემთხვევაში, კანონმდებლობით დადგენილი წესით, შესაბამისი ვალდებულებების შესრულების პირობით, საკუთრებაში გადაეცემა უძრავი ქონება.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში სახეზეა სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილებითა და საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 11 ივნისის №1046 განკარგულების თანახმად, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს კომპეტენციას განეკუთვნება და საჯარო სამართლებრივი ხასიათისაა.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან. სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებულ საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას. მოპასუხესთან დადებული ხელშეკრულება ადმინისტრაციული ხელშეკრულებაა, რომელიც დადებულია ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობის საფუძველზე, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კერძო სამართლის იურიდიულ პირთან საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით და შესაბამისად, დავაც ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს.

სასამართლოს მითითებით, „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ქონების პრივატიზების მიზნით დადებული შესაბამისი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საპრივატიზებო პირობების დარღვევის გამო ხელშეკრულების ცალმხრივად მოშლის შემთხვევაში პრივატიზებული ქონება ბრუნდება სახელმწიფო საკუთრებაში, ხოლო ამ ქონებაზე რეგისტრირებული მესამე პირის (პირთა) იპოთეკის უფლება (უფლებები) უქმდება, თუ ქონების იპოთეკით დატვირთვამდე საჯარო რეესტრში უძრავი ნივთის შესახებ ჩანაწერში რეგისტრირებულია საპრივატიზებო ვალდებულების (ვალდებულებების) ამსახველი შესაბამისი ინფორმაცია. ამასთან, ქონების შემძენს სახელმწიფო არ აუნაზღაურებს გადახდილ თანხებსა და განუულ ხარჯებს.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილების მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, პროგრამის უძრავ ქონებაზე ხელმისაწვდომობის კომპონენტის ფარგლებში გაფორმებული შესაბამისი ნასყიდობის ხელშეკრულების შეწყვეტის შედეგები განისაზღვრება „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის და სხვა სამართლებრივი აქტების შესაბამისად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სასამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირვე-

ლი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანების), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 პუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვას ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რო-

მელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხოლო დავის საგანია – მხარეთა შორის 2014 წლის 3 ივლისს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 45 016 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.1 მუხლის თანახმად, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შესაძლებელია ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციული-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მონესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოანესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით; ხოლო ამავე კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლობის მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უპი-

რატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადაგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას იმასთან დაკავშირებით, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნა – მხარეთა შორის 2014 წლის 3 ივლისს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 45 016 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, ვინაიდან აღნიშნული ხელშეკრულება დაიდო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანებისა და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 11 ივნისის №1046 განკარგულების საფუძველზე.

მოცემულ შემთხვევაში სახეზეა სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილებისა და საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 11 ივნისის №1046 განკარგულების თანახმად, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს კომპეტენციას განეკუთვნება და საჯარო სამართლებრივი ხასიათისაა. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 30 მაისის №365 დადგენილების მე-10 მუხლის

მე-2 პუნქტის თანახმად, პროგრამის უძრავ ქონებაზე ხელმისაწვდომობის კომპონენტის ფარგლებში გაფორმებული შესაბამისი ნასყიდობის ხელშეკრულების შეწყვეტის შედეგები განისაზღვრება „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის და სხვა სამართლებრივი აქტების შესაბამისად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებული საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი შპს „...“ მიმართ, მხარეთა შორის 2014 წლის 3 ივლისს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლო განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**სახელმწიფო ქონებასთან დაკავშირებული დავების
ბასჯადობა**

**განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-128-126(გ-17)

20 აპრილი, 2017 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 9 დეკემბერს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – შპს „...“ მიმართ.

მოსარჩელემ შპს „...“ მხარეთა შორის 2014 წლის 2 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 634,5 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 14 დეკემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი შპს „...“ მიმართ, თანხის დაკისრების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეცა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განიხილება სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილი დავები მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსა და შპს „...“ შორის 2014 წლის 2 ოქტომბერს გაფორ-

მებუღი ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს გადახდა.

სასამართლოს მითითებით, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ხელშეკრულების შესრულებასთან ან/და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავა შეიძლება მიჩნეულ იქნეს ადმინისტრაციული სასამართლოს განსჯადად, თუ იგი ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარეობს.

სასამართლომ მიუთითა ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტზე, რომლის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განმარტებით, ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსიდან გამომდინარე განისაზღვრება. არსებითია, თუ როგორია ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების ან დადგენილი მოთხოვნების სამართლებრივი ბუნება.

ამდენად, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების შინაარსიდან და სადავო ვალდებულებიდან გამომდინარე იგი არ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, არამედ, ამ ხელშეკრულებით მხარეები კერძო სამართლის სუბიექტებად გვევლინებიან და სადავო ურთიერთობა სამოქალაქო-სამართლებრივ კატეგორიას განეკუთვნება, რის გამოც იგი სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 3 იანვრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი მოპასუხე შპს „...“ მიმართ, პირგასამტეხლოს დაკისრების შესახებ, განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი და მეორე ნაწილით გათვალისწინებული დავები, აგრეთვე სხვა დავები, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. სასამართლომ

აღნიშნა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალ-წარმოებით საქმის განხილვისთვის აუცილებელ ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მესამე ნაწილებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილ უნდა იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობითაა მოწესრიგებული.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განმარტებით, ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ დავა შეეხება პირდაპირი მიყიდვის ფორმით ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე შპს „...“ მიერ ვალდებულების არაჯეროვნად შესრულების გამო პირგასამტეხლოს დაკისრებას. მხარეთა შორის ნასყიდობის ხელშეკრულება დაიდო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანების და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 19 სექტემბრის №1703 განკარგულების საფუძველზე. სასამართლოს მითითებით, სწორედ ზემოაღნიშნული კანონით და დებულებით განისაზღვრა ნასყიდობის საგანი და მისი საპრივატიზებო პირობები.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანებით დამტკიცდა თანდართული დებულება „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“. ხოლო თავად დებულების 1.1 მუხლის თანახმად, ეს დებულება შემუშავებულია „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და განსაზღვრავს სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვისა და კონკრეტული შერჩევის საფუძველზე პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების წესს. ამავე დებულების 3.1 მუხლის თანახმად, ქონე-

ბის სააგენტო სახელმწიფო ქონების შექენასთან ნასყიდობის ხელშეკრულებას დებს პირდაპირი მიყიდვის (კონკრეტული შერჩევის საფუძველზე პირდაპირი მიყიდვის) თაობაზე საქართველოს მთავრობის შესაბამისი აქტის გამოცემიდან 3 თვის ვადაში. გარდა ამისა, ამავე დებულების 4.9 მუხლის თანახმად, ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში სახელმწიფო ქონების შემძენი იღებს წერილობით გაფრთხილებას, რომელშიც მიეთითება დარღვევის გამოსწორების ვადა და პირგასამტეხლოს ოდენობა.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული ადმინისტრაციული კანონმდებლობით განისაზღვრება სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ ხელშეკრულების დადება, შეწყვეტა და მათ შორის ფინანსური სანქციები – პირგასამტეხლო, რომლისგან გამომდინარე დავაც განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი წესით.

სასამართლომ მიუთითა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ვინაიდან სადავო ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების პროცესში მყიდველთან დადებულ ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას (სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ), დავა განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი წესით. შესაბამისად, აღძრული სარჩელი გამომდინარეობს ადმინისტრაციული და არა სამოქალაქო კანონმდებლობიდან.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმე განეკუთვნება ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას და მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასამართლოა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაც-

ნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მიჩნეული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოე-ბისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინ-ტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენე-ბისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ და-ვეებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგ-რეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრა-ციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციუ-ლი დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაცი-ულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონ-მდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადე-ბა, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სა-მართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების გან-ხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირვე-ლი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებ-თან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ად-მინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებე-ლი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძ-ნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომ-

დინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანების), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 პუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვას ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხო-

ლო დავის საგანია – მხარეთა შორის 2014 წლის 2 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 634,5 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.1 მუხლის თანახმად, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შესაძლებელია ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მონესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოანესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით; ხოლო ამავე კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატე-

რიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნა – მხარეთა შორის 2014 წლის 2 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 634,5 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, ვინაიდან აღნიშნული ხელშეკრულება დაიდო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანებისა და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების შპს „...ისთვის“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 19 სექტემბრის №1703 განკარგულების საფუძველზე.

საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მოცემული საკითხი ეხება სახელმწიფო ქონების განსახელმწიფოებრიობას, საკუთრებაში კერძო პირისთვის გადაცემას და არა სარგებლობის უფლებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებული საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სა-
მოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწი-
ლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩე-
ლი შპს „...“ მიმართ, მხარეთა შორის 2014 წლის 2 ოქტომბერს
გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე
პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე, განსჯადობით განსა-
ხილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამარ-
თლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბო-
ლოა და არ საჩივრდება.

სახელმწიფო ქონებასთან დაკავშირებული დავების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელით

№ბს-718-714(გ-17)

9 იანვარი, 2018 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

მ. ვაჩაძე,

ნ. სხირტლაძე

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 11 ივნისს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ-
მა სააგენტომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის სა-
ქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას,
მოპასუხის – შპს „...“ მიმართ.

მოსარჩელემ შპს „...“ მხარეთა შორის 2012 წლის 18 ოქტომ-
ბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდი-

ნარე 143400 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 24 ნოემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი შპს „...“ მიმართ, განსჯადობის წესის დაცვით გადაეცა უფლებამოსილ სასამართლოს – თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განიხილება სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილი დავები მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსა და შპს „...“ შორის 2012 წლის 18 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს გადახდა.

სასამართლომ მითითებით, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ხელშეკრულების შესრულებასთან ან/და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავა შეიძლება მიჩნეულ იქნეს ადმინისტრაციული სასამართლოს განსჯადად, თუ იგი ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარეობს.

სასამართლომ მიუთითა ზოგადი ადმინისტრაციულ კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტზე, რომლის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განმარტებით, ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსიდან გამომდინარე განისაზღვრება. არსებითია, თუ როგორია ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების ან დადგენილი მოთხოვნების სამართლებრივი ბუნება. ამდენად, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების შინაარსიდან და სადავო ვალდებულებიდან

გამომდინარე იგი არ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, არამედ, ამ ხელშეკრულებით მხარეები კერძო სამართლის სუბიექტებად გვევლინებიან და სადავო ურთიერთობა სამოქალაქო-სამართლებრივ კატეგორიას განეკუთვნება, რის გამოც იგი სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 18 ივლისის განჩინებით თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიებს შორის განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად საქმე №2/36362-16, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი მოპასუხე შპს „...“ მიმართ, პირგასამტეხლოს გადახდის დაკისრების თაობაზე, გადაეცა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი და მეორე ნაწილით გათვალისწინებული დავები, აგრეთვე სხვა დავები, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. სასამართლომ აღნიშნა, რომ კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვისთვის აუცილებელი ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მესამე ნაწილებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილ უნდა იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობითაა მოწესრიგებული.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განმარტებით, ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ აღძრული სარჩელით დავა ეხება ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების არაჯეროვნად შესრულების გამო პირგასამტეხლოს დაკისრებას. ნასყიდობის ხელშეკრულება სსიპ სახელმწიფო ქონების

ეროვნული სააგენტოსა და შპს „...“ შორის დაიდო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანების და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2012 წლის 10 ოქტომბრის №10/10/01 განკარგულების საფუძველზე. სწორედ ზემოაღნიშნული კანონითა და კანონქვემდებარე აქტებით განისაზღვრა ნასყიდობის საგანი და მისი საპრივატიზებო პირობები.

სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანებით დამტკიცდა თანდართული დებულება „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“. ხოლო თავად დებულების 1.1 მუხლის თანახმად, ეს დებულება შემუშავებულია „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და განსაზღვრავს სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვისა და კონკრეტული შერჩევის საფუძველზე პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების წესს. ამავე დებულების 3.1 მუხლის თანახმად, ქონების სააგენტო სახელმწიფო ქონების შექენასთან ნასყიდობის ხელშეკრულებას დებს პირდაპირი მიყიდვის (კონკრეტული შერჩევის საფუძველზე პირდაპირი მიყიდვის) თაობაზე საქართველოს მთავრობის შესაბამისი აქტის გამოცემიდან 3 თვის ვადაში. გარდა ამისა, ამავე დებულების 4.9 მუხლის თანახმად, ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში სახელმწიფო ქონების შემძენი იღებს წერილობით გაფრთხილებას, რომელშიც მიეთითება დარღვევის გამოსწორების ვადა და პირგასამტეხლოს ოდენობა.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებით, სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ ხელშეკრულების დადება, შეწყვეტა და მათ შორის მოთხოვნის უზრუნველყოფის დამატებითი საშუალება – პირგასამტეხლო და მისი გადახდის წესი, განისაზღვრა ადმინისტრაციული კანონმდებლობით. შესაბამისად, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ აღძრული დავის საგანი გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან და არა სამოქალაქო კანონმდებლობიდან.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საქმეთა

კოლეგიამ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმე განეკუთვნება ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას და მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასამართლოა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიების მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირვე-

ლი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანების), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

„სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 პუნქტის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვას ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ახორციელებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი არის შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, საკანონმდებლო და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რო-

მელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას.

მოცემულ დავაში მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, ხოლო დავის საგანია – მხარეთა შორის 2012 წლის 18 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 143 400 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრება.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.1 მუხლის თანახმად, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შესაძლებელია ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მოწესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოაწესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით; ხოლო ამავე კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. ამდენად, განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართა-

ლურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობა. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნა – მხარეთა შორის 2012 წლის 18 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე 143 400 ლარის ოდენობით პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე – გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, ვინაიდან აღნიშნული ხელშეკრულება დაიდო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახელმწიფო ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2010 წლის 16 სექტემბრის №1-1/1537 ბრძანებისა და „სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების შპს „...“ პირდაპირი მიყიდვის ფორმით პრივატიზების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2012 წლის 10 ოქტომბრის №10/10/01 განკარგულების საფუძველზე.

საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მოცემული საკითხი ეხება სახელმწიფო ქონების განსახელმწიფოებრიობას, საკუთრებაში კერძო პირისთვის გადაცემას და არა სარგებლობის უფლებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, სასარჩელო მოთხოვნა ეხება კერძო სამართლის სუბიექტსა და ადმინისტრაციულ ორგანოს შორის არსებული საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავას, რის გამოც მოცე-

მული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სარჩელი შპს „...“ მიმართ, მხარეთა შორის 2012 წლის 18 ოქტომბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს დაკისრების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საქართველოს უზენაესი სასამართლო განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

1.2. სამედიცინო დაზღვევის საკითხზე დავეხმარება განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-212-211(გ-16)

3 ივლისი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-
ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი განხილვის გარე-
შე, განიხილა სს სადაზღვევო კომპანია „...“ სასარჩელო განცხა-
დების განსჯადობის თაობაზე თბილისის სააპელაციო სასამარ-
თლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატასა და სამოქალაქო
საქმეთა პალატას შორის წარმოშობილი დავა.

აღწერილობითი ნაწილი:

სს სადაზღვევო კომპანია „...“ სარჩელით მიმართა თბილი-
სის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლე-
გიას მოპასუხე ქ. თბილისის მერიის მიმართ ქ. თბილისის მერიი-
სათვის მოსარჩელის სასარგებლოდ 3 539 698,97 ლარის დაკის-
რების მოთხოვნით.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ 30.12.2011წ. გაფორმდა ადმინის-
ტრაციული ხელშეკრულება ქ. თბილისის მერიასა და სს სადაზ-
ღვევო კომპანია „...“ შორის გლდანი-ნაძალადევის რაიონის გან-
საზღვრული კატეგორიის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაზ-
ღვევის შესახებ, ხელშეკრულების ღირებულება განისაზღვრა
4 178 668 ლარის ოდენობით, რომლის ფარგლებშიც დაზღვეუ-
ლი უნდა ყოფილიყო 40 000 ადამიანამდე, ხელშეკრულების მოქ-
მედების ვადა განისაზღვრა 2013 წლის 11 მარტამდე. ქ. თბილი-
სის მერიამ ხელშეკრულება შეწყვიტა 31.10.2012წ., ვადის გას-
ვლამდე რამდენიმე თვით ადრე. ხელშეკრულების მე-15 მუხ-
ლის მე-5 პუნქტი უთითებდა, რომ ხელშეკრულების ვადაზე ად-
რე შეწყვეტის შემთხვევაში შემსყიდველი ვალდებულია აუნაზ-
ღაუროს მიმწოდებელს ფაქტიურად განეული მომსახურების
ღირებულება. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელე მიიჩ-
ნევს, რომ ქ.თბილისის მერიამ სს სადაზღვევო კომპანია „...“-ს“

უნდა აუნაზღაუროს ხელშეკრულების დადებიდან მის შეწყვეტამდე სადაზღვევო კომპანიის მიერ ფაქტიურად განეული მომსახურების ღირებულება, კერძოდ 3 539 698,97 ლარი. მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ ხელშეკრულება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივია, რადგან ემსახურება საჯარო ადმინისტრაციული მმართველობის უკეთესად განხორციელებას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 07.02.2014წ. გადაწყვეტილებით სს სადაზღვევო კომპანია „...-ის“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლომ მიუთითა, რომ დავის მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება ადმინისტრაციული ხელშეკრულებაა, რადგან მისი მიზანია სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაზღვევა. სასამართლომ ზაკ-ის 65.2, სკ-ის 317.1, 361-ე, 394-ე, 799-ე მუხლების, ხელშეკრულების 15.5, 1.4, 3.1, 8.1 მუხლების საფუძველზე აღნიშნა, რომ ხელშეკრულების ცალმხრივად შეწყვეტის ფაქტი მხარეთა შორის სადავო არ გამხდარა, ამასთანავე, კანონმდებლობით არ არის გათვალისწინებული ნორმა, რომელიც რაიმე გარემოების დადგომის შემდეგ მზღვეველს სრულად აუნაზღაურებს ხელშეკრულების მოქმედების დროს მზღვეველის მიერ სადაზღვევო შემთხვევის დადგომით გამოწვეულ და გაღებულ ხარჯებს, რის გამოც არ არსებობს სარჩელის დაკმაყოფილების საფუძველი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 07.02.2014წ. გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა სს სადაზღვევო კომპანია „...“ მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 27.05.2014წ. განჩინებით სს სადაზღვევო კომპანია „...“ სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს 07.02.2014წ. გადაწყვეტილებაზე განსჯადობით განსახილველად გადაეცა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სააპელაციო საქმეთა პალატას.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საჯარო-სამართლებრივი და კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების გამიჯვნისათვის არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არა ხელშეკრულების მონაწილეთა სტატუსს, არამედ ხელშეკრულების მიზანს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიციის ძირითადი ელემენტი უკავშირდება საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ხელშეკრულების დადებას. ამდენად, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებებისა და წარმოშობილი უფლება-მოვალეობების შინაარსს. სააპელაციო პალატამ მიუთითა, რომ განსახილველ

შემთხვევაში დავის საგანია ქ. თბილისის მერიასა და სს სადაზღვევო კომპანია „...“ შორის 30.12.2011წ. დადებული სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ფულადი ვალდებულების შესრულება. ხელშეკრულების საფუძველზე კერძო სამართლის იურიდიულმა პირმა სათანადო საფასურის გადახდის სანაცვლოდ იკისრა ვალდებულება მომსახურება გაენია შემსყიდველისათვის, რაც გულისხმობდა განსაზღვრული კატეგორიის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაზღვევას. მიუხედავად იმისა, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთი მხარე არის ადმინისტრაციული ორგანო, ხელშეკრულება არ აღჭურავს პირს საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხელშეკრულების დადების შედეგად არ წარმოიქმნება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან საჯარო ქმედების განხორციელების მოვალეობა. ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ადმინისტრაციულ ორგანოს დაეკისრა ვალდებულება ხელშეკრულების შეწყვეტის შემთხვევაში აუნაზღაუროს მიმწოდებელს ფაქტიურად განეული მომსახურების ღირებულება. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება სამოქალაქო-სამართლებრივია, რასაც აგრეთვე ადასტურებს სს სადაზღვევო კომპანია „...“ მიერ სარჩელის სამართლებრივ საფუძველად სამოქალაქო კოდექსის ნორმების მითითება, საიდანაც დგინდება, რომ დავა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან, შესაბამისად, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 30.11.2015წ. განჩინებით საქმე განსჯადობის საკითხთან დაკავშირებით დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმეში დაცული დოკუმენტაციით დასტურდება ანალოგიური დავის განხილვა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის მიერ. აღნიშნულ ადმინისტრაციულ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილება კანონიერ ძალაშია შესული, რაც გამორიცხავს განსახილველი დავის სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განხილვას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო

საქმეთა პალატის და ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26.3 მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, თვლის, რომ სს სადაზღვევო კომპანია „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 2.1 მუხლის ნაწილის შესაბამისად, საერთო სასამართლოები ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილავენ ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარე სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავებს. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან თუ კერძო პირთან დადებული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავის ადმინისტრაციულ საქმეთა კატეგორიისადმი მიკუთვნების საფუძველს არ ქმნის მხოლოდ ის გარემოება, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთი მხარე, მოცემულ შემთხვევაში ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია, ადმინისტრაციული ორგანოა. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია გამოიყენოს საქმიანობის კერძო-სამართლებრივი ფორმები და შესაბამისად, დადოს კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამდენად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კერძო-სამართლებრივ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული დავები განიხილება სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით, ხოლო ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით (სასკ-ის 25¹ მუხ, სზაკ-ის 65.2, 65¹ მუხ.). საჯარო-სამართლებრივი და კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების გამიჯვნისათვის არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არა ხელშეკრულების მონაწილეთა სტატუსს, არამედ ხელშეკრულების მიზანს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიციის (სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი) ძირითად ელემენტს შეადგენს ხელშეკრულების დადება საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით. ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსით განისაზღვრება. ამდენად, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების, ხელშეკრულების დადების შედეგად წარმოშობილი უფლება-მოვალეობების შინაარსს (იხ. სუს 26.12.2013წ. განჩინება საქმეზე №ბს-31-27(კ-13)). ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების შედეგად შესაბამისი პირი აღიჭურვება საჯარო-სამარ-

თლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხოლო კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების დადებისას მხარეები გვევლინებიან სამოქალაქო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობების მატარებლებად. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე მოპასუხედ ასახელებს ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიას, ხოლო დავის საგანს შეადგენს ქ.თბილისის მერიასა და სს სადაზღვევო კომპანია „...“ შორის 30.12.2011წ. დადებული სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო ქ.თბილისის მერიისათვის 3 539 698,97 ლარის დაკისრება. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დავა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიიჩნევა არა იმის გამო, რომ მოსარჩელის მოთხოვნის ადრესატი ადმინისტრაციული ორგანოა, არამედ სადავო სამართალურთიერთობის იმანენტური ბუნების გამო, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სამართალურთიერთობის ხასიათს. სზაკ-ის 2.1 მუხლი შეიცავს ადმინისტრაციული დავის საგნის ჩამონათვალს (ტაქსაცია), ამდენად, კანონმდებლობამ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განხილვის ძირითად ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც წარმოშობილია იმ სამართალურთიერთობიდან, რომელიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული (ენუმერაცია) (იხ. სუს 11.09.2014 წ. განჩინება საქმეზე №ბს-350-316(გ-14)).

განსახილველ შემთხვევაში მხარეთა შორის დადებული 30.12.2011წ. სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ ხელშეკრულებით ქ. თბილისის მერიამ სათანადო ანაზღაურების სანაცვლოდ სს „სადაზღვევო კომპანია ...“ შეისყიდა თბილისის, გლდანი-ნაძალადევის რაიონის განსაზღვრული კატეგორიის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაზღვევის მომსახურება. სადაზღვევო კომპანიამ, მუნიციპალიტეტის მიერ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ღირებულების ანაზღაურების შემთხვევაში, იკისრა მოსახლეობის ხელშეკრულებით განსაზღვრული კატეგორიისათვის სხვადასხვა სახის სამედიცინო მომსახურების დაზღვევის ვალდებულება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული ხელშეკრულება სამოქალაქო-სამართლებრივია, რადგან ხელშეკრულების საფუძველზე კერძო სამართლის იურიდიულმა პირმა სათანადო საფასურის გადახდის სანაცვლოდ იკისრა ვალდებულება მომსახურება გაენია შემსყიდველისათვის, რაც გულისხმობდა განსაზღვრული კატეგორიის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაზღვე-

ვას. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მიუხედავად ხელშეკრულების სუბიექტებისა, ხელშეკრულება არ აღჭურავს პირს საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხელშეკრულება არ დადებულია საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით, შესაბამისად ის კერძო-სამართლებრივია. საკასაციო პალატა არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მითითებულ მოსაზრებას და აღნიშნავს, რომ განსახილველ შემთხვევაში დავა ეხება საგნობრივ განსჯადობას, შესაბამისად უნდა შეფასდეს მხარეთა შორის არსებული სამართლებრივი ურთიერთობის ხასიათი. დავა წარმოშობილია არა სადაზღვევო კომპანიასა (მზღვეველს) და სახელმწიფო პროგრამით მოსარგებლე დაზღვეულ პირს შორის, ან მიმწოდებელს (სამედიცინო საქმიანობის განმახორციელებელს) და პაციენტს, ან სადაზღვევო კომპანიასა და მიმწოდებელს (სამედიცინო საქმიანობის განმახორციელებელს) შორის, არამედ ადმინისტრაციულ ორგანოს (მერიასა) და სადაზღვევო კომპანიას (მზღვეველს) შორის. „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ კანონის მე-19 მუხლის თანახმად, სახელმწიფო დაფინანსებით მიზნობრივი ჯგუფის სამედიცინო მომსახურება ხორციელდება „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ კანონით ან ვაუჩერით. „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ კანონის მე-19 მუხლის საფუძველზე საქართველოს მთავრობის 14.05.2012წ. №177 დადგენილებით დამტკიცებული „სახელმწიფო სადაზღვევო პროგრამების ფარგლებში სამედიცინო და სადაზღვევო მომსახურების მიწოდების წესები“, საქართველოს მთავრობის 15.03.2012წ. №92 დადგენილებით დამტკიცებული „2012 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამები“, საქართველოს მთავრობის 21.02.2013წ. №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა“ არეგულირებდნენ ჯანმრთელობის დაზღვევის სახელმწიფო პროგრამებში მონაწილე სუბიექტებს შორის წარმოშობილ ურთიერთობებს, საბიუჯეტო სახსრებით მოსახლეობის შესაბამისი მიზნობრივი ჯგუფისათვის დაფინანსებული სამედიცინო, ფარმაცევტული და სადაზღვევო მომსახურების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით სახელმწიფო სადაზღვევო პროგრამაში მონაწილე სუბიექტებს შორის სამართლებრივ ურთიერთობებს და აუცილებელ სახელშეკრულებო პირობებს (წესების 1.1 მუხ.). ხსენებული ნორმატიული აქტებით განსაზღვრულია სახელმწიფო პროგრამის ადმინისტრირება, პროგრამის ადმინისტრირებაში მონაწილე ორგანოს უფლებამოსილება, მათ შორის საჯარიმო სანქციების დაკისრება. ამასთანავე, საქმის მასალებით, მათ შო-

რის სს სადაზღვევო კომპანია „...“ ტექნიკური დავალებით დასტურდება, რომ ხელშეკრულებით განსაზღვრულ დასაზღვევ პირთა კონტიგენტს შეადგენს: სილარიბის ზღვარს მიღმა მყოფი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული პირები 70 001-დან 100 001-მდე სარეიტინგო ქულით, სარეიტინგო ქულის არმქონე სოციალურად დაუცველი პირები, ასევე სსიპ საგანგებო და გადაუდებელი სიტუაციების სააგენტოს თანამშრომლები: შემოქმედებითი კავშირის ნევრები, ქ. თბილისის მერიის დაქვემდებარებაში არსებული საგანმანათლებლო ობიექტების თანამშრომლები, წარმატებული სპორტსმენები და მწვრთნელები, 1989 წლის 09 აპრილს დაზარალებულები, სსიპ სასწრაფო-სამედიცინო დახმარების ცენტრის თანამშრომლები და არაასაკით პენსიონერი მოსახლეობა. ამდენად, ხელშეკრულების მიზანია მუნიციპალიტეტის მიერ გარკვეული სოციალური კატეგორიის მოსახლეობის სამედიცინო დაზღვევით უზრუნველყოფა.

საქართველოს კონსტიტუციის პრეამბულის მიხედვით, საქართველოს მოქალაქეთა ურყევი ნებაა სოციალური და სამართლებრივი სახელმწიფოს დამკვიდრება, 31-ე მუხლის მიხედვით, სახელმწიფო ზრუნავს ქვეყნის მთელი ტერიტორიის თანაბარი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის. სოციალური სახელმწიფო არის მმართველობის ფორმა, რომელშიც სახელმწიფო ზრუნავს მოქალაქეების ეკონომიკურ და სოციალურ კეთილდღეობაზე. აღნიშნული ფუნქციის ფარგლებში სახელმწიფო ადგენს შრომის მინიმალურ ანაზღაურებას, შრომის უსაფრთხოების პირობებს, მატერიალურად ეხმარება სოციალურად დაუცველ მოსახლეობას, უწესებს მათ სხვადასხვა შეღავათებს, ქმნის პირობებს ჯანდაცვის განვითარებისთვის, მიმართავს ღონისძიებებს სოციალური სამართლიანობის დასამკვიდრებლად, უზრუნველყოფს სამედიცინო მომსახურების მიღების შესაძლებლობას და სხვ.. სახელმწიფო ცნობს და იცავს ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებსა და თავისუფლებებს (კონსტიტუციის მე-7 მუხ.), მათ შორის სოციალურ უფლებებს, რომელიც მოიცავს ჯანმრთელობის დაზღვევით სარგებლობის უფლებას (კონსტიტუციის 37-ე მუხ.). სახელმწიფო თავის ფუნქციებს ახორციელებს აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოების, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და იურიდიული პირების მეშვეობით. ჯანმრთელობის დაცვის უფლებას სოციალური უფლების მნიშვნელობა გააჩნია. ჯანმრთელობის დაცვის უფლების რეალური უზრუნველყოფა სახელმწიფოს აქტიურობაზე, კერძოდ მის მიერ ჯანმრთელო-

ბის დაცვის სფეროში სახელმწიფო სამედიცინო პროგრამებით გათვალისწინებულ ვალდებულებათა შესრულებაზე დამოკიდებული. სამედიცინო დაზღვევა არის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის სოციალური გარანტია, რომლის მიზანია სადაზღვევო შესატანებისა და აკუმულირებული ფულადი სახსრების მეშვეობით სადაზღვევო შემთხვევის დადგომისას ხელშეკრულების საფუძველზე პირისათვის განუხლები სამედიცინო მომსახურების ხარჯის ანაზღაურება.

„ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ ევროპული ქარტიის (რეტიფიცირებულია საქართველოს პარლამენტის 26.10.2004წ. №515-III დადგენილებით) თანახმად, ადგილობრივი თვითმმართველობა ნიშნავს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების უფლებასა და შესაძლებლობას, კანონის ფარგლებში მოაწესრიგონ და მართონ საზოგადოებრივი საქმეების მნიშვნელოვანი წილი მათი პასუხისმგებლობითა და ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების შესაბამისად (3.1 მუხ.), როგორც წესი, სახელმწიფო უფლებამოვალეობების განხორციელება ხდება ხელისუფლების იმ ორგანოს მიერ, რომელიც ყველაზე ახლოს არის მოქალაქეებთან (4.3 მუხ.). ადგილობრივი თვითმმართველობის მიზანია ადგილობრივი ტერიტორიული ერთეულის ფარგლებში საზოგადოების ინტერესებზე დაფუძნებული მართვის პროცესის უზრუნველყოფა, რის მისაღწევად ახორციელებს სხვადასხვა საქმიანობას, მათ შორის ჯანდაცვისა და სოციალური დაცვის სფეროში, რათა შექმნას თითოეული მოქალაქისათვის ღირსეული არსებობის პირობები. ხელშეკრულების დადებისას – 30.12.2011წ. მოქმედი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ ორგანული კანონის 16.2 მუხლის „ღ“ ქვეპუნქტის თანახმად, მხოლოდ თვითმმართველი ერთეული იყო უფლებამოსილი, მიეღო გადაწყვეტილება თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიაზე ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში მუნიციპალური რესურსების მობილიზების, შესაბამისი ღონისძიებების შემუშავებისა და განხორციელების შესახებ.

ამდენად, მუნიციპალიტეტის მიერ საზოგადოების იმ ჯგუფების სამედიცინო დაზღვევა, რომელთაც სათანადო სამედიცინო დახმარების მიღება არ შეუძლიათ მძიმე მატერიალური მდგომარეობის გამო ვერ იქნება განხილული კერძო-სამართლებრივ ხელშეკრულებად, რადგან მიმართულია საქართველოს კონსტიტუციითა და კანონმდებლობით განმტკიცებული, სახელმწიფოს ერთ-ერთი პრიორიტეტული – სოციალური ფუნქციის განხორციელებისაკენ. საჯარო უფლებამოსილების გან-

ხორციელების მიზანი სწორედ ადმინისტრაციული ორგანოს უფლებამოსილებას მიკუთვნებული ძირითადი, უშუალო ფუნქციის განხორციელებისკენ მიმართულ საქმიანობას გულისხმობს, რასაც მოცემულ შემთხვევაში აქვს ადგილი.

ადმინისტრაციული ორგანო (განსახილველ შემთხვევაში ქ. თბილისის მერია) თავის ფუნქციებს ახორციელებს უშუალოდ ან მესამე პირების მეშვეობით. ის, რომ სახელმწიფო (მუნიციპალიტეტი) უშუალოდ არ ახდენს მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურებაზე განულები ფაქტობრივი ხარჯის ანაზღაურებას და დებს სამედიცინო დაზღვევის ხელშეკრულებას, არ ნიშნავს, სახელმწიფოს მიერ ამ ფუნქციის განუხორციელებლობას, ხელშეკრულების სამოქალაქოსამართლებრივ ხასიათს. ადმინისტრაციული ორგანო თავისი შეხედულებით წყვეტს საქმიანობის რომელი სამართლებრივი ფორმა გამოიყენოს: აქტი, რეალაქტი თუ ხელშეკრულება. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია მასზე დაკისრებული მიზნების მისაღწევად დადოს ხელშეკრულება, უკეთუ აღნიშნული მისი შეხედულებით უფრო მისაღებია და არ ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას. ორგანოს მიერ დადებული ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსით განისაზღვრება. განსახილველ შემთხვევაში უდავოდ დასტურდება, რომ მხარეთა შორის დადებულ მომსახურების შესყიდვის ხელშეკრულებას საფუძვლად ედო საჯარო-სამართლებრივი მიზანი – თვითმმართველობის მიერ მოსახლეობის გარკვეული სოციალური ჯგუფებისათვის სამედიცინო მომსახურების მიღების გარანტიების შექმნა.

განსახილველი დავის შინაარსს არ ცვლის ის გარემოება, რომ მოსარჩელე მოთხოვნის საფუძვლიანობას ასაბუთებს სამოქალაქო კოდექსის ნორმებით. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მხარის მიერ მითითებული სამართლებრივი დასაბუთება არ ზღუდავს სასამართლოს განსჯადობის შესახებ დავის გადანაცვლებაში, მით უფრო, რომ მოსარჩელე სარჩელში არაერთგზის გამოთქვამს მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ მერიასთან დადებული ხელშეკრულება თავისი არსით არის ადმინისტრაციული ხელშეკრულება, აღნიშნულს არც მოპასუხე – ქ. თბილისის მერია უარყოფს, რომელიც მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძვლად უთითებს ნორმატიულ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებს, კერძოდ, სზაკ-ის 66-ე მუხლს, აგრეთვე „ქ. თბილისში სხვადასხვა კატეგორიის მოქალაქეების სამედიცინო დაზღვევით უზრუნველყოფის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 19.10.12 წ. №434 დადგენილებას, რომლის მიხედვით სახელმწიფო პროგრამის დაფინანსების წყა-

როს წარმოადგენდა წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსათვის გათვალისწინებული ასიგნებები, ამასთანავე, დადგენილებით განსაზღვრული სახელმწიფო პროგრამის მიზანი და არსი არ შეცვლილა და 30.12.11წ. ხელშეკრულებით გათვალისწინებულის ანალოგიური დარჩა (აღსანიშნავია, რომ 19.10.12წ. №434 დადგენილება ძალადაკარგულად გამოცხადდა საქართველოს მთავრობის 31.10.12წ. №440 დადგენილებით და ქ. თბილისის მერიას ეთხოვა ზემოაღნიშნული დადგენილებების ამოქმედებამდე ღონისძიებების განხორციელება, თუმცა ხელშეკრულების შეწყვეტა დავის საგანს არ შეადგენს, დავის საგანი ეხება ფულადი ვალდებულების შესრულებას). ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ ხელშეკრულება დადებულია ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე. ის გარემოება, რომ სს „სადაზღვევო კომპანია ...“ მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად უთითებს სამოქალაქო კოდექსის ნორმებს, არ ადასტურებს დავის სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განხილვის აუცილებლობას. მოსარჩელე თავად წყვეტს სარჩელის აღძვრის საჭიროებას, განსაზღვრავს მოპასუხეს, სასარჩელო მოთხოვნას და ფაქტებს, რომლებიც საფუძველად უნდა დაედოს მისი მოთხოვნის დასაბუთებას, თუმცა ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივ შეფასებას სასამართლო ახდენს. ამასთანავე, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებისას გამოიყენება ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის ნორმები და სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები ხელშეკრულებათა შესახებ (სზაკ-ის 65.2 მუხ), ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დადებული ხელშეკრულების ბათილად გამოცხადებას აგრეთვე აწესრიგებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი (სზაკ-ის 70.1 მუხ.). ამდენად, საჯარო-სამართლებრივი კანონმდებლობა თავად ითვალისწინებს ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავებში სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი წესების გამოყენების შესაძლებლობას. გარდა ამისა, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო და ადმინისტრაციული საქმეების განმხილველი სასამართლოები არ ქმნიან ერთმანეთისგან იზოლირებულ, ცალკე სასამართლო სისტემებს, მართლმსაჯულების ნებისმიერი განშტოების სასამართლო დავის გადაწყვეტისას უფლებამოსილია გამოიყენოს და განმარტოს ნებისმიერი ნორმატიული, როგორც ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ან კერძო-სამართლებრივი აქტი, მათი რეგულირების საგნის და გამომცემი ორგანოს მიუხედავად. დავის კომპლექსური ხასიათი,

გამოსაყენებელი ნორმების სიმრავლე, ნორმატიული აქტის მიერ როგორც საჯარო-სამართლებრივი ისე კერძო-სამართლებრივი ხასიათის რეგულირება, სადავო ურთიერთობების ნახევარტონალობა ართულებს საჯარო და კერძო-სამართლებრივ საკითხებს შორის მკვეთრი ზღვარის გავლებას, ასეთ შემთხვევაში მნიშვნელობა აქვს დავის მთავარი კომპონენტის დადგენას, მისი განსჯადობის განსაზღვრისას, მთავარი საკითხის გადამწყვეტ სასამართლოს აქვს უფლება გადაწყვიტოს დავის ყველა კომპონენტი. მხედველობაშია მისაღები აგრეთვე ის გარემოება, რომ სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას არსებითად უკვე განხილული აქვს ანალოგიური დავა (23.01.2015წ. განჩინება, საქმე №33/409-14), საკასაციო სასამართლოს 08.10.2015წ. №ბს-176-173(კ-15) განჩინებით სადაზღვევო კომპანიის საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნა ცნობილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ დავა განსჯადობით თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის ქვემდებარეა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით, 26-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს სადაზღვევო კომპანია „...“ სარჩელი მოპასუხე ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას;

2. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**განსაკუთრებული განსჯადობა სელექტრულების
შესრულების ადგილის მიხედვით**

**განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-284-284(გ-18)

17 მაისი, 2018 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2017 წლის 6 ივნისს შპს „...“ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ.

მოსარჩელემ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2016 წლის 19 დეკემბრის №18 შემონმების აქტის ნაწილობრივ ბათილად ცნობა (ადმინისტრაციული საჩივრის განმხილველი კომისიის 2017 წლის 27 აპრილს მიღებული ადმინისტრაციული საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ) და 2017 წლის 27 აპრილის №2017/9 საოქმო გადაწყვეტილების (შპს „...“ 2017 წლის 26 იანვრის №17-003-73(8552) ადმინისტრაციული საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ) ბათილად ცნობა მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 22 თებერვლის განჩინებით შპს „...“ სარჩელი მოპასუხე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ, განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა თეთრიწყაროს რაიონულ სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტზე, ასევე, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტზე, რომლის თანახმადაც, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის შესაბამისად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო.

სასამართლოს განმარტებით, განსახილველ შემთხვევაში სადავო შპს „...“ თეთრინყაროს კლინიკის მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობა და მასთან დაკავშირებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ გამოცემული აქტები. იმის გათვალისწინებით, რომ სამედიცინო დაწესებულებები საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამაში ნებაყოფლობით ერთვებიან და ამგვარად, პროგრამის განმახორციელებელ სახელმწიფო ორგანოსთან სახელშეკრულებო ურთიერთობაში შედიან, სადავო აქტებიც სახელშეკრულებო ვალდებულების შეუსრულებლობასთან დაკავშირებითაა გამოტანილი, რაც მეტყველებს მასზე, რომ დავის სასამართლო განსჯადობა ამ ვალდებულებების შესრულების ადგილის – თეთრინყაროს მიხედვით უნდა განისაზღვროს.

სასამართლოს მითითებით, „რაიონული (საქალაქო), თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 9 აგვისტოს №1/150-2007 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა რაიონული (საქალაქო) სასამართლოებისა და თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების სამოქმედო ტერიტორიები, აღნიშნულ სასამართლოებსა და სასამართლო კოლეგიებში (პალატებში) მოსამართლეთა რაოდენობა. დასახელებული გადაწყვეტილების 21-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრა თეთრინყაროსა და წალკის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრებით.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ იმ მომენტიდან, როდესაც სასამართლო არაგანსჯადი ხდება, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-2 ნაწილი სასამართლოს ავალდებულებს, საქმე გადაუგზავნოს განსჯად სასამართლოს,

წინააღმდეგ შემთხვევაში სახეზე იქნება არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა, რაც იწვევს საპროცესო ნორმების იმგვარ დარღვევას, რომელიც სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველი ხდება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად.

თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლო არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 22 თებერვლის განჩინებას და 2018 წლის 5 მარტის განჩინებით მოსარჩელე შპს „...“ სარჩელი, მოპასუხე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ, განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

თეთრიწყაროს რაიონულმა სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლზე, რომელიც განსაზღვრავს ტერიტორიული განსჯადობის საერთო წესს. მითითებული მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. სასამართლოს სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2016 წლის 19 დეკემბრის №18 შემოწმების აქტის ნაწილობრივ ბათილად ცნობა (ადმინისტრაციული საჩივრის განმხილველი კომისიის 2017 წლის 27 აპრილს მიღებული ადმინისტრაციული საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ) და 2017 წლის 27 აპრილის №2017/9 საოქმო გადაწყვეტილების (შპს „...“ 2017 წლის 26 იანვრის №17-003-73(8552) ადმინისტრაციული საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ) ბათილად ცნობა.

სასამართლოს განმარტებით, შპს „...“ მიერ აღძრულ სარჩელში დავის საგანს წარმოადგენს არა ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება ან არშესრულება, არამედ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული ქმედების შედეგად ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების შემოწმება, რა დროსაც განსჯადობის განსაზღვრისას უნდა დადგინდეს არა ის ფაქტი, თუ სად დაიდო ან სად უნ-

და შესრულებულიყო მხარეთა შორის არსებული ხელშეკრულება, არამედ აქტების გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილსამყოფლის მიხედვით უნდა გაირკვეს, თუ რომელი სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიას განეკუთვნება ადმინისტრაციული საქმე განსახილველად, მით უფრო მაშინ, როდესაც განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს არა ხელშეკრულებო ურთიერთობიდან გამომდინარე კონფლიქტი, არამედ სარჩელის ობიექტია ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული მოქმედების (გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების) კანონიერება, რა დროსაც საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნდა წარედგინოს, განიხილოს და გადაწყვიტოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, თეთრინყაროს რაიონულმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ ვინაიდან მოსარჩელის მიერ გასაჩივრებულია სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ გამოცემული ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, შესაბამისად, ტერიტორიული განსჯადობის გათვალისწინებით განსჯად სასამართლოს წარმოადგენს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ადგილსამყოფლის მიხედვით (ქ. თბილისი, აკაკი წერეთლის გამზირი №144) თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს განჩინებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თეთრინყაროს რაიონულ სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლოს მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაცი-

ული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია, განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, აღნიშნული მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

მოცემულ შემთხვევაში, დავის საგანს წარმოადგენს მიმნოდებლის მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების არაჯეროვანი შესრულების გამო გამოცემული სადავო აქტების კანონიერება, კერძოდ, შპს „...“ სასარჩელო მოთხოვნა უკავშირდება ზემოხსენებული პროგრამით გათვალისწინებულ საჯარიმო სანქციათა ბათილად ცნობას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. ხსენებული მუხლი მოიცავს ტერიტორიული განსჯადობის განმსაზღვრელ საპროცესო ნორმას და პირდაპირ მიუთითებს, რომ სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ წარედგინება სასამართლოს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, აღნიშნული მუხლი საერთო განსჯადობას განსაზღვრავს და ერთნაირად ვრცელდება ნებისმიერ დავაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამავე კოდექსით განსხვავებული წესია დადგენილი.

ამასთან, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, სარჩელი, რომელიც გამომდინარეობს იურიდიული პირის ფილიალის საქმიანობიდან, სასამართლოს წარედგინება მხოლოდ ფილიალის ადგილმდებარეობის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სადავო აქტების გამოცემის მომენტისათვის მოქმედი რედაქციით, „საყოველ-

თაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მე-3 მუხლის თანახმად, პროგრამის განხორციელებას უზრუნველყოფს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო კონტროლს დაქვემდებარებული სსიპ – სოციალური მომსახურების სააგენტო (შემდგომში ტექსტსა და დანართებში – განმახორციელებელი). ამავე პროგრამის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად კი, პროგრამის ფარგლებში შესაბამისი მომსახურების მიმწოდებელია პირი (შემდგომში – მიმწოდებელი), რომელიც აკმაყოფილებს ამ საქმიანობისათვის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, გამოთქვამს პროგრამაში მონაწილეობის სურვილს, ეთანხმება ვაუჩერის პირობებს და დადგენილ ვადაში და წესით წერილობით დაუდასტურებს განმახორციელებელს პროგრამაში მონაწილეობის სურვილს.

საკასაციო სასამართლო მითითებული ნორმების საფუძველზე განმარტავს, რომ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის განხორციელებას უზრუნველყოფს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო, რომელიც სხენებული პროგრამის მოსარგებლებზე მინოდებას ახორციელებს სამედიცინო საქმიანობის განხორციელებაზე უფლებამოსილი სამართალსუბიექტების მეშვეობით, მათი უშუალო მონაწილეობით. საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობის მიღება სამედიცინო დაწესებულებებისათვის ნებაყოფლობითია და დამოკიდებულია მათ მიერ პროგრამაში მონაწილეობის სურვილის გაცხადებაზე. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე შპს „...“, ნებაყოფლობით გამოხატა სურვილი და განაცხადა თანხმობა აღნიშნულ პროგრამაში მონაწილეობაზე, რის საფუძველზეც პროგრამის მიზნებისათვის „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე შპს „...“ წარმოადგენს პროგრამის მიმწოდებელს.

საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით მიუთითებს ზემოხსენებული პროგრამის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტზე, რომლის თანახმად, ეს პროგრამა და თანდართული დანართები, ამავე პროგრამის შესრულების უზრუნველსაყოფად გამოცემული შესაბამისი სამართლებრივი აქტები, ასევე სამედიცინო ვაუჩერის პირობებთან დაკავშირებული სხვა მარეგულირებელი აქტები და

მიმწოდებლის წერილობითი დასტური პროგრამაში მონაწილეობის თაობაზე ერთობლივად წარმოადგენს შეთანხმებას პროგრამის განმახორციელებელსა და მიმწოდებელს შორის და შესაბამისად, მხარეები თავისუფლდებიან რაიმე დამატებითი ხელშეკრულების გაფორმების ვალდებულებისაგან.

ზემოხსენებული დანაწესის გათვალისწინებით საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებულ „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამაში“ მონაწილე მიმწოდებლების განსაზღვრა სსიპ სოციალური სააგენტოს მხრიდან ხდება არა ცალმხრივად, საკუთარი შეხედულებისამებრ კონკურსის ჩატარების გზითა თუ შერჩევის სხვაგვარი ფორმებით, არამედ უშუალოდ მიმწოდებელთა ნების გამოვლენით. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მიმწოდებელი (სამედიცინო დაწესებულება), რომელიც აკმაყოფილებს ამ საქმიანობისათვის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, წერილობითი დასტურის გაცხადებით ავტომატურად უერთდება საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამას, რის საფუძველზეც მხარეთა შორის წარმოიშობა შეთანხმება. ყოველივე ზემოთქმული მიუთითებს მიმწოდებელთა ნების გამოვლენის მნიშვნელობაზე მოცემული ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში და ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ ხსენებული ურთიერთობის წარმოშობა ხდება არა ცალმხრივად, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს შეხედულებით, არამედ მხოლოდ ორმხრივი ნების გამოვლენის საფუძველზე.

საკასაციო სასამართლო შეთანხმებასთან დაკავშირებით განმარტავს, რომ მითითებული შეთანხმება ორმხრივად გამოვლენილი ნების შედეგია, შესაბამისად, მიმწოდებლის (სამედიცინო დაწესებულების) მიერ სურვილის გამოხატვა და მასში მონაწილეობის თაობაზე წერილობითი დასტურის გაცხადება წარმოადგენს მიმწოდებელსა და განმახორციელებელს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობის წარმოშობის საფუძველს.

სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობასთან მიმართებით საკასაციო სასამართლო დამატებით მიუთითებს „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული დამატებითი ხელშეკ-

რულების გაფორმების ვალდებულებისაგან მხარეთა გათავისუფლების საკითხზე და აღნიშნავს, რომ დამატებითი ხელშეკრულების გაფორმების ვალდებულებისაგან გათავისუფლება მხოლოდ სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობის პირობებშია შესაძლებელი, რადგანაც ხელშეკრულების არარსებობის დროს წარმოუდგენელია მხარეთა შორის რაიმე დამატებითი ხელშეკრულების გაფორმებას ჰქონდეს ადგილი. ამდენად, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მითითებული დადგენილებით განსაზღვრული საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა დამატებითი ხელშეკრულების გაფორმებისაგან მხარეთა გათავისუფლებით, ფაქტობრივად, უკვე არსებულ შეთანხმებას ხელშეკრულებად მოიხსენიებს.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის დანაწესი შეთანხმებაში იმთავითვე მოიაზრებს მიმწოდებლის წერილობითი დასტურის საფუძველზე პროგრამის მიმწოდებელსა და განმახორციელებელს შორის იმ სახელშეკრულებო ურთიერთობის ჩამოყალიბებას, რომლის განუყოფელ ნაწილსაც თავად საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა, მისი დანართები და თითოეული დანაწესი, აგრეთვე, მის უზრუნველსაყოფად გამოცემული შესაბამისი სამართლებრივი აქტები, ასევე სამედიცინო ვაუჩერის პირობებთან დაკავშირებული სხვა მარეგულირებელი აქტები და მიმწოდებლის წერილობითი დასტური ერთობლივად წარმოადგენს.

საკასაციო სასამართლო დამატებით მიუთითებს თავად სადავო აქტის, კერძოდ, შპს „...“ 2017 წლის 26 იანვრის №17-003-72 (№8551) ადმინისტრაციული საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გადაწყვეტილების შინაარსზე, რომლის მე-2 პუნქტში ცალსახად არის განსაზღვრული, რომ მხარეთა შორის არსებული ურთიერთობა წარმოადგენს სახელშეკრულებო ურთიერთობას, რომელიც, თავის მხრივ, წარმოშობს სახელშეკრულებო ვალდებულებებსა და ადგენს ამ ვალდებულებების დარღვევისათვის ამავე სახელშეკრულებო პირობებით (პროგრამით) განსაზღვრულ პასუხისმგებლობას .

ამდენად, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ შპს „...“, როგორც მიმწოდებლის მიერ გაცხადებული დასტურით სსიპ სო-

ციალური მომსახურების სააგენტოსა და შპს „...“ შორის წარმოიშვა სახელშეკრულებო ურთიერთობა საყოველთაო ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობის თაობაზე, რომლის განუყოფელ ნაწილსაც თავად ზემოხსენებული პროგრამა, მისი დანართები, მის უზრუნველსაყოფად გამოცემული შესაბამისი სამართლებრივი აქტები, ასევე სამედიცინო ვაუჩერის პირობებთან დაკავშირებული სხვა მარეგულირებელი აქტები და მიმწოდებლის წერილობითი დასტური წარმოადგენს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამით“ განისაზღვრება პროგრამაში მონაწილე სუბიექტების უფლება-მოვალეობები, აგრეთვე, პროგრამის ზედამხედველობის სახეობები და ეტაპები შემთხვევათა ტიპების შესაბამისად და ზედამხედველობის ნებისმიერ ეტაპზე მოვლენილი დარღვევებისათვის პასუხისმგებლობის ზომის სახით მოსაყენებელი სხვადასხვა ტიპის საჯარიმო სანქციები, კერძოდ, პროგრამის მე-9 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, პროგრამის ზედამხედველობა მოიცავს პროგრამის განხორციელებაზე ზედამხედველობას პროგრამით განსაზღვრული ღონისძიებების ეფექტიანი შესრულების მიზნით, ხოლო ამავე პროგრამის მე-19 მუხლი კი, კონკრეტულად განსაზღვრავს იმ საჯარიმო სანქციებს, რომელიც მიმწოდებელს პროგრამით განსაზღვრული კონკრეტული ღონისძიების არაეფექტური შესრულების გამო ეკისრება.

ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ სადავო აქტების გამოცემას საფუძვლად დაედო საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის მე-19 მუხლი, კერძოდ, ყოველი კონკრეტული შემთხვევის შემომწმების შედეგად მოვლენილი ყველა დარღვევისათვის პასუხისმგებლობის სახით გამოყენებულ იქნა ზემოხსენებული მუხლით დადგენილი საჯარიმო სანქციები, რაც მითითებულ გარემოებებთან ერთობლიობაში ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ გამოყენებული პასუხისმგებლობის ზომა შპს „...“ და სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების დანაწესებს უკავშირდება და მათგან გამომდინარეობს.

საკასაციო სასამართლო, ასევე, ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება დაკავშირებულია შპს

„...“ თეთრინყაროში მდებარე ფილიალთან, კერძოდ, განსახილველ შემთხვევაში პროგრამის მიმწოდებელი სახელშეკრულებო ვალდებულებას თეთრინყაროში, საკუთარი ფილიალის მეშვეობით ახორციელებს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლზე, რომლის თანახმადაც, საწარმოს შეუძლია დააარსოს ფილიალი, რომელიც არ არის იურიდიული პირი. საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოს ფილიალი რეგისტრაციას არ ექვემდებარება.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, მითითებული ნორმა ცხადყოფს, რომ საწარმო არ არის შეზღუდული ფილიალთა დაარსებაში, ამავდროულად, გამომდინარე იქიდან, რომ საწარმოს ფილიალი არ წარმოადგენს ცალკე იურიდიულ პირს, საქართველოში რეგისტრირებულ საწარმოებს მათ მიერ დაარსებული ფილიალის რეგისტრაციის ვალდებულება არ წარმოეშობათ. ამდენად, საქართველოში არსებული საწარმოები არ არიან შეზღუდულები ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები განახორციელონ მათ მიერვე დაარსებული და დაურეგისტრირებელი ფილიალების მეშვეობით.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, მიუხედავად იმისა, რომ განსახილველ შემთხვევაში კონტრაპენტს წარმოადგენს შპს „...“, რომლის იურიდიული მისამართია – საქართველო, ქ. თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, ... გამზ. №..., იგი უფლებამოსილი იყო საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებები თეთრინყაროში არსებული ფილიალის მეშვეობით განეხორციელებინა.

რაც შეეხება სადავო აქტების შემხებლობას მხარეთა შორის გაფორმებულ ხელშეკრულებასთან, საკასაციო სასამართლო იზიარებს თბილისის საქალაქო სასამართლოს შეფასებას იმასთან დაკავშირებით, რომ დავის საგანი უკავშირდება შპს „...“ მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობასა თუ არაჯეროვან შესრულებას, გამომდინარე იქიდან, რომ სადავო აქტები გამოცემულია სწორედ მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების დარღვევის საფუძველზე, შესაბამისად, აღნიშნული აქტების ბათილობის მოთხოვნით მოსარჩელე, ფაქტობრივად, სადავოდ ხდის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობისა თუ არაჯეროვანი შესრულების ფაქტსაც.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ვინაიდან სადავო აქტები გამოცემულია სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოსა და შპს „...“ შორის არსებული სახელშეკრუ-

ლებო ურთიერთობით დადგენილი პირობების საფუძველზე, შესაბამისად, განსჯადობის წესების განსაზღვრისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს არა მხოლოდ ტერიტორიული განსჯადობის საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით განსაზღვრული ზოგადი წესი და მოცემულ დავაზე განსჯადი სასამართლოს განსაზღვრა უნდა მოხდეს არა მხოლოდ სადავო აქტების გამომცემი ორგანოს, როგორც მოპასუხის ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით, არამედ მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული, აგრეთვე, მხარეთა შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობის ფაქტიც და ის ადგილიც, სადაც ხელშეკრულების შესრულება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ხორციელდებოდა.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ მოსარჩელის მიერ სასარჩელო განცხადების წარდგენა განხორციელდა შპს „...“ თეთრიწყაროს ფილიალის საქმიანობასთან დაკავშირებით, შესაბამისად, ასეთ შემთხვევაში არსებობს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილი განსჯადობის წესების მხედველობაში მიღების საფუძველიც.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლით დადგენილი ტერიტორიული განსჯადობის ზოგადი წესისა და ამავე კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით დადგენილი განსჯადობის სპეციალური წესის კონკურენციის დროს, განსახილველ შემთხვევაში დადგენილი ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველების გათვალისწინებით, უპირატესობა სწორედ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის დანაწესებს უნდა მიენიჭოს.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, სარჩელი, რომელიც გამომდინარეობს იურიდიული პირის ფილიალის საქმიანობიდან, სასამართლოს წარედგინება მხოლოდ ფილიალის ადგილმდებარეობის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში შპს „...“ თეთრიწყაროს კლინიკის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულების ადგილი და ფილიალის ადგილმდებარეობა ერთმანეთს ემთხვევა. ამდენად, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის

მე-2 და მე-3 ნაწილის საფუძველზე, განსჯად სასამართლოს სწორედ თეთრინყაროს რაიონული სასამართლო წარმოადგენს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ „რაიონული (საქალაქო), თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 9 აგვისტოს №1/150-2007 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების სამოქმედო ტერიტორიები, აღნიშნულ სასამართლოებსა და სასამართლო კოლეგიებში (პალატებში) მოსამართლეთა რაოდენობა. ამავე გადაწყვეტილების თანახმად, თეთრინყაროს რაიონული სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრა თეთრინყაროსა და წალკის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრებით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში შპს „...“ სარჩელი ხელშეკრულების შესრულების ადგილისა და ფილიალის ადგილმდებარეობის მიხედვით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თეთრინყაროს რაიონულ სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თეთრინყაროს რაიონულ სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ სარჩევდება.

**ბანსაკუთრებული განსჯადობა სელექტულების
შესრულების ადგილის მიხედვით**

**განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-649-649(გ-18)

4 ივლისი, 2018 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი**

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი განხილვის გარეშე, განიხილა სს „...“ სასარჩელო განცხადების განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიასა და ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის წარმოშობილი დავა.

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „...“ 23.05.2018წ. სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხე – სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ სს „...“ მიერ წარმოდგენილი, საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გეგმური ამბოლათორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლებზე თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღრიცხვის ბლანკი) შევსების მდგომარეობის შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 20.12.2017წ. №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტისა და სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დირექტორის 04.06.2015წ. №04-16/ო ბრძანებით შექმნილი „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ პირობების შესრულების კონტროლის შედეგებზე მიმწოდებლების მხრიდან წარმოდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 02.05.2018წ. №04/25462 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და ზემოაღნიშნული აქტების მოქმედების შეჩერების მოთხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 24.05.2018წ. განჩინებით სს „...“ სარჩელი, ასევე შუამდგომლობა გასაჩივრებული სადავო აქტების შეჩერების შე-

სახებ, განსახილველად განსჯადობით გადაეგზავნა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლზე, ასევე „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტზე და აღნიშნა, რომ ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. სასამართლომ აღნიშნა, რომ ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება სსკ-ის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი სსკ-ის 16.2 მუხლის მიხედვით, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო. მოცემულ შემთხვევაში სადავოა სს „...“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობა და მასთან დაკავშირებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ გამოცემული აქტები. იმის გათვალისწინებით, რომ სამედიცინო დაწესებულებები საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამაში ნებაყოფლობით ერთვებიან და ამგვარად, პროგრამის განმახორციელებელ სახელმწიფო ორგანოსთან სახელშეკრულებო ურთიერთობაში შედიან, სადავო აქტებიც სახელშეკრულებო ვალდებულებების შეუსრულებლობასთან დაკავშირებითაა გამოტანილი, რაც მეტყველებს იმაზე, რომ დავის სასამართლო განსჯადობა ამ ვალდებულებების შესრულების ადგილის მიხედვით უნდა განისაზღვროს.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 30.05.2018წ. განჩინებით საქმე განსჯადობის საკითხთან დაკავშირებით დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

ბათუმის საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელი აღძრულია არა სსკ-ის 25¹ მუხლის საფუძველზე, არამედ სსკ-ის 22-ე და 32-ე მუხლების საფუძველზე. შესაბამისად, დავის საგანს წარმოადგენს არა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა, არამედ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა კანონმდებლობასთან. სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დებულების მე-6 პუნქტის თანახმად სააგენტოს იურიდიული მისამართია ქ.თბილისი, წერეთლის გამზირი №144. სსკ-ის 15.1 მუხლის თანახმად სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასა-

მართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით, მოცემულ შემთხვევაში სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ადგილსამყოფელია ქ.თბილისი, შესაბამისად განსჯადი სასამართლო არის თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია. ბათუმის საქალაქო სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ მოსარჩელის მიერ გასაჩივრებულია სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები, შესაბამისად ტერიტორიული განსჯადობის მიხედვით, ვინაიდან სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს იურიდიული მისამართია ქ. თბილისი, დავის განმხილველ უფლებამოსილ სასამართლოს წარმოადგენს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

საქართველოს უზენაეს სასამართლოს 27.06.2018წ. განცხადებით მომართა სს „...“, რომელმაც მოცემულ დავაზე გადამწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების მოქმედების შეჩერება მოითხოვა. განმცხადებელმა აღნიშნა, რომ გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტებით მკვეთრად უარესდება მიმწოდებლის ეკონომიკური მდგომარეობა, რაც ნეგატიურ ზეგავლენას ახდენს მკურნალობის ხარისხის გაზრდაზე, სამედიცინო სერვისისადმი პაციენტთა ხელმისაწვდომობაზე, ასევე ზოგადად მედიცინისა და ეკონომიკის განვითარებაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სასკ-ის 26.3 მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, თვლის, რომ სს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასკ-ის 2.1 მუხლის შესაბამისად, საერთო სასამართლოები ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილავენ ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარე სამართლებრივი ურთიერთობიდან წარმოშობილ დავებს. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სასამართლოებს შორის გან-

სჯადობის წესების მიხედვით დავების განაწილება ემსახურება მართლმსაჯულების ადგილზე ხელმისაწვდომობის, პროცესის ეკონომიურობის და ოპერატიულობის, სასამართლოებს შორის დატვირთვის თანაბარი განაწილების უზრუნველყოფას, რადროსაც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს საჯარო მმართველობის განხორციელების ფორმა, პრინციპები, ასევე კონკრეტული დავის თავისებურებები.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო იურიდიული პირის მიმართ სარჩელი სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით. აღნიშნული მუხლი მოიცავს ტერიტორიული განსჯადობის განმსაზღვრელ საპროცესო ნორმას, განსაზღვრავს საერთო განსჯადობას და ერთნაირად ვრცელდება ნებისმიერ დავაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამავე კოდექსით განსხვავებული წესია დადგენილი. სსკ-ის 16.2 მუხლის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო.

მოცემულ შემთხვევაში, დავის საგანს წარმოადგენს „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 21.02.2013წ. №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მონაწილე სუბიექტებს შორის წარმოშობილი ურთიერთობა. საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სს „...“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გეგმიური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლებზე თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღრიცხვის ბლანკი) შევსების მდგომარეობის შემოწმება განხორციელდა საქართველოს მთავრობის 21.02.2013წ. №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ განხორციელების შესრულების მიზნით, პროგრამის თანახმად სახელმწიფო აკონტროლებს „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ განხორ-

ციელების შესრულებას. აღნიშნული პროგრამის მიზანია საქართველოს მოსახლეობისთვის სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობისთვის ფინანსური უზრუნველყოფის შექმნა. აღნიშნული დადგენილების მე-3 მუხლის მიხედვით პროგრამის განხორციელებას უზრუნველყოფს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო, ხოლო 4.1 მუხლის მიხედვით, პროგრამის ფარგლებში შესაბამისი მომსახურების მიმწოდებელი არის პირი (შემდგომში – მიმწოდებელი), რომელიც აკმაყოფილებს ამ საქმიანობისათვის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, გამოთქვამს პროგრამაში მონაწილეობის სურვილს, ეთანხმება ვაუჩერის პირობებს და დადგენილ ვადაში და წესით წერილობით დაუდასტურებს განმარტაციულ ბუქსს პროგრამაში მონაწილეობის სურვილს. სწორედ აღნიშნულ სუბიექტებს შორის წარმოშობილი სამართლებრივი ურთიერთობის ბუნება განსაზღვრავს დავის განსჯადი სასამართლოსთვის დაქვემდებარების საკითხს. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო ზემოაღნიშნული პროგრამის მოსარგებლებზე მიწოდებას ახორციელებს სამედიცინო საქმიანობის განხორციელებაზე უფლებამოსილი სამართალსუბიექტების მეშვეობით (მიმწოდებლები). საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობის მიღება სამედიცინო დანესებულებებისათვის ნებაყოფლობითია და დამოკიდებულია მათ მიერ პროგრამაში მონაწილეობის სურვილის გაცხადებაზე. „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 21.02.2013წ. №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ 4.2 მუხლის თანახმად პროგრამა და თანდართული დანართები, ამ პროგრამის შესრულების უზრუნველსაყოფად გამოცემული შესაბამისი სამართლებრივი აქტები, ასევე სამედიცინო ვაუჩერის პირობებთან დაკავშირებული სხვა მარეგულირებელი აქტები და მიმწოდებლის წერილობითი დასტური პროგრამაში მონაწილეობის თაობაზე ერთობლივად წარმოადგენს შეთანხმებას პროგრამის განმარტაციულ ბუქსსა და მიმწოდებელს შორის და, შესაბამისად, მხარეები თავისუფლდებიან რაიმე დამატებითი ხელშეკრულების გაფორმების ვალდებულებისაგან. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე სს „...“ წარმოადგენს პროგრამით გათვალისწინებულ მიმწოდებელს, რომელმაც ნებაყოფლობით გამოხატა სურვილი და განაცხადა თანხმობა პროგრამაში მონაწილეობაზე. აღსანიშნავია, რომ პროგრამაში მონაწილე მიმწოდებლების

განსაზღვრა ხდება არა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ ცალმხრივად, არამედ უშუალოდ მიმწოდებელთა ნების გამოვლენით. მიმწოდებელი (სამედიცინო დაწესებულება), რომელიც აკმაყოფილებს ამ საქმიანობისათვის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, წერილობითი დასტურის გაცხადებით ავტომატურად უერთდება საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამას, რის საფუძველზეც მხარეთა შორის წარმოიშობა შეთანხმება. ყოველივე ზემოთქმული მიუთითებს მიმწოდებელთა ნების გამოვლენის მნიშვნელობაზე მოცემული ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში და ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ ხსენებული ურთიერთობის წარმოშობა ხდება არა ცალმხრივად, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიხედვლებით, არამედ მხოლოდ ორმხრივი ნების გამოვლენის საფუძველზე. შეთანხმება ორმხრივად გამოვლენილი ნების შედეგია, შესაბამისად, მიმწოდებლის (სამედიცინო დაწესებულების) მიერ სურვილის გამოხატვა და მასში მონაწილეობის თაობაზე წერილობითი დასტურის გაცხადება წარმოადგენს მიმწოდებელსა და განმახორციელებელს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობის წარმოშობის საფუძველს (იხ. სუს 17.05.2018წ. განჩინება საქმეზე №ბს-284-284(გ-18)).

ამდენად, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სს „...“ როგორც მიმწოდებლის მიერ გაცხადებული დასტურით, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოსა და სს „...“ შორის წარმოიშვა სახელშეკრულებო ურთიერთობა საყოველთაო ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობის თაობაზე, რომლის განუყოფელ ნაწილსაც თავად ზემოხსენებული პროგრამა, მისი დანართები, მის უზრუნველსაყოფად გამოცემული შესაბამისი სამართლებრივი აქტები, ასევე სამედიცინო ვაუჩერის პირობებთან დაკავშირებული სხვა მარეგულირებელი აქტები და მიმწოდებლის წერილობითი დასტური წარმოადგენს.

საკასაციო პალატა იზიარებს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებას, რომ სადავო აქტები სახელშეკრულებო ვალდებულებების შეუსრულებლობასთან დაკავშირებითაა გამოტანილი. „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 21.02.2013წ. №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ მე-19 მუხლის მიხედვით ზედამხედველობის ნებისმიერ ეტაპზე გამოვლენილი დარღვევებისას გამოყენებული იქნება სხვადასხვა ტიპის საჯარიმო სანქციები, ხოლო ამავე პროგრამის მე-15¹ მუხლის მე-5 პუნ-

ქტის მიხედვით, კონტროლის განხორციელებისას განმახორციელებლის უფლებამოსილი წარმომადგენლის მიერ დგება შემომნების აქტი პროგრამის განმახორციელებლის მიერ დადგენილი ფორმის შესაბამისად. მოცემულ შემთხვევაში სწორედ სს „...“ მიერ პროგრამით გათვალისწინებული სახელშეკრულებო ვალდებულებების დარღვევის საფუძველზე შედგა თემატური შემომნების აქტი, რომელსაც ასაჩივრებს მოსარჩელე, ფაქტობრივად კი იგი სადავოდ ხდის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობისა თუ არაჯეროვანი შესრულების ფაქტს. (იხ. სუს 17.05.2018წ. განჩინებაზე №ბს-284-284(გ-18)).

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სსკ-ის მე-15 მუხლით დადგენილი ტერიტორიული განსჯადობის ზოგად წესსა და ამავე კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილ განსჯადობის სპეციალურ წესს შორის კონკურენციის დროს, უპირატესობა სწორედ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის დანაწესებს უნდა მიენიჭოს. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სსკ-ის 16.2 მუხლის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩელები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულებულიყო. სს „...“ მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულების ადგილის გათვალისწინებით საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ დავა განსჯადობით ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ქვემდებარეა.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ „რაიონული (საქალაქო), თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2007 წლის 9 აგვისტოს №1/150-2007 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების სამოქმედო ტერიტორიები, აღნიშნულ სასამართლოებსა და სასამართლო კოლეგიებში (პალატებში) მოსამართლეთა რაოდენობა. ამავე გადაწყვეტილების თანახმად ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრა თვითმმართველი ქალაქის – ბათუმისა და ქობულეთის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრებით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში სარჩელი ხელშეკრულების შესრულების ადგილის მიხედვით, სსკ-ის 26.3 მუხლის საფუძველზე, განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექ-

ვემდებაროს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო პალატა სარჩელის უზრუნველყოფის განცხადების თაობაზე აღნიშნავს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება წარმოადგენს ერთი მხრივ სასამართლოს მიერ აღიარებული უფლების განხორციელების გარანტს, ხოლო მეორე მხრივ მონინალმდეგე მხარის უფლების შეზღუდვის კანონიერ საფუძველს. შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხზე მსჯელობისას, სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება დავის განხილვის სასამართლოებრივი შედეგის – გადაწყვეტილების აღსრულება. მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლოს განხილვის საგანია მხოლოდ სასამართლოთა შორის განსჯადობის დავის გადაწყვეტა. სასკ-ის 26.2 მუხლი ადგენს არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლოს ვალდებულებას სარჩელი გადაუგზავნოს განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობოს მოსარჩელეს, ხოლო ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით. განსჯადობა განსაზღვრავს უფლებამოსილებას სასამართლოებს შორის და ნიშნავს სასამართლოთა შორის საქმეების განაწილების წესს, ანუ იმ კონკრეტული სასამართლოს დადგენას, რომელმაც უნდა გადაწყვიტოს მოცემული საქმე. განსჯადობის ეტაპზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გადაწყვეტა არ შედის საკასაციო სასამართლოს კომპეტენციაში, სასამართლოთა შორის განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტის ეტაპზე საკასაციო სასამართლო მოკლებულია შესაძლებლობას იმსჯელოს გასაჩივრებული აქტების მიერ მოსარჩელისათვის მიყენებული ზიანის ხარისხსა და შედეგებზე. სსკ-ის 193-ე მუხლის თანახმად განცხადებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტს ამ სარჩელის განმხილველი სასამართლო, შესაბამისად საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სს „...“ განცხადება გასაჩივრებული სადავო აქტების შერეების შესახებ განხილულ უნდა იქნეს სარჩელის განმხილველი განსჯადი სასამართლოს მიერ.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით,

26-ე, 29-ე მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 193-ე, 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს „...“ სარჩელი მოპასუხე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

2. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ სს „...“ განცხადება განსახილველად გადაეგზავნოს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;

3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

1.3. ბრანტის გაცემის თაობაზე დავების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელით

№ბს-1014-1010(გ-17)

18 დეკემბერი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 29 ივლისს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – ვ. მ-ას მიმართ.

მოსარჩელემ ვ. მ-ასთვის სახელმწიფოს სასარგებლოდ 98 093,09 ლარის დაბრუნების დავალება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 22 აგვისტოს განჩინებით საქართვე-

ლოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი ვ. მ-ას მიმართ, თანხის დაკისრების თაობაზე, გადაეცა განსჯად თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვითაც, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა. ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ. ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ. აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განიხილება სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავები მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, დავის საგანს წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და ვ. მ-ას შორის გრანტის შესახებ №... და №... ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვალდებულების შესრულება. ამდენად, სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის ადმინისტრაციულ კატეგორიად მიჩნევისათვის არსებითია დადებული ხელშეკრულების ხასიათი. ხელშეკრულების შესრულებასთან ან/და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავა შეიძლება მიჩნეულ იქნეს ადმინისტრაციული სასამართლოს განსჯადად, თუ იგი ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარეობს, თანახმად ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილისა. ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექ-

სის მე-2 მუხლის „ზ“ პუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების შინაარსიდან გამომდინარე, იგი არ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, მისი შესრულება არ არის დაკავშირებული საჯარო უფლებამოსილების განხორციელებასთან. ამდენად, ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მითითებით, სადავო ურთიერთობა სამოქალაქო-სამართლებრივ კატეგორიას განეკუთვნება, რის გამოც სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული.

ადმინისტრაციულმა კოლეგიამ განმარტა, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო სამართლის პრინციპები მკვეთრად განსხვავდება სამოქალაქო სამართალწარმოების პრინციპებისგან და მათი გამოყენება მხოლოდ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით გათვალისწინებულ და მკაფიოდ განსაზღვრულ საქმეებზეა დასაშვები. ამდენად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმის ადმინისტრაციული სამართალწარმოების პროცედურით განხილვა გამოიწვევს საპროცესო ნორმების ისეთ დარღვევას, რომელიც აუცილებლად განაპირობებს საქმეზე უკანონო გადაწყვეტილების დადგენას.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლზე, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაგზავნოდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 22 აგვისტოს განჩინებას და 2017 წლის 13 ოქტომბრის განჩინებით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი, მოპასუხე ვ. მ-ას მიმართ, თანხის გადახდის დაკისრების თაობაზე განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვითაც, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა. ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ. ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ. აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მითითებული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, მოქმედი ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობით განისაზღვრა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ და მეორე ნაწილში დაკონკრეტებული დავები, აგრეთვე სხვა დავები, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვისთვის აუცილებელ ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მე-3 მუხლებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილი უნდა იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მოწესრიგებული.

სასამართლოს მითითებით, წარმოდგენილი სარჩელით მოსარჩელე ითხოვს მოპასუხისთვის 98 093,09 ლარის გადახდის დაკისრებას. მოსარჩელის განმარტებით, 2012 წლის 13 იანვარს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს და ვ. მ-ას შორის დაიდო გრანტის შესახებ ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც, ვ. მ-ას სასარგებლოდ გადაცემულ იქნა გრანტი 98 093,09 ლარის ოდენობით. გრანტი გაიცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ბოსტონის ბერკლის მუსიკალური კოლეჯის ჯაზ-ვოკალის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლისას საჭირო ხარჯების ასანაზღაურებლად. ამდენად, აღძრული დავა გამომდინარეობს 2012 წლის 13 იანვრის ხელშეკრულებიდან.

მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე ადმინისტრაციული ორგანოა – საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, ხოლო მოსარჩელის მოთხოვნაა – გრანტის სახით მოპასუხისთვის გადაცემული თანხის 98 093,09 ლარის დაბრუნება.

სასამართლომ მიუთითა „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, გრანტის გამცემი (დონორი) შეიძლება იყოს საქართველოს სამინისტრო.

სასამართლოს მითითებით, 2012 წლის 13 იანვრის ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულება დაიდო „საქართველოს 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის, პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებების საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ განკარგვის შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების შესაბამისად.

საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების პირველი მუხლის მიხედვით, უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში და სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით, ასევე საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსების მიზნით, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმის ფონდის ლიკვიდაციის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების მე-4 პუნქტის საფუძველზე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ წლიური საბიუჯეტო კანონით – პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებები მიმართოს უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმა-

ნათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში 2010-2011 და 2011-2012 სასწავლო წელს ჩარიცხული სტუდენტების გრანტით დაფინანსების, სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობისა და სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა სასწავლო პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმის ფონდის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიზნებისა და ასევე საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსებისათვის.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტი არის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური, სასოფლო-სამეურნეო განვითარებისა და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის.

სასამართლოს მითითებით, გრანტს ახასიათებს მიზნობრიობა, ანუ იგი გაიცემა განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადებული ხელშეკრულების მიზანს წარმოადგენდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ბოსტონის ბერკლის მუსიკალური კოლეჯის ჯაზ-ვოკალის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლა. ამდენად, ხელშეკრულება დაიდო ვ. მ-ას საზღვარგარეთ სწავლის დასაფინანსებლად.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტის გაცემის სამართლებრივი საფუძველია წერილობითი ხელშეკრულება გრანტის გამცემსა (დონორსა) და გრანტის მიმღებს შორის. ხელშეკრულება უნდა შეიცავდეს გრანტის გაცემის მიზანს, მოცულობას, სახსრების გამოყენების კონკრეტულ მიმართულებას, მათი ათვისების ვადებს და ამ ძირითად მოთხოვნებს, რომლებსაც გრანტის გამცემი (დონორი) უყენებს გრანტის მიმღებს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, გრანტი გამოიყენება მხოლოდ ხელშეკრულებაში აღნიშნული მიზნებისათვის. სხვა მიზნებისათვის გრანტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ გრანტის გამცემის (დონორის) თანხმობით.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა ახორციელებს სახელმწიფო პოლიტიკას უმაღლესი განათლების სფეროში. ამავე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდგინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციულ ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სახელმწიფო გრანტის გაცემა წარმოადგენდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საჯარო უფლებამოსილებას. შესაბამისად, სახელმწიფო გრანტის გაცემის თაობაზე დადებული ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას. აღნიშნულის გათვალისწინებით, 2012 წლის 13 იანვრის ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ აღძრული დავა განეკუთვნება ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას და შესაბამისად, მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასამართლოა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სა-

სამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძ-

ნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანების), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

მოცემულ დავაში მოსარჩელე მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო – საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, მოპასუხე მხარეს – ვ. მ-ა, ხოლო დავის საგანია – ვ. მ-ასთვის სახელმწიფოს სასარგებლოდ 98 093,09 ლარის დაბრუნების დავალება.

კონკრეტულ შემთხვევაში დავის საგანი გამომდინარეობს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და ვ. მ-ას შორის დადებული გრანტის შესახებ ხელშეკრულებიდან. შესაბამისად, სადავო სამართალურთიერთობის მხარეებს წარმოადგენენ, ერთი მხრივ, ადმინისტრაციული ორგანო – საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, და მეორე მხრივ – ვ. მ-ა. მხარეებს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საგანია გრანტი 98 093,09 ლარის ოდენობით, რომელიც გაიცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ბოსტონის ბერკლის მუსიკალური კოლეჯის ჯაზ-ვოკალის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლისას საჭირო ხარჯების ასანაზღაურებლად.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად უნდა შეფასდეს სწორედ აღნიშნული ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.1 მუხლის თანახმად, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შესაძლებელია ადმი-

ნისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მონესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოანესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით; ხოლო ამავე კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრაციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადანყვევებისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელე წარმოდგენილი სარჩელით მოპასუხე ვ. მ-ასთვის სახელმწიფოს სასარგებლოდ 98 093,09 ლარის გადახდის დაკისრებას საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და ვ. მ-ას შორის დადებული გრანტის შესახებ ხელშეკრულების საფუძველზე ითხოვს; ხოლო აღნიშნული ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულება დაიდო „საქართველოს 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის, პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებების საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ განკარგვის შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების შესაბამისად.

საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების პირველი მუხლის მიხედვით, უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში და სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით, ასევე საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსების მიზნით, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმის ფონდის ლიკვიდაციის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების მე-4 პუნქტის საფუძველზე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ წლიური საბიუჯეტო კანონით – პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებები მიმართოს უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში 2010-2011 და 2011-2012 სასწავლო წელს ჩარიცხული სტუდენტების გრანტით დაფინანსების, სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობისა და სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა სასწავლო პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმის ფონდის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიზნებისა და ასევე საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსებისათვის.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტი არის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული

მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური, სასოფლო-სამეურნეო განვითარებისა და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ სწორად განმარტა, რომ გრანტს ახასიათებს მიზნობრიობა, ანუ იგი გაიცემა განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადებული ხელშეკრულების მიზანს წარმოადგენდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ბოსტონის ბერკლის მუსიკალური კოლეჯის ჯაზ-ვოკალის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლა. ამდენად, ხელშეკრულება დაიდო ვ. მ-ს საზღვარგარეთ სწავლის დასაფინანსებლად.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტის გაცემის სამართლებრივი საფუძველია წერილობითი ხელშეკრულება გრანტის გამცემსა (დონორსა) და გრანტის მიმღებს შორის. ხელშეკრულება უნდა შეიცავდეს გრანტის გაცემის მიზანს, მოცულობას, სახსრების გამოყენების კონკრეტულ მიმართულებას, მათი ათვისების ვადებს და ამ ძირითად მოთხოვნებს, რომლებსაც გრანტის გამცემი (დონორი) უყენებს გრანტის მიმღებს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, გრანტი გამოიყენება მხოლოდ ხელშეკრულებაში აღნიშნული მიზნებისათვის. სხვა მიზნებისათვის გრანტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ გრანტის გამცემის (დონორის) თანხმობით.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა ახორციელებს სახელმწიფო პოლიტიკას უმაღლესი განათლების სფეროში. ამავე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდგინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სახელმწიფო გრანტის გაცემა წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საჯარო უფლებამოსილებას.

მოცემულ შემთხვევაში სახეზეა სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც „საქართველოს 2012 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის, პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებების საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ განკარგვის შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების თანახმად საჯარო სამართლებრივი ხასიათისაა.

შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მართებულად მიიჩნია სახელმწიფო გრანტის გაცემის თაობაზე საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და ვ. მ-ას შორის დადებული ხელშეკრულება ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურთიერთობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, რის გამოც მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ საქმეს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს. ხოლო მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408.3 მუხლებით და

დაადგინა:

1. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ბრანტის გაცემის თაობაზე დავების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-1015-1011(გ-17)

9 იანვარი, 2018 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ნ. სხირტლაძე

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 25 აპრილს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – გ. ო-ის მიმართ.

მოსარჩელემ გ. ო-ისათვის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ 10 514.85 ლარის დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 31 აგვისტოს განჩინებით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი გ. ო-ის მიმართ განსჯადობით განსახილველად გადაეცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლზე და განმარტა, რომ აღნიშ-

ნული მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, დავის საგანს წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ო-ს შორის დადებული გრანტის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის გამო სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ თანხის დაკისრება. განსახილველ შემთხვევაში წინამდებარე დავა გამომდინარეობს კერძო სამართლებრივი ხელშეკრულებიდან. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა ხელშეკრულების სამართლებრივ ბუნებაზე და მიუთითა, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ხელშეკრულების შინაარსიდან გამომდინარე არ იკვეთება ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების ფაქტი. ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განიხილება სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავები მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლზე, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ხოლო ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაგზავნოდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-

თა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 31 აგვისტოს განჩინებას და 2017 წლის 13 ოქტომბრის განჩინებით თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიებს შორის განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად საქმე №2/27158-16 საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი მოპასუხე გ. ოის მიმართ თანხის გადახდის დაკისრების თაობაზე, გადმოეზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვითაც, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა. ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ. ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ. აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მითითებული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, მოქმედი ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობით განისაზღვრა, რომ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ და მეორე ნაწილში დაკონკრეტებული დავები, აგრეთვე სხვა დავები, რომლებიც ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს და მისგან არის წარმოშობილი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კანონმდებელმა ადმინისტრაციული სამართალწარმოებით საქმის განხილვისთვის აუცილებელ ელემენტად განსაზღვრა დავის საგანი, რომელიც მითითებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ, მეორე და მესამე ნაწილებში, ამასთან, აღნიშნული დავები წარმოშობილი უნ-

და იყოს იმ სამართალურთიერთობებიდან, რომლებიც საჯარო, კონკრეტულად, ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობით არის მონესრეგებული.

სასამართლოს მითითებით, წარმოდგენილი სარჩელით მოსარჩელე ითხოვს მოპასუხისთვის 10 514,85 ლარის გადახდის დაკისრებას. მოსარჩელის განმარტებით, 2009 წლის 28 ივნისს სსიპ განვითარების და რეფორმების ფონდსა და გ. ო-ს შორის დაიდო გრანტის შესახებ ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც, გ. ო-ის სასარგებლოდ გადაცემულ იქნა გრანტი 10 514,85 ლარის ოდენობით. გრანტის გაცემის მიზანს წარმოადგენდა მიმღების უცხოეთის სასწავლო დაწესებულებაში სწავლის ღირებულებასთან ან/და საზღვარგარეთ მგზავრობას, ცხოვრებასა და სწავლასთან, ასევე პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებულ სხვა ღონისძიებებთან დაკავშირებული ხარჯების დაფინანსება. ამდენად, აღძრული დავა გამომდინარეობს 2009 წლის 18 ივნისის ხელშეკრულებიდან.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიუთითა, რომ სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდი შეიქმნა „განვითარებისა რეფორმების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, ინსტიტუციონალური და საჯარო სამსახურის რეფორმის ეფექტიანად განხორციელების მიზნით. „განვითარებისა და რეფორმების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ფონდი, როგორც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, ამ კანონით დადგენილი მიზნებისა და დაკისრებული ფუნქციების განსახორციელებლად იძენს უფლებებს და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და უფლებამოსილია სასამართლოში გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ. გარიგებები, რომლებიც სცილდება კანონით დადგენილი უფლებამოსილებების ფარგლებს, ბათილია. ფონდის საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით შექმნაზე მიუთითებს ასევე საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 24 იანვრის №33 ბრძანებულებით დამტკიცებული სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდის წესდების შინაარსი. კერძოდ, აღნიშნული ბრძანებულებით დამტკიცებული „საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმების ფონდის წესდების“ მე-6 მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტის თანახმად, დაკისრებული მიზნების განსახორციელებლად ფონდი, წესდებაში აღნიშნული სხვა უფლებამოსილებებთან ერთად, დაწესებულების ხელმძღვანელის წარდგინების საფუძველზე, გასცემს გრანტებს იურიდიულ და ფიზიკურ პირებზე.

სამოქალაქო კოლეგიამ მიუთითა, რომ საქმის მასალების თანახმად, სადავო ურთიერთობა ეხება გრანტის გაცემის საკითხს. „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტი არის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური, სასოფლო-სამეურნეო განვითარებისა და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტის გაცემის სამართლებრივი საფუძველია წერილობითი ხელშეკრულება გრანტის გამცემსა (დონორსა) და გრანტის მიმღებს შორის. ხელშეკრულება უნდა შეიცავდეს გრანტის გაცემის მიზანს, მოცულობას, სახსრების გამოყენების კონკრეტულ მიმართულებას, მათი ათვისების ვადებს და ამ ძირითად მოთხოვნებს, რომლებსაც გრანტის გამცემი (დონორი) უყენებს გრანტის მიმღებს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, გრანტი გამოიყენება მხოლოდ ხელშეკრულებაში აღნიშნული მიზნებისათვის. სხვა მიზნებისათვის გრანტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ გრანტის გამცემის (დონორის) თანხმობით.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა ახორციელებს სახელმწიფო პოლიტიკას უმაღლესი განათლების სფეროში. ამავე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდგინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს.

საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების პირველი პუნქტის მიხედვით, განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმების ფონდის ლიკვიდაცია. ამავე ბრძანებულების მე-4 პუნქტის თანახმად, ფონდის ლიკვიდაციის შემდეგ სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა სასწავლო პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული ფონდის უფლებების და მის მიერ ნაკისრი მოვალეობების განხორციელება დაევალა საქართველოს

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციულ ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სახელმწიფო გრანტის გაცემა წარმოადგენდა სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდის საჯარო უფლებამოსილებას. შესაბამისად, სახელმწიფო გრანტის გაცემის თაობაზე დადებული ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, ვინაიდან აღნიშნული ხელშეკრულების საფუძველზე სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდი ახორციელებდა საჯარო უფლებამოსილებას. აღნიშნულის გათვალისწინებით, 2009 წლის 18 ივნისის ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ აღძრული დავა განეკუთვნება ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას და შესაბამისად, მის განხილვაზე უფლებამოსილი სასამართლოა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავა. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლო-

ებს შორის განსჯადობასთან დაკავშირებით დავა ეხება საგნობრივი განსჯადობის საკითხს.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება საქმეები იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან. საგნობრივი განსჯადობის საკითხის გარკვევისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსს, დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. კონკრეტულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდსა და გ. ო-ს შორის გაფორმებული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების შესრულება. ამდენად, საგნობრივი განსჯადობის შესახებ დავის გადანყვევისთვის მნიშვნელობა ენიჭება ხელშეკრულების საფუძველს, სამართალურთიერთობის სუბიექტის მოქმედების ფორმას. უკეთუ ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ხელშეკრულება დადებულია საჯარო კანონმდებლობის საფუძველზე, სახეზე იქნება ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სადავო ურთიერთობა, ხოლო თუ ხელშეკრულების დადების საფუძველი კერძოსამართლებრივია, სადავო სამართალურთიერთობა კერძოსამართლებრივი ბუნებისაა. შესაბამისად, განსჯადობის საკითხის გარკვევისათვის უნდა დადგინდეს ზემოაღნიშნული ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება.

„გრანტების შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლის თანახმად გრანტის გამცემი (დონორი) შეიძლება იყოს საერთაშორისო საქველმოქმედო, ჰუმანიტარული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, უცხო ქვეყნის მთავრობა, უცხოეთის ან საქართველოს სამეწარმეო ან არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი, საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, საქართველოს სამინისტრო. ამდენად, გრანტთან დაკავშირებული დავის ბუნება შესაძლოა იყოს როგორც კერძოსამართლებრივი, ასევე საჯაროსამართლებრივი. მოცემულ შემთხვევაში გრანტის შესახებ 2009 წლის 18 ივლისის „გრანტის შესახებ“ ხელშეკრულება დაიდო „გრანტის გამცემ“ – სსიპ „განვითარებისა და რეფორმების ფონდსა“ და „გრანტის მიმღებს“ – გ. ო-ს შორის. ხელშეკრულების დადების დროს მოქმედი „განვითარებისა და რეფორმების ფონდის

შესახებ“ 2004 წლის 14 იანვრის კანონის საფუძველზე შექმნილი, საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდის წესდება საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 27 იანვრის №33 ბრძანებულებით იყო დამტკიცებული. ამდენად, სსიპ „რეფორმებისა და განვითარების ფონდი“ პასუხობს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული ორგანოს ლეგალური დეფინიციის ნიშნებს. შესაბამისად, სადავო სამართალურთიერთობის ერთ-ერთი მონაწილეა ადმინისტრაციული ორგანო. სადავო ურთიერთობაში ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მხარედ გამოსვლა თავისთავად არ ადასტურებს დავის საჯაროსამართლებრივ ხასიათს, ვინაიდან ადმინისტრაციულ ორგანოს შეუძლია დადოს კერძოსამართლებრივი ხელშეკრულება და ამდენად გამოვიდეს მხარედ კერძოსამართლებრივ ურთიერთობაში. შესაბამისად, ხელშეკრულების მხარის საჯაროსამართლებრივი სტატუსი არ არის საკმარისი ფაქტორი ხელშეკრულების ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის. ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. შესაბამისად, კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია დადგინდეს მოქმედებდა თუ არა ადმინისტრაციული ორგანო საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით და გამომდინარეობს თუ არა სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან.

ფონდსა და გ. ო-ს შორის დადებული გრანტის შესახებ 2009 წლის 18 ივნისის ხელშეკრულების თანახმად ხელშეკრულება დაიდო „საქართველოს ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენლების სასწავლო და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამის“ ფარგლებში. საქართველოს პრეზიდენტის 2004 წლის 27 იანვრის №33 ბრძანებულებით დამტკიცებული „საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმების ფონდის წესდების“ მე-6 მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტის თანახმად, დაკისრებული მიზნების განსახორციელებლად ფონდი, წესდებაში აღნიშნული სხვა უფლებამოსილებებთან ერთად, დაწესებულების ხელმძღვანელის წარდგინების საფუძველზე, გასცემდა გრანტებს იურიდიულ და ფიზიკურ პირებზე (მე-6 მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტი). საქმის მასა-

ლებით დასტურდება, რომ სადავო ურთიერთობა ეხება „საქართველოს ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენლების სასწავლო და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამის“ ფარგლებში გრანტის გაცემის საკითხს. გრანტი არის გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური, სასოფლო-სამეურნეო განვითარებისა და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის („გრანტების შესახებ“ კანონის 2.1 მუხ.). გრანტი არის გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისთვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები („გრანტების შესახებ“ კანონის 2.1 მუხ.). გრანტს ახასიათებს მიზნობრიობა, ანუ იგი გაიცემა განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად. განვითარებისა და რეფორმების ფონდსა და გ. ო-ს შორის დადებული ხელშეკრულების მიზანს წარმოადგენდა „გრანტის მიმღების“ უცხოეთის სასწავლო დაწესებულებაში სწავლის ღირებულების ან/და საზღვარგარეთ მგზავრობის, ცხოვრებისა და სწავლის, ასევე პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებული სხვა ღონისძიებებთან დაკავშირებული ხარჯების დაფინანსება. ამდენად, ხელშეკრულება დაიდო გ. ო-ის მიერ საზღვარგარეთ სწავლის დასაფინანსებლად, რაც „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის ნორმებით რეგულირდება. გრანტის გაცემის სამართლებრივი საფუძველია წერილობითი ხელშეკრულება გრანტის გამცემსა (დონორსა) და გრანტის მიმღებს შორის. გრანტი გამოიყენება მხოლოდ ხელშეკრულებაში აღნიშნული მიზნებისათვის, სხვა მიზნებისათვის გრანტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ გრანტის გამცემის (დონორის) თანხმობით („გრანტების შესახებ“ კანონის 5.2 მუხ.).

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების პირველი პუნქტის თანახმად, სსიპ განვითარებისა და რეფორმების ფონდი ლიკვიდირებულად გამოცხადდა, ხოლო მე-4 პუნქტის შესაბამისად, ფონდის ლიკვიდაციის შემდეგ სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული ფონდის უფლებებისა და მის მიერ ნაკისრი მოვალეობების განხორციელება დაევალა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს. „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის

შესახებ“ კანონის მე-5 მუხლის „რ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მთავრობა საქართველოს კონსტიტუციისა და კანონით დადგენილ ფარგლებში უზრუნველყოფს განათლებისა და მეცნიერების სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებას ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების სრულყოფას. საქართველოს მთავრობის 2004 წლის 21 მაისის №37 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დებულების“ მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის „ც“ ქვეპუნქტის თანახმად, კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილებათა ფარგლებში სამინისტრო ადგენს სახელმწიფო სასწავლო გრანტის გაცემისა და გადატანის წესს, საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგენს სახელმწიფო სასწავლო გრანტის თანხის რაოდენობას. ამავე კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის „პ“ ქვეპუნქტით განათლების და მეცნიერების სამინისტროს მინიჭებული აქვს უფლებამოსილება განსაზღვროს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის გაცემის წესი და პირობები. ხელშეკრულების დადების პერიოდში სახელმწიფო სასწავლო გრანტის საფასურის რაოდენობა განსაზღვრული იყო იმჟამად მოქმედი საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2006 წლის 5 ივლისის №664 ბრძანებით დამტკიცებული შესაბამისი დებულებით. (სადღეისოდ მოქმედებს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2011 წლის 15 ოქტომბრის №154/ნ ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის გაცემისა და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს შორის აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამაზე სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის გადატანის წესი და პირობები“). „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტების მიხედვით, საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდგინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს, დაფინანსების ოდენობასა და პირობებს. საქართველოს მთავრობის 2009 წლის 26 თებერვლის №36 დადგენილების მე-2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაევალა სსიპ განვითარებისა და რეფორმირების ფონდისათვის სახსრების გადარიცხვა. ხსენებული დადგენილების საფუძველზე დამტკიცებული დაფინანსების წესის და

პირობების თანახმად, ფონდი ანგარიშვალდებული იყო სამინისტროს წინაშე (მე-5 მუხ.).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ გრანტი მოცემულ შემთხვევაში გაიცა ადმინისტრაციული კანონმდებლობის მიხედვით დადებული ადმინისტრაციული ხელშეკრულების საფუძველზე, სადავო სამართალურთიერთობის მარეგულირებელი ნორმები მოცულია საჯარო სამართლის სხვადასხვა წყაროებით, ხელშეკრულება ადმინისტრაციული სამართლის ნორმების შესრულებას ემსახურება. შესაბამისად, სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს. განსახილველ შემთხვევაში გაცემამა საქართველოს კონსტიტუციის 35-ე მუხლით განმტკიცებული განათლების მიღების უფლების უზრუნველყოფის ერთ-ერთი საშუალებაა. შესაბამისად, კონკრეტულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციული ორგანო საჯარო უფლებამოსილების მიზნის მისაღწევად მოქმედებდა და ამ მიზნის მისაღწევად მან გამოიყენა ხელშეკრულების დადება, როგორც საქმიანობის ერთ-ერთი ფორმა, რის გამოც 2009 წლის 18 ივნისს დადებული ხელშეკრულება ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, თავისი ბუნებით ადმინისტრაციული ხელშეკრულებაა. დავის განსჯადობას არ ცვლის ის გარემოება, რომ მოსარჩელე თანხის ანაზღაურებას მოითხოვს სამოქალაქო კოდექსი ნორმების (361.2 მუხ., 394.1 მუხ.) საფუძველზე. ვალდებულების ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას შესრულება (სკ-ის 361.2 მუხ.), კრედიტორის მიერ ზიანის ანაზღაურების უფლება (394.1 მუხ.) არ ცვლის დავის ბუნებას, რომელიც უკავშირდება საბოლოო ჯამში ადმინისტრაციული ხელშეკრულების მოთხოვნების შესრულებას, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული გრანტის სახსრების მიზნობრივ გამოყენებას. ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე დადებული ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან წარმოშობილი სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით უნდა იქნეს განხილული. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15, 390-ე და 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

გრანტის გაცემის თაობაზე დავების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელით

№ბს-1137-1131(გ-17)

9 იანვარი, 2018 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
მ. ვაჩაძე

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ 2016 წლის 16 ივნისს სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას გ. ვ-ის მიმართ და მოითხოვა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გრანტის სახით გაცემული 56630,41 ლარის დაბრუნება.

მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის 2010 წლის 22 ივლისს გაფორმდა გრანტის შესახებ ხელშეკრულება №32140502/2010/70. ხელშეკრულების ღირებულება განისაზღვრა – 31750 აშშ დოლარის ეკვივალენტი – 56630.41 ლარის ოდენობით, აღ-

ნიშნული ხელშეკრულების საფუძველზე გ. ვ-ს გადაერიცხა 2010 წელს – 56630.41 ლარი, მათ შორის: 11255.29 ლარი 2010 წლის 2 აგვისტოს, 17328.97 ლარი 2010 წლის 29 ოქტომბერს, 28046.15 ლარი 2010 წლის 30 დეკემბერს.

მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების პირველი პუნქტის შესაბამისად, განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – „განვითარებისა და რეფორმების ფონდის“ ლიკვიდაცია, ხოლო მე-4 პუნქტის თანახმად, ფონდის ლიკვიდაციის შემდეგ სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა სასწავლო პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული უფლებების და მის მიერ ნაკისრი მოვალეობების განხორციელება დაევალა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს. მოსარჩელის განმარტებით 2010 წლის 22 ივლისის გრანტის შესახებ ხელშეკრულების 2.1 პუნქტის თანახმად, „გრანტის გამცემი“ „გრანტის მიმღებს“ „საქართველოს 2010 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში უსასყიდლოდ გადასცემს მიზნობრივ ფულად სახსრებს აშშ-ში ვუსტერის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის აეროკოსმოსური ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამაზე 2010-2011 სასწავლო წლის 2 (ორი) სემესტრის განმავლობაში სწავლისას საჭირო ხარჯების ასანაზღაურებლად. „გრანტის გამცემი“ გრანტის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თანხის გაცემას ახორციელებს უნაღდო ანგარიშსწორებით ეროვნულ ვალუტაში, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გადახდის დღისთვის დადგენილი კურსის შესაბამისად.

მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ ამავე ხელშეკრულების 3.2 პუნქტის თანახმად გრანტის გამცემს უფლება აქვს ნებისმიერ დროს მის მიერ შერჩეული ფორმითა და საშუალებით მოახდინოს „გრანტის მიმღებისთვის“ გადარიცხული თანხების ხარჯვის მონიტორინგი. ასევე, 3.6 და 3.7 პუნქტების შესაბამისად, „გრანტის მიმღები“ ვალდებულია: „შეინარჩუნოს ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სასწავლო დანესებულების მიერ დადგენილი აკადემიური მოსწრების საშუალო კოეფიციენტი, ე.წ. GPA“. სწავლის დასრულების შემდეგ „გრანტის გამცემს“ წარუდგინოს ვუსტერის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის ინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხის დამადასტურებელი დოკუმენტი. მოსარჩელე აღნიშნავდა, რომ 3.9 პუნქტის თანახმად, „გრანტის მიმღები“ ვალდებულია, დაკისრებული ვალდებულებების დარღვევის შემთხვევაში „გრანტის გამცემს“ სრულიად დაუბ-

რუნოს გრანტის სახით გაცემული თანხა.

მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ მოპასუხეს 2014 წლის 27 ივნისის №441102 წერილობითი შეტყობინებით აცნობა, რომ წარმოედგინა სწავლის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია, რასაც მოპასუხის მხრიდან არანაირი რეაგირება არ მოჰყოლია, ვინაიდან გ. ვ-ის მიერ არ იქნა წარმოდგენილი გრანტის გამცემის შემდგომ სწავლის დასრულების დამადასტურებელი დოკუმენტი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ითხოვს გრანტის სახით გაცემული თანხის – 56630.41 ლარის სახელმწიფო ბიუჯეტში დაბრუნებას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 31 აგვისტოს განჩინებით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი გ. ვ-ის მიმართ განსჯადობით განსახილველად გადაეცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ დავის საგანს წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის დადებული გრანტის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის გამო სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ თანხის დაკისრება. ადმინისტრაციულმა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ წინამდებარე დავა გამომდინარეობს კერძოსამართლებრივი ხელშეკრულებიდან და იგი განსახილველად გადასცა სამოქალაქო საქმეთა განმხილველ სასამართლოს. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა ხელშეკრულების სამართლებრივ ბუნებაზე. მოცემულ შემთხვევაში, ხელშეკრულების შინაარსიდან გამომდინარე არ იკვეთება ადმინისტრაციული ორგანოს საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების ფაქტი. თავად სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობაც სამოქალაქო საქმეთა განსაზღვრის პრინციპად აღიარებს სამართლებრივ ურთიერთობას, კერძოდ, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის. ადმინისტრაციულ

საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებით მოცემული დავა სწორედ სამოქალაქო ურთიერთობიდან წარმოშობილი დავაა, რომლის რეგულირებასაც ითვალისწინებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 16 ნოემბრის განჩინებით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი მოპასუხე გ. ვ-ის მიმართ თანხის გადახდის დაკისრების თაობაზე, გადაეცა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო კოლეგიამ აღნიშნა, რომ წარმოდგენილი სარჩელით მოსარჩელე მხარე ითხოვს მოპასუხისთვის 56630.41 ლარის დაკისრებას. მოსარჩელე მხარის განმარტებით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის 2010 წლის 22 ივლისს გაფორმდა გრანტის შესახებ ხელშეკრულება №32140502/2010/70. აღნიშნული ხელშეკრულების საფუძველზე გ. ვ-ს გადაერიცხა 2010 წელს ჯამში 56630.41 ლარი. გრანტის გაცემის მიზანს წარმოადგენდა მიმღების უცხოეთის სასწავლო დაწესებულებაში სასწავლო წლის ორი სემესტრის განმავლობაში სწავლისას საჭირო ხარჯების ანაზღაურება. ამდენად, სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის მოსაზრებით აღძრული დავა გამომდინარეობს 2010 წლის 22 ივლისის ხელშეკრულებიდან.

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ საქართველოს მთავრობის 2004 წლის 21 მაისის №37 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დებულების“ 2.2 მუხლის „ც“ ქვეპუნქტის თანახმად, კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილებათა ფარგლებში სამინისტრო ადგენს სახელმწიფო სასწავლო გრანტის გაცემისა და გადატანის წესს, საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგენს სახელმწიფო სასწავლო გრანტის თანხის ოდენობას. ამავე კანონის 7.1 მუხლის „პ“ ქვეპუნქტით განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მინიჭებული აქვს უფლებამოსილება განსაზღვროს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის გაცემის წესი და პირობები. საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს, დაფინანსების ოდენობებსა და პირობებს. ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მიიჩნია, რომ სადავო სამართალურთიერთობის მარეგულირებელი ნორმები მოცემულია საჯარო სამართლის სხვადასხვა წყაროებით, ხელშეკრულება ადმინისტრაციული სამართლის ნორმების შესრულებას ემსახურება. შესაბამისად, სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან გამომდინარეობს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლება მოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციუ-

ლი დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოა ყველა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ან დაწესებულება, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (გარდა პოლიტიკური და რელიგიური გაერთიანების), აგრეთვე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე ასრულებს საჯარო სამართლებრივ უფლებამოსილებებს.

მოცემულ დავაში მოსარჩელე მხარეს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანო-საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, მოპასუხე მხარეს – გ. ვ-ი, ხოლო დავის საგანია – გ. ვ-ისთვის სახელმწიფოს სასარგებლოდ 56630,41 ლარის დაბრუნების დავალება.

კონკრეტულ შემთხვევაში დავის საგანი გამომდინარეობს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის დადებული გრანტის შესახებ ხელშეკრულებიდან. შესაბამისად, სადავო სამართალურთიერთობის მხარეებს წარმოადგენენ, ერთი მხრივ, ადმინისტრაციული ორგანო – საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, და მეორე მხრივ – გ. ვ-ი. მხარეებს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საგანია გრანტი – 56630,40 ლარის ოდენობით, რომელიც გაიცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ვუსტერის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის აეროკოსმოსური ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამაზე 2010-2011 სასწავლო წლის 2 (ორი) სემესტრის განმავლობაში სწავლისას საჭირო ხარჯების ასანზღაურებლად.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად უნდა შეფასდეს სწორედ აღნიშნული ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შესაძლებელია ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მონესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოანესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით; ხოლო ამავე კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო სამართლებრივი ხელშეკრულება. ამასთან, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. საკასაციო სასამართლო მითითებს, რომ განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს გარდა იმ ფაქტისა, რომ ერთ-ერთი მხარე უნდა იყოს ადმინისტრა-

ციული ორგანო, ასევე წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი. განსჯადობის საკითხის გადანყვეტისას უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას. დავის საჯარო-სამართლებრივი ხასიათის დასადგენად საკმარისი არ არის ის, რომ დავის ერთ-ერთი მხარე საჯარო სამართლის სუბიექტია, ვინაიდან შესაძლებელია საჯარო სამართლის სუბიექტი მხარედ გამოვიდეს კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობებშიც.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი, რის გასარკვევადაც არსებითია დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივი საფუძველი – ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობა. იმ შემთხვევაში, თუ ურთიერთობის მონაწილე სუბიექტი არის სახელმწიფოს, საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენელი და ურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივ მონესრიგებას მოითხოვს, სახეზეა საჯარო სამართლებრივი ურთიერთობა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელე წარმოდგენილი სარჩელით მოპასუხე გ. ვ-ისთვის სახელმწიფოს სასარგებლოდ 56630,41 ლარის გადახდის დაკისრებას საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის დადებული გრანტის შესახებ ხელშეკრულების საფუძველზე ითხოვს; ხოლო აღნიშნული ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულება დაიდო „საქართველოს 2010 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის, პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებების საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ განკარგვის შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების შესაბამისად.

საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების პირველი მუხლის მიხედვით, უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში და სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით, ასევე საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსების მიზნით, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – გან-

ვითარებისა და რეფორმის ფონდის ლიკვიდაციის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2009 წლის 30 დეკემბრის №970 ბრძანებულების მე-4 პუნქტის საფუძველზე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ წლიური საბიუჯეტო კანონით – პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებები მიმართოს უცხო ქვეყნის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრატურაში 2010-2011 და 2011-2012 სასწავლო წელს ჩარიცხული სტუდენტების გრანტით დაფინანსების, სხვა საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების ხელშეწყობისა და სასწავლო-სამაგისტრო და სხვა სასწავლო პროგრამების განხორციელებასთან დაკავშირებული, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განვითარებისა და რეფორმის ფონდის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების მიზნებისა და ასევე საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ჩარიცხული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაფინანსებისათვის.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტი არის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური, სასოფლო-სამეურნეო განვითარებისა და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ სწორად განმარტა, რომ გრანტს ახასიათებს მიზნობრიობა, ანუ იგი გაიცემა განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადებული ხელშეკრულების მიზანს წარმოადგენდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ვუსტერის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის აეროკოსმოსური ინჟინერიის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლა. ამდენად, ხელშეკრულება დაიდო გ. ვ-ის საზღვარგარეთ სწავლის დასაფინანსებლად.

„გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, გრანტის გაცემის სამართლებრივი საფუძველია წერილობითი ხელშეკრულება გრანტის გამცემსა (დონორსა) და გრანტის მიმღებს შორის. ხელშეკრულება უნდა

შეიცავდეს გრანტის გაცემის მიზანს, მოცულობას, სახსრების გამოყენების კონკრეტულ მიმართულებას, მათი ათვისების ვადებს და ამ ძირითად მოთხოვნებს, რომლებსაც გრანტის გამცემი (დონორი) უყენებს გრანტის მიმღებს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, გრანტი გამოიყენება მხოლოდ ხელშეკრულებაში აღნიშნული მიზნებისათვის. სხვა მიზნებისათვის გრანტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ გრანტის გამცემის (დონორის) თანხმობით.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა ახორციელებს სახელმწიფო პოლიტიკას უმაღლესი განათლების სფეროში. ამავე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარდგინებით ამტკიცებს სახელმწიფო სასწავლო გრანტისა და სახელმწიფო სასწავლო სამაგისტრო გრანტის წლიურ მოცულობებსა და ოდენობებს.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სახელმწიფო გრანტის გაცემა წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს საჯარო უფლებამოსილებას. მოცემულ შემთხვევაში სახეზეა სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა, რაც „საქართველოს 2010 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის, პროგრამა „ცოდნის კარის“ ფარგლებში არსებული ასიგნებების საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ განკარგვის შესახებ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №58 დადგენილების თანახმად საჯარო-სამართლებრივი ხასიათისაა.

შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ მართებულად მიიჩნია სახელმწიფო გრანტის გაცემის თაობაზე საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გ. ვ-ს შორის დადებული ხელშეკრულება ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სამართალურითობა გამომდინარეობს ადმინისტრაციული (საჯარო) კანონმდებლობიდან, რის გამოც მოცემული საქმე განეკუთვნება საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით განსაზღვრულ სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციული დავის კატეგორიას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციუ-

ლი საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს. ხოლო მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, 26-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15, 390-ე, 399-ე მუხლებითა და:

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ სავივრდება.

2. სამოქალაქო განსჯადობა

აღნაგობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავის განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-73-72(კ-17)

29 ივნისი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: პირგასამტეხლოს დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

2013 წლის 31 ოქტომბერს ქ. თბილისის მერიამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – შპს „...“ მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის ნაწილის – 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთის დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის მიზნით გამართულ აუქციონზე გამარჯვებულად გამოცხადდა შპს „...“ შემოთავაზებული აღნაგობის უფლების წლიური საფასურით 31000 ლარი (დღგ-ს გარეშე); ხოლო 2009 წლის 16 თებერვალს შპს „თ...“ და შპს „...“ შორის გაფორმებულ იქნა აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლითაც განისაზღვრა აღნაგობის ყოველწლიური საზღაური 36580 ლარის ოდენობით (დღგ-ს ჩათვლით). აღნაგობის საფასური მხარეს უნდა გადაეხადა ყოველთვიურად, არაუგვიანეს 25 რიცხვისა, 3049 ლარის ოდენობით.

ამასთან, მოსარჩელის მითითებით, 2010 წლის 8 ოქტომბერს ქ. თბილისის მთავრობის დადგენილებით მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება შპს „თ...“ კაპიტალიდან ქონების ამოღების თაობაზე, მათ შორის ზემოაღნიშნული ქონებისა. ამდენად, ქ. თბილისის მთავრობამ მის მიერ დაფუძნებული იურიდიული პირისგან მოახდინა ქონების დაბრუნება. შესაბამისად, ხელშეკრულების მხარედ შპს „თ...“ ნაცვლად განისაზღვრა ქ. თბილისის მერია.

ვინაიდან მხარის მიერ არ სრულდებოდა ზემოაღნიშნული

ხელშეკრულებით განსაზღვრული აღნაგობის საფასურის გადახდა დადგენილ ვადაში, მოსარჩელემ მოპასუხე შპს „...“ ქ. თბილისის მერიის სასარგებლოდ აღნაგობის საფასურის – 7 714 ლარის და პირგასამტეხლოს – 38 358,58 ლარის გადახდის დაკისრება და 2013 წლის 25 ოქტომბრიდან (აღნაგობის ღირებულების გადახდის თარიღი) ყოველ გადაცილებულ დღეზე აღნაგობის საზღაურის – 36 580 ლარის 0,1% ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე გადასახდელი საიჯარო ქირის (7 714 ლარი) სრულ გადახდამდე დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 1 ნოემბრის განჩინებით ქ. თბილისის მერიის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე დაკმაყოფილდა; ყადაღა დაედო შპს „...“ სახელზე რიცხულ ქონებას (მდებარე – ქ. თბილისი, ... №1, ... პარკი, შენობა №1, სასარგებლო ფართი 310.72 კვ.მ).

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 17 თებერვლის გადაწყვეტილებით ქ. თბილისის მერიის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მოპასუხე შპს „...“ ქ. თბილისის მერიის სასარგებლოდ დაეკისრა აღნაგობის საფასურის – 7 714 ლარის და პირგასამტეხლოს თანხის – 20 000 ლარის გადახდა.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, ქალაქ თბილისის მთავრობის 22.12.2008წ. №24.24.840 დადგენილებით დადგინდა, რომ აუქციონის ფორმით, დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით, უნდა გაცემულიყო შპს „თ...“ კაპიტალში რიცხული, ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი №...) ნაწილი, ფართით 200 კვ.მ. შპს „თ...“ დაევალა აუქციონის ორგანიზების უზრუნველყოფა. ამავე დადგენილებით ქ. თბილისის მერიის ურბანული დაგეგმარების საქალაქო სამსახურს დაევალა აუქციონის დასრულების შემდგომ, აუქციონში გამარჯვებულის (აღნაგობის უფლების მომპოვებლის) მიერ წარმოდგენილი შესაბამისი სამშენებლო-გეგმარებითი პროექტის შეთანხმება მოქმედი კანონმდებლობისა და არსებული ნესების დაცვით.

ქალაქ თბილისის მთავრობის 22.12.2008წ. №24.24.840 დადგენილების დანართით განისაზღვრა შპს „თ...“ კაპიტალში რიცხული, ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი №...) ნაწილის, ფართით 200კვ.მ-ის დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის აუქციონის პირობები.

შპს „თ...“ 11.02.2009წ. გამართული №2 აუქციონის №1 ოქ-

მით ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთის დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის მიზნით გამართულ აუქციონზე გამარჯვებულად გამოცხადდა შპს „...“ შეთავაზებული აღნაგობის უფლების წლიური საზღაურით 31000 (დღგ-ს გარეშე) ლარით.

16.02.2009წ. შპს „თ...“ და შპს „...“ შორის გაფორმდა აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც, ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ. მ მიწის ნაკვეთის ნაწილი, 200კვ.მ მიწის ნაკვეთი დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაეცა შპს „...“. აღნიშნული ხელშეკრულების 4.1 პუნქტით დადგინდა, რომ ხელშეკრულებით განსაზღვრული აღნაგობის უფლების საზღაურის გადაუხდელობის შემთხვევაში „აღნაგობის უფლების მქონეს“ მიეცემოდა წერილობითი გაფრთხილება, რომელშიც მიეთითებოდა დარღვევის გამოსწორების ერთვნიანი ვადა და დაჯარიმდებოდა წლიური აღნაგობის უფლების საზღაურის 0.1%-ით დარღვევის დღიდან ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე.

16.02.2009წ. მიღება-ჩაბარების აქტით შპს „თ...“ ჩააბარა შპს „...“ თავის სანესდებო კაპიტალში რიცხული ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის ნაწილი, 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთი (ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან №... — 15.08.2008 ზონა ..., სექტორი ... კვარტალი ..., ნაკვეთი 20/38) დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით 15 წლის ვადით.

ქ. თბილისის მთავრობის 08.10.2010წ. №27.51.1303 დადგენილებით შპს „თ...“ კაპიტალიდან ამოღებულ იქნა ქ. თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის ტერიტორიაზე არსებული 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთი (საკადასტრო კოდი ...) ღირებულებით – 23016000 ლარი და მასზე განთავსებული ქონება საერთო ღირებულებით – 248140 ლარი. ქ. თბილისის მერიის სსიპ ქონების მართვის სააგენტოს დაევალა შპს „თ...“ კაპიტალიდან ამოღებული ქონების ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში გადაცემის უზრუნველყოფა.

ქ. თბილისის მთავრობის 17.12.2010წ. №... დადგენილებით დადგინდა, რომ უნდა განხორციელებულიყო მესაკუთრის ცვლილება ქ. თბილისის მთავრობის 08.10.2010წ. №27.51.1303 დადგენილების საფუძველზე ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში გადაცემულ ქონებასთან დაკავშირებით გაფორმებულ ხელშეკრულებებში და შპს „თ...“ ნაცვლად, მესაკუთრედ განსაზღვრულიყო ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული.

ქალაქ თბილისის მერიის ზედამხედველობის საქალაქო სამ-

სახურის 15.03.2011წ. №ბ-12/15921-16 ბრძანებით ვარგისიანად იქნა აღიარებული (მიღებული იქნა ექსპლუატაციაში) ქ. თბილისში, დიდუბე-ჩუღურეთის რ-ნი, ... №1-ში მდებარე მშენებლობადამთავრებული ობიექტი (სავაჭრო რიგები (პავილიონი)).

საჯარო რეესტრის 08.11.2010წ. №... ამონაწერით ქალაქ თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის მესაკუთრედ მითითებულია ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული, ხოლო მეაღნაგედ შპს „...“.

საჯარო რეესტრის 06.06.2013წ. №... ამონაწერით ქალაქ თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის მესაკუთრედ მითითებულია ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული, ხოლო შენობა №1 სასარგებლო ფართით 310.72 კვ.მ მითითებულია შპს „...“ აღნაგობის ვადის პერიოდით.

სასამართლოს მითითებით, შპს „...“ მიერ 2009 წლის 16 თებერვალს გაფორმებული №556/1 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული აღნაგობის საზღაურის გადახდის პირობების დარღვევის შედეგად გადასახდელია დავალიანება 7714.00 ლარი, ძირითადი თანხა, ხოლო პირგასამტეხლო – 38 358.58 ლარი.

საქმეზე 2014 წლის 20 იანვრის განჩინებით დაინიშნა მთავარი სხდომა. მთავარი სხდომის დანიშვნამდე, კერძოდ, 26.11.13წ. მოპასუხემ წარმოადგინა შესაგებელი, სადაც დაეთანხმა დავალიანებას 7714 ლარის ოდენობით, დაეთანხმა პირგასამტეხლოს გადახდის ვალდებულებას, მაგრამ აღნიშნა, რომ პირგასამტეხლო შეუსაბამოდ მაღალი იყო და მორიგების პირობებში მიუთითა, რომ სამართლიანობიდან გამომდინარე თანახმა იყო გადაეხადა პირგასამტეხლო 20 000 ლარის ოდენობით.

სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. ხოლო საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65-ე მუხლის შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებისას გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები ხელშეკრულებათა შესახებ. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის II ნაწილის თანახმად, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

სასამართლოს მითითებით, მხარეებს შორის დადებული ხელშეკრულებით განისაზღვრა ისეთი არსებითი პირობები, რომელ-

თა შეუსრულებლობისათვის ხელშეკრულების მონაწილე მხარეს წარმოეშვა ამავე ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლოს გადახდის ვალდებულება. კერძოდ, უდავოა, რომ მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის დაიდო აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლითაც მხარეები შეთანხმდნენ ხელშეკრულების არსებით პირობებზე, ასევე ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვანი შესრულების შემთხვევაში შეთანხმდნენ პირგასამტეხლოს გადახდის შესახებ.

განსახილველ შემთხვევაში სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია, რომ მოპასუხემ არ შეასრულა ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება. ხელშეკრულების ძალით კრედიტორი უფლებამოსილია მოსთხოვოს მოვალეს ვალდებულების შესრულება. ამდენად, ძირითადი თანხა 7714 ლარი მოპასუხეს უნდა გადაეხადა მოსარჩელის სასარგებლოდ.

სასამართლომ საფუძვლიანად მიიჩნია სარჩელის მოთხოვნა პირგასამტეხლოს დაკისრების ნაწილშიც, თუმცა აღნიშნა, რომ მოთხოვნილი პირგასამტეხლოს თანხა შეუსაბამოდ მაღალია. კერძოდ, სამოქალაქო კოდექსის 416-ე მუხლით დადგენილია, რომ მხარეებს შეუძლიათ ვალდებულების შესრულების უზრუნველსაყოფად ხელშეკრულებით გაითვალისწინონ დამატებითი საშუალებებიც: პირგასამტეხლო, ბე და მოვალის გარანტია. ამავე კოდექსის 417-ე მუხლის თანახმად, პირგასამტეხლო არის მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა, რომელიც მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შესრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის.

სასამართლოს მითითებით, განსახილველ შემთხვევაში მხარეები შეთანხმდნენ, რომ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში პირგასამტეხლოს ოდენობა განისაზღვრებოდა გადაუხდელი თანხის 0.1% დარღვევის დღიდან ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე. ამდენად, მხარეებმა არ განსაზღვრეს კონკრეტული თანხა. შეთანხმდნენ, რომ პირგასამტეხლო იქნებოდა გადაუხდელი თანხის 0.1% დარღვევის დღიდან ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე.

სასამართლომ მოპასუხე მხარის მითითება შეუსაბამოდ მაღალ პირგასამტეხლოზე შეამონმა სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის საფუძველზე, რომლითაც დადგენილია, რომ სასამართლოს შეუძლია საქმის გარემოებათა გათვალისწინებით შეამციროს შეუსაბამოდ მაღალი პირგასამტეხლო.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმის გარემოებების გათვალისწინებით პირგასამტეხლოს თანხა, რაც მხარეთა მიერ განსაზღვრული იყო არა კონკრეტული თანხით, არამედ პროცენტუ-

ლად – გადაუხდელი თანხის 0.1% დარღვევის დღიდან ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე – ყოველდღიური თანხის შეჯამების შედეგად მიღებული ჯამი – 38 358.58 (ოცდათვრამეტიათას სამას ორმოცდათვრამეტი ლარი და ორმოცდათვრამეტი თეთრი) ლარი – შეუსაბამოდ მაღალია. პირგასამტეხლო ბევრად აღემატება ძირითად თანხას.

სასამართლომ გაითვალისწინა პირგასამტეხლოს დანიშნულება და მიზანი, რომ პირგასამტეხლოს თანხამ მოვალეს აგრძნობინოს ვალდებულების შეუსრულებლობის უარყოფითი შედეგი, თუმცა ეს თანხა გამანადგურებლად არ უნდა მოქმედებდეს ვალდებულებების ფინანსურ მდგომარეობაზე. სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირგასამტეხლო უნდა შემცირდეს – 20 000 (ოციათასი) ლარამდე, რაც შეესაბამება პირგასამტეხლოს მიზანსაც და დარღვეული ვალდებულების პროპორციულიცაა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 17 თებერვლის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიამ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 7 ივნისის განჩინებით ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 17 თებერვლის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ არსებითად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით გაკეთებული შეფასებები და დასკვნები და მიუთითა მათზე.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 7 ივნისის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიამ, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება მოითხოვა.

კასატორი არ ეთანხმება სასამართლოს მიერ სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის საფუძველზე პირგასამტეხლოს ოდენობის შემცირებას და აღნიშნავს, რომ სასამართლომ უნდა გამოიკვლიოს და მიუთითოს საქმის იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე, რომლებიც ადასტურებენ პირგასამტეხლოს ოდენობის აშკარა უსამართლობას. კასატორის მოსაზრებით, მოცემულ შემ-

თხვევაში, როგორც საქალაქო სასამართლომ, ისე სააპელაციო სასამართლომ იმგვარად მიიღო გადაწყვეტილება პირგასამტეხლოს შემცირების თაობაზე, რომ არ დაასაბუთა მოვალის მიერ ვალდებულებების შესრულების ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, რატომ ჩაითვალა 38 358.58 ლარი შეუსაბამოდ მაღალ პირგასამტეხლოდ და რა დაედო საფუძვლად პირგასამტეხლოს ამგვარ შემცირებას.

კასატორის განმარტებით, პირგასამტეხლოს შემცირებისას სასამართლომ უნდა გაითვალისწინოს ძირითადი ვალდებულების მოცულობის და პირგასამტეხლოს თანაფარდობა, ვალდებულების შეუსრულებლობის ხანგრძლივობა და მოვალის ქონებრივი მდგომარეობა, რაზეც სააპელაციო სასამართლოს ყურადღება არ გაუმახვილებია.

კასატორის მოსაზრებით, მოცემულ შემთხვევაში არ არსებობს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის საფუძველზე პირგასამტეხლოს შემცირების სამართლებრივი საფუძველი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2017 წლის 25 იანვრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2017 წლის 9 მარტის განჩინებით ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, მათი შესწავლისა და ანალიზის, გასაჩივრებული განჩინების კანონიერებისა და წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის მოტივების შემოწმების საფუძველზე მიიჩნევს, რომ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და მოცემული საქმე ხელახალი განხილვისათვის უნდა გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმე განხილულია საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2

და 26-ე მუხლების, ასევე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლით დადგენილი განსჯადობის წესების დარღვევით, ვინაიდან საქმე ექვემდებარებოდა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განხილვას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკაცაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი. ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესა-

ბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორგანო. თუმცა, სადავო ურთიერთობაში ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მხარედ გამოსვლა თავისთავად არ ადასტურებს დავის საჯარო-სამართლებრივ ხასიათს, ვინაიდან ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია გამოიყენოს საქმიანობის კერძო-სამართლებრივი ფორმები და შესაბამისად, დადოს კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულება, რომელშიც ადმინისტრაციული ორგანო არ არის აღჭურვილი საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილებით. ამდენად, ხელშეკრულების მხარის საჯარო-სამართლებრივი სტატუსი არ არის საკმარისი ფაქტორი ხელშეკრულების ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი წარმოადგენს, უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო კანონმდებლობის საფუძველზე დადებული ხელშეკრულების შემთხვევაში სახეზე იქნება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სადავო ურთიერთობა, ხოლო თუ ხელშეკრულების დადების საფუძველი კერძო-სამართლებრივია, სადავო სამართალურთიერთობა კერძო-სამართლებრივი ბუნებისაა. საჯარო-სამართლებრივი და კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების გამიჯვნისათვის არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არა ხელშეკრულების მონაწილეთა სტატუსს, არამედ ხელშეკრულების მიზანს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიციის (სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვე-

პუნქტი) ძირითად ელემენტს შეადგენს ხელშეკრულების დადება საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით. ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსით განისაზღვრება. ამდენად, საგნობრივი განსჯადობის საკითხის გარკვევისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსს, დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. შესაბამისად, კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია დადგინდეს მოქმედება და თუ არა ადმინისტრაციული ორგანო საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით და გამომდინარეობს თუ არა სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. განსჯადობის საკითხის გარკვევისათვის უნდა დადგინდეს მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება. გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების, ხელშეკრულების დადების შედეგად წარმოშობილი უფლება-მოვალეობების შინაარსს.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ ქალაქ თბილისის მთავრობის 22.12.2008წ. №... დადგენილების მიხედვით, აუქციონის ფორმით, დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით, უნდა გაცემულიყო შპს „თ...“ კაპიტალში რიცხული, ქ. თბილისში, №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი №.....) ნაწილი, ფართობით 200 კვ.მ. შპს „...“ დაევალა აუქციონის ორგანიზების უზრუნველყოფა. ამავე დადგენილებით ქ. თბილისის მერიის ურბანული დაგეგმარების საქალაქო სამსახურს დაევალა აუქციონის დასრულების შემდგომ, აუქციონში გამარჯვებულის (აღნაგობის უფლების მომპოვებლის) მიერ წარმოდგენილი შესაბამისი სამშენებლო-გეგმარებითი პროექტის შეთანხმება მოქმედი კანონმდებლობისა და არსებული წესების დაცვით. ქალაქ თბილისის მთავრობის 22.12.2008წ. №... დადგენილების დანართით განისაზღვრა შპს „თ...“ კაპიტალში რიცხული, ქ. თბილისში, №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი №...) ნაწილის, ფართობით 200 კვ.მ-ის დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის აუქციონის პირობები.

შპს „თ...“ 11.02.2009წ. გამართული №2 აუქციონის №1 ოქმით ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთის დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის მიზნით გამართულ აუქციონზე გამარჯვებულად გამოცხადდა შპს „...“ შეთავაზებული აღნაგობის უფლების წლიური საზღაურით 31000

(დღგ-ს გარეშე) ლარით. 16.02.2009წ. შპს „თ...“ და შპს „...“ შორის გაფორმდა აღნაგობის ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც, ქ. თბილისში, №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის ნაწილი, 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთი დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაეცა შპს „...“. ქ. თბილისის მთავრობის 08.10.2010წ. №... დადგენილებით შპს „თ...“ კაპიტალიდან ამოღებულ იქნა ქ. თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის ტერიტორიაზე არსებული 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთი (საკადასტრო კოდი ...) ღირებულებით – 23016000 ლარი და მასზე განთავსებული ქონება საერთო ღირებულებით – 248140 ლარი. ქ. თბილისის მერიის სსიპ ქონების მართვის სააგენტოს დაევალა შპს „თ...“ კაპიტალიდან ამოღებული ქონების ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში გადაცემის უზრუნველყოფა. ქ. თბილისის მთავრობის 17.12.2010წ. №34.17.1565 დადგენილებით დადგინდა, რომ უნდა განხორციელებულიყო მესაკუთრის ცვლილება ქ. თბილისის მთავრობის 08.10.2010წ. №... დადგენილების საფუძველზე ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში გადაცემულ ქონებასთან დაკავშირებით გაფორმებულ ხელშეკრულებებში და შპს „თ...“ ნაცვლად მესაკუთრედ განსაზღვრულიყო ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული.

საჯარო რეესტრის 08.11.2010წ. №... ამონაწერით ქალაქ თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის მესაკუთრედ მითითებულია ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული, ხოლო მეაღწაგედ შპს „...“. საჯარო რეესტრის 06.06.2013წ. №... ამონაწერით ქალაქ თბილისში, ... №1-ში, ... პარკის მესაკუთრედ მითითებულია ქ. თბილისის თვითმმართველი ერთეული, ხოლო შენობა №1 სასარგებლო ფართით 310.72 კვ.მ მითითებულია შპს „...“ აღნაგობის ვადის პერიოდით.

შპს „...“ მიერ 2009 წლის 16 თებერვალს გაფორმებული №556/1 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული აღნაგობის საზღაურის გადახდის პირობების დარღვევის შედეგად გადასახდელია დავალიანება 7714.00 ლარი (ძირითადი თანხა), ხოლო პირგასამტეხლო – 38 358.58 ლარი.

მოცემულ დავაში მხარეებს წარმოადგენენ ადმინისტრაციული ორგანო – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია და შპს „...“, ხოლო დავის საგანია – შპს „...“ ქ. თბილისის მერიის სასარგებლოდ აღნაგობის საფასურის – 7 714 ლარის და პირგასამტეხლოს – 38 358,58 ლარის გადახდის დაკისრება და 2013 წლის 25 ოქტომბრიდან (აღნაგობის ღირებულების გადახდის თარიღი) ყოველ გადაცილებულ დღეზე აღნაგობის საზღაურის – 36 580 ლარის 0,1% ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე გადასახ-

დელი საიჯარო ქირის (7 714 ლარი) სრულ გადახდამდე დაკისრება.

მართალია სადავო საკითხი ფორმალურად ადმინისტრაციულ დავას ემსგავსება, ქალაქ თბილისის მთავრობის 22.12.2008წ. №24.24.840 დადგენილებით „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის, „დედაქალაქის ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის 50%-ზე მეტი წილობრივი მონაწილეობით არსებული საწარმოების ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებების განკარგვისა და გაცემის დებულების დამტკიცების შესახებ“ ქ. თბილისის საკრებულოს 06.09.07 წლის №10-54 გადაწყვეტილებისა და „საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, დადგინდა აუქციონის ფორმით, დროებითი სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით, შპს „თ...“ კაპიტალში რიცხული მიწის ნაკვეთის (ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 11508 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი №...) ნაწილი, ფართით 200 კვ.მ) გაცემა და შპს „თ...“ 11.02.2009წ. გამართული №2 აუქციონის №1 ოქმით ქ. თბილისში, ... №1-ში მდებარე 200 კვ.მ მიწის ნაკვეთის დროებით სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გაცემის მიზნით გამართულ აუქციონზე გამარჯვებულად გამოცხადდა შპს „...“, რის საფუძველზეც 16.02.2009წ. შპს „თ...“ და შპს „...“ შორის გაფორმდა აღნაგობის ხელშეკრულება, თუმცა მნიშვნელოვანია არა დავის ფორმალური მხარე, არამედ მისი შინაარსი და საფუძველები. განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს შეადგენს ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებათა შეუსრულებლობის გამო პირგასამტეხლოს დაკისრება. ხელშეკრულების საფუძველზე კერძო სამართლის იურიდიულ პირს – შპს „...“ სათანადო საფასურის სანაცვლოდ აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაეცა უძრავი ქონება, რომელმაც იკისრა ვალდებულება გადაეხადა შესაბამისი საფასური უძრავი ქონებით სარგებლობის სანაცვლოდ. მიუხედავად იმისა, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთ მხარეს ადმინისტრაციული ორგანო წარმოადგენს, ხელშეკრულება არ აღჭურავს პირს საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობით. მოცემულ შემთხვევაში ხელშეკრულების მხარე ადმინისტრაციულ ორგანოს არ მოუხდენია ადმინისტრაციული ორგანოსათვის კანონმდებლობით მინიჭებული საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელება, მან მოახდინა კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულებიდან წარმოშობილი თავისი უფლებების რეალიზაცია და ითხოვს ხელშეკრულებიდან გამომდინარე აღნაგობის საფასურსა და პირგასამტეხლოს. განსახილველ შემთხვევაში ქ. თბილისის მერიის მიერ შპს „...“ აღ-

ნაგობის საფასურისა და პირგასამტეხლოს ანაზღაურების მოთხოვნა არ გულისხმობს მხარეებს შორის ვერტიკალური, ქვემდებარეობითი ურთიერთობის არსებობას, ადმინისტრაციული ორგანო მოპასუხისგან მოითხოვს ვალდებულების შესრულებას როგორც აღნაგობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე კრედიტორი და არა, როგორც საჯარო უფლებამოსილების იმპერატიული ნების გამომხატველი სუბიექტი. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების შედეგად შესაბამისი პირი აღიჭურვება საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხოლო კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების დადებისას მხარეები გვევლინებიან სამოქალაქო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობების მატარებლებად.

ამასთან, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულებისაგან გამიჯვნისათვის, ხელშეკრულების მიზნის და საგნის ანალიზის გარდა, მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების დადებას ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე, ხელშეკრულების დადების შედეგად ადმინისტრაციული ორგანოსათვის ადმინისტრაციული აქტის გამოცემის ან ქმედების (რეალაქტის) განხორციელების მოვალეობის წარმოქმნას, ხელშეკრულების დადების შედეგად მხარის საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით აღჭურვას, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ აქვს. მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციულმა ორგანომ კერძო პირს, შესაბამისი საფასურის სანაცვლოდ, აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადასცა უძრავი ქონება. ამდენად, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება არ წარმოქმნის ადმინისტრაციული აქტის გამოცემის ან სხვა მმართველობითი ღონისძიების განხორციელების ვალდებულებას. ამასთან, მოსარჩელე – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია მოთხოვნის საფუძველად უთითებს სამოქალაქო კოდექსის 417-ე (პირგასამტეხლოს ცნება), 418-ე (პირგასამტეხლოს განსაზღვრის ფორმა), 317-ე (ვალდებულების წარმოშობის საფუძველები) მუხლებს. ამდენად, სადავო სამართალურთიერთობა არ გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან (სასკ-ის 2.3 მუხლი).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი, მხარეთა შორის არსებული სადავო სამართალურთიერთობა უკავშირდება ხელშეკრულებას, რომე-

ლიც ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დადებულ სამოქალაქო-სამართლებრივ ხელშეკრულებათა რიგს განეკუთვნება, შესაბამისად, მის შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის, აგრეთვე ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.2, 65¹ მუხლებისა და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის საფუძველზე სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას წარმოადგენს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მოცემული საკითხი ეხება სახელმწიფო ქონების კერძო პირისთვის სარგებლობის უფლებით გადაცემას და მისგან გამომდინარე ვალდებულების შეუსრულებლობასა და პირგასამტეხლოს დაკისრებას და არა სახელმწიფო ქონების განსახელმწიფოებრიობას, საკუთრებაში კერძო პირისთვის გადაცემას, რაც ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება.

საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება საქმე. ამდენად, სასამართლო, რომელსაც არ გააჩნია საქმის განხილვის იურისდიქცია, არათუ უფლებამოსილია, არამედ ვალდებულიცაა განაცხადოს ამის შესახებ, მაშინაც კი, როდესაც განსჯადობის საკითხს არც ერთი მხარე არ აყენებს ან მხარის მოსაზრებები განსჯადობის შესახებ უსწორია. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო საქმეს არსებითი განხილვისათვის გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს. ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესი, რომლის თანახმად სასამართლო ვალდებულია სარჩელი გადაუგზავნოს განსჯად სასამართლოს და დასაშვებია სასამართლოებს შორის განსჯადობის საკითხზე დავა, განსჯადობის საკითხის სირთულის გათვალისწინებით, შესაძლებლობას აძლევს სასამართლოს მხარისგან დამოუკიდებლად დააყენოს განსჯადობის საკითხი სადავო სამართალურთიერთობის კვლევის შემდგომ ეტაპებზე, მათ შორის ზემდგომ ინსტანციებში განხილვის პროცესშიც. ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში განსჯადობის საკითხს ენიჭება არა დისპოზიციური, არამედ იმპერატიული ხასიათი, განსჯადობა განიხილება საჯარო წესრიგის (ordre public) შემადგენელ ნაწილად. სასამართლოს განსჯადობაზე მხარეებს შორის შეთანხმება (პროროგაცია) ან რომელიმე სასამართლო იურისდიქციის გამორიცხვა (დეროგაცია) ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში არ წარმოადგენს განსჯადობის იმპერატიული წესის დარღვევის აღმომფხვრელ გარემოებას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მხარის მოსაზრებები, კერძო-სამართლებრივი უფლების დასაბუთება საჯარო კანონმდებლობის დებულებების საფუძველზე არ ცვლის დავის განსჯადობას და არ იწვევს თავისი არსით კერძო-სამართლებრივი დავის ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობის საფუძველზე განხილვის საჭიროებას. განსჯადობის განმსაზღვრელი ფაქტორია მისი შინაგანი ბუნება და არა მოსარჩელის მოსაზრება. მოსარჩელე განსაზღვრავს სასარჩელო მოთხოვნას და არა დავის სამართლებრივ ბუნებას. განსჯადობის შესახებ დავა დაშვებულია სასამართლოებს და არა სასამართლოსა და მხარეს შორის.

საკასაციო სასამართლო მნიშვნელოვნად მიიჩნევს ზემოაღნიშნული პრინციპის დაცვას და თვლის, რომ განსჯადობის აღრევა იწვევს საქმის განხილვას განსხვავებულ პრინციპებზე აგებული სამართალწარმოების წესით, რაც, თავის მხრივ, ასახვას ჰპოვებს მხარეთა უფლებებზე. ამასთანავე, საგნობრივი განსჯადობის წესების დარღვევით საქმის განხილვა თავისთავად, უკვე თვით განსჯადობის წესის დარღვევით გადაწყვეტილების გამოტანის ფაქტის გამო, ადასტურებს საქმის უხეში საპროცესო დარღვევით განხილვას და შედეგად იწვევს სამართალწარმოების წესების დარღვევით დავის გადაწყვეტას. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის იმპერატიული დანაწესის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს.

ამასთან, განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილია პრაქტიკა (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 26.12.2013წ. განჩინება საქმეზე №ბს-31-27(კ-13); 03.11.2016წ. განჩინება საქმეზე №ბს-853-845(გ-15)).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, უნდა გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის გასაჩივრებული განჩინება და მოცემული საქმე ხელახალი განხილვისათვის უნდა გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, მე-2 და 26.2 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 7 ივნისის განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას;
4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

კარქმ-სამართლებრივი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავის განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სახელით

№ბს-959-950(კ-16)

29 ივნისი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: ხელშეკრულების შეწყვეტის დავალდებულება

აღწერილობითი ნაწილი:

2015 წლის 11 მარტს შპს „დ...“ სასარჩელო განცხადებით მიმართა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს, მოპასუხეების – ქ. ბათუმის მერიისა და შპს „...-ის“ მიმართ.

მოსარჩელემ ქ. ბათუმის მერიისთვის მიწის ნაკვეთის საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევით გამოყენების გამო შპს „...-ისთვის“ 2010 წლის 10 ივნისის მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელ-

შეკრულების შეწყვეტის დავალება მოითხოვა.

მოსარჩელის განმარტებით, 2006 წელს საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა – „ზღვისპირა პარკმა“ გამოაცხადა კონკურსი ბათუმის ზღვისპირა პარკში მოწონებული და დადგენილი წესით დამტკიცებული სამშენებლო-საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე ორი იდენტური ახალი კაფე-ბარის მშენებლობისა და მიმდებარე ინფრასტრუქტურის სრული განახლების მოთხოვნით. გამოცხადებული კონკურსის პირობების დაკმაყოფილებისა და საუკეთესო შეთავაზების გამო კონკურსში გაიმარჯვა შპს „დ...“. მშენებლობის დასრულებისა და ინფრასტრუქტურის სრული განახლების შემდგომ ბათუმში ... №2 და №3-ში გაიხსნა და ფუნქციონირება დაიწყო საზოგადოებრივი კვების, დასვენებისა და გასართობმა ცენტრმა „...“. კომერციული საქმიანობა სრულად აკმაყოფილებდა საქართველოს კანონმდებლობის ყველა მოთხოვნას და იყო მომგებიანი, შესაბამისადაც, საქართველოს ბიუჯეტში შეიტანებოდა მნიშვნელოვანი გადასახადები. 2010 წელს გასართობ ცენტრ „...“ მეზობლად, პირდაპირ პლაჟზე შპს „...-მა“ უნებართვოდ ააშენა კონსტრუქციები და დაიწყო ფუნქციონირება იდენტური პროფილის მრავალფუნქციურმა გასართობმა ცენტრმა „...-მა“. უნებართვო მრავალფუნქციური გასართობი ცენტრი განთავსდა 7392 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, რომელმაც დაუკარგა შპს „დ...“ გასართობ ობიექტს ფუნქციონალური დატვირთვა: ჩაიკეტა პლაჟზე თავისუფალი გასასვლელი, დაიხურა ზღვის ხედი, სანებართვო მოთხოვნების შეუსრულებლობის გზით მომხმარებელს მიანოდა მომსახურება ნაკლებ ფასად და უკეთეს ადგილზე. ამიტომ, შპს „დ...“ გასართობმა ცენტრმა დაკარგა ფუნქციონალური დატვირთვა, ვეღარ მიიზიდა მომხმარებელი, რადგანაც კონსტრუქციულ ნაგებობებს შორის დაიბადა არაჯანსაღი კონკურენცია, მიმზიდველი აღმოჩნდა დიდი გასართობი ცენტრი, ხოლო ყველა სხვა ობიექტებმა ითამაშა მეორე ხარისხოვანი როლი. „...-ის“ უნებართვო შენობა-ნაგებობებმა წაართვა მომხმარებელი მეზობლად განთავსებულ ობიექტებს და ეს საზიანოდ აისახა ბრუნვაზე, შესაბამისად, საბიუჯეტო შემოსავლებზეც.

მოსარჩელის მითითებით, ქ.ბათუმის მერიის მიერ საქართველოს რეზიდენტი პირებისათვის გაცხადებული შეთავაზება ითვალისწინებდა და მოითხოვდა ამ ტერიტორიაზე ე.წ. პირსის მშენებლობას უკვე დამტკიცებული პროექტით, რომლის მიხედვითაც შავი ზღვის ამ მონაკვეთში (აკვატორიაში) უნდა აშენებულიყო ზღვაში შემავალი სასეირნო ბილიკები ნავმისადგომით (პირსი), რომელზედაც განთავსდებოდა სხვადასხვა დანიშნუ-

ლების ობიექტები, მათ შორის კაფე-ბარები. გამოცხადებული პროექტი მოითხოვდა მნიშვნელოვან დანახარჯებს, რადგანაც კონსტრუქციის ძირითადი ნაწილი უნდა განთავსებულიყო უშუალოდ ზღვაში და არა პლაჟზე. საამისო სახსრების უქონლობის გამო ქართველი მენარმეები (რეზიდენტები) ვერ დათანხმდნენ წინადადებაზე, თუმცა განვითარებულმა მოვლენებმა ცხადყო, რომ ასეთი მოთხოვნები უცხო ქვეყნის პირებს (არარეზიდენტებს) არ წარედგინებოდა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ ვინაიდან შპს „...-ის“ მიერ აგებული ობიექტი უკანონოა, შესაბამისად, მისი შემოსავალიც უკანონოა, ქ.ბათუმის მერიას კი გააჩნია აღნიშნული უკანონობის აღკვეთის უნარი და სამართლებრივი შესაძლებლობა, თუმცა იგი არ იყენებს მას, რის გამოც მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ ქ.ბათუმის მერია უნდა დავალიდებულდეს შეუნყვითლოს მოპასუხე შპს „...-ს“ მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულება და აღკვეთოს უკანონო ფართით სარგებლობა, რომლის უკანონო სარგებლობით მას ადგება ზიანი.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 აგვისტოს გადაწყვეტილებით შპს „დ...“ სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა; ქ. ბათუმის მერიას დაევალა შეენყვიტა შპს „...-ისთვის“ 2010 წლის 10 ივნისის ხელშეკრულება მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაცემის შესახებ.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2006 წელს საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა „ზღვისპირა პარკმა“ გამოაცხადა კონკურსი ბათუმის ზღვისპირა პარკში მოწონებული და დადგენილი წესით დამტკიცებული სამშენებლო-საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე ორი იდენტური ახალი კაფე-ბარის მშენებლობისა და მიმდებარე ინფრასტრუქტურის სრული განახლების მოთხოვნით. გამოცხადებულ კონკურსში გაიმარჯვა შპს „დ...“. 2006 წლის 9 ივნისს სსიპ „ზღვისპირა პარკსა“ და შპს „დ...“ შორის გაფორმებული იქნა იჯარის ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც შპს „დ...“ იჯარით გადაეცა ბათუმის ზღვისპირა პარკის ტერიტორიაზე, ... ქუჩის გაგრძელებაზე მარჯვნივ და მარცხნივ განთავსებული კაფე-ბარები, თითოეული ფაქტიური სასარგებლო ფართით 400 კვ.მეტრი. ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულების ვადა განისაზღვრა 49 წლით, საიჯარო ქირის ოდენობა კი პირველი 5 წლის განმავლობაში შეადგენდა 20 000 ლარს, მომდევნო 5 წლის განმავლობაში – 30 000 ლარს, ხოლო შემდგომ წლებში – 40 000 ლარს. მშენებლო-

ბის დასრულებისა და ინფრასტრუქტურის სრული განახლების შემდგომ აღნიშნულ ტერიტორიაზე გაიხსნა და ფუნქციონირება დაიწყო საზოგადოებრივი კვების, დასვენებისა და გასართობმა ცენტრმა „...“. 2009 წლის 6 აპრილს ქ. ბათუმის მერიას და შპს „დ...“ შორის გაფორმებული იქნა შეთანხმება, რომლის თანახმადაც ცვლილება შევიდა 2006 წლის 9 ივნისს სსიპ „ზღვისპირა პარკსა“ და შპს „დ...“ შორის გაფორმებულ ხელშეკრულებაში. ხელშეკრულებას ეწოდა „აღნაგობის ხელშეკრულება“, ხელშეკრულების ტექსტში მხარედ (მინის ნაკვეთის მესაკუთრედ) სსიპ „ზღვისპირა პარკის“ ნაცვლად მიეთითა ქ. ბათუმის მერია. აღნიშნული ხელშეკრულებით მინის ნაკვეთის აღნაგობის უფლებით გადაცემის ვადად განისაზღვრა 49 წელი და ხელშეკრულება ძალაშია 2055 წლის 9 ივნისამდე. აღნაგობის უფლებით გადაცემული მინის ნაკვეთის სარგებლობის საზღაური განისაზღვრა პირველი ხუთი წლის განმავლობაში 20000 ლარით, მომდევნო 5 წლის განმავლობაში – 30000 ლარით, ხოლო შემდეგ წლებში – 40 000 ლარით.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2010 წლის 10 ივნისს შპს „...-სა“ და ქ. ბათუმის მერიას შორის გაფორმდა სასყიდლიანი აღნაგობით მინის ნაკვეთის გადაცემის ხელშეკრულება. აღნაგობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „...-ს“ სარგებლობაში გადაეცა ბათუმში, ზღვისპირა ბულვარის ტერიტორიაზე სექტორ №...-ში მდებარე მინის ნაკვეთი, ფართობით 7391 კვ.მ (საკადასტრო კოდი: ...). აღნაგობის საზღაურის მთლიანი ოდენობა ხელშეკრულების მიხედვით შედგენს ყოველწლიურად 15 000 ლარს. ხელშეკრულება მხარეებს შორის გაფორმებული იქნა 29 წლის ვადით. აღნიშნული ხელშეკრულების 4.3.3. პუნქტის თანახმად, აღნაგობის უფლების მქონე პირს უფლება ჰქონდა არსებული ნორმების დაცვით დაემონტაჟებინა აღნაგობის უფლებით გადაცემულ მინის ნაკვეთზე ყველა აუცილებელი ტექნიკური და სხვა მოწყობილობა, რაც აღნაგობის უფლებით გადაცემული მინის ნაკვეთის მიზნობრივად გამოყენების მიზნით მის საქმიანობასთან იყო დაკავშირებული. ამავე ხელშეკრულების 4.4.2. პუნქტით აღნაგობის უფლების მქონე პირმა იკისრა ვალდებულება არ განეხორციელებინა კანონსაწინააღმდეგო ქმედება აღნაგობის უფლებით აღებული ქონების მიმართ; ასევე აენაზღაურებინა მესაკუთრისათვის აღნაგობის უფლებით გადაცემული მინის ნაკვეთის ან სხვა ქონების მდგომარეობის გაუარესებით გამოწვეული ზიანი. ხელშეკრულების 4.4.8.9. პუნქტში მითითებულია, რომ „აღნაგობის უფლების მქონეს უფლება აქვს აღნაგობის უფლებით გადაცემულ ტერიტო-

რიაზე განათავსოს (ააშენოს) თვითმმართველი ქალაქის – ბათუმის კონკრეტული უფლებრივი ზონირების რუკით ან საქართველოს ეკონომიკური განვითარების მინისტრის 2008 წლის 08 ივლისის №1-1/1254 ბრძანებით დამტკიცებული „დასახლება-თა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულებისა“ და თვითმმართველი ქალაქი – ბათუმის საკრებულოს 2009 წლის 27 თებერვლის №4-1 დადგენილებით დამტკიცებული „სივრცითი ტერიტორიული დაგეგმვის (ქალაქმშენებლობითი) სხვა დოკუმენტაციის ნესის“ შესაბამისად შემუშავებული და დამტკიცებული განაშენიანების რეგულირების გეგმით დასაშვებ სახეობას მიკუთვნებული ობიექტები იმდაგვარად, რომ აღნიშნულით არ შემცირდეს 4.4.8.2. პუნქტით გათვალისწინებული ტერიტორიის ფუნქციური დანიშნულება“. ამავე ხელშეკრულების 4.4.9.2. პუნქტის თანახმად კი აღნაგობის უფლების მქონის ვალდებულებას წარმოადგენდა საკუთარი ხარჯებითა და საშუალებებით უზრუნველყო სააუქციონო პირობების შესრულების მიზნით განხორციელებული ქმედებისათვის დაწესებული ნებართვებისა და ლიცენზიების მოპოვება. აღნაგობის ხელშეკრულების მე-9 პუნქტით დადგინდა იქნა ხელშეკრულების ვადამდე გაუქმების პირობები. აღნიშნული ნორმის თანახმად, ხელშეკრულების ვადამდე შეწყვეტის ერთ-ერთ პირობას წარმოადგენს ის გარემოება, თუკი აღნაგობის უფლებით გადაცემული მიწის ნაკვეთის გამოყენებით ირღვევა საქართველოს კანონმდებლობა.

ამასთან, სასამართლომ საქმეში წარმოდგენილი მასალების, მხარეთა განმარტებების და შპს „და...“ 2015 წლის 20 აპრილის დასკვნის საფუძველზე დადგენილად მიიჩნია, რომ ქ. ბათუმის მერიის მიერ შპს „...-ზე“ 2010 წლის 10 ივნისის აღნაგობის ხელშეკრულების საფუძველზე გადაცემული 7391 კვ.მეტრი ფართის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი ფაქტობრივად მდებარეობს შპს „და...“ აღნაგობის ხელშეკრულებით გადაცემული და ამჟამად მის მფლობელობაში არსებული ობიექტების (კაფე-ბარი „...“) წინ ზღვაზე გასასვლელზე, პირდაპირ ზღვის პირას, სადაც შპს „...-ის“ მიერ მოწყობილი იქნა პირსი, ორ მხარეს კაფე-ბარი და სავაჭრო ობიექტები. აღნიშნული ობიექტების მოწყობამ კი შეზღუდა შპს „და...“ ობიექტებიდან ზღვის სანაპიროზე დამსვენებელთა პირდაპირი მოხვედრის შესაძლებლობა, გააუარესა შპს „და...“ კაფე-ბარი „...“ ზღვის ხედი, ნაცვლად ზღვისა აღნიშნული კაფე-ბარებიდან დამსვენებელი ხედავს მხოლოდ შპს „...-ის“ მიერ აგებული ობიექტების სახურავს.

შპს „და...“ დასკვნის თანახმად, შპს „...-ის“ მიერ განხორციელებულმა განაშენიანებებმა პირდაპირ იმოქმედა შპს „დ...“ მიერ აღნაგობის უფლებით აღებულ მიწის ნაკვეთზე განთავსებული ქ. ბათუმის ცენტრალურ ბულვარში მდებარე №2 და №3 კაფე-ბარების (ე.წ...) საბაზრო ღირებულებაზე, რადგან აღნიშნული ობიექტების ირგვლივ შეიქმნა არაკონკურენტუნარიანი გარემო, რამაც გააუარესა მათი საუკეთესო და ეფექტური გამოყენების შესაძლებლობა. ზღვაზე გასასვლელზე აგებულმა კაფე-ბარებმა და სხვა ობიექტებმა შეზღუდეს ზღვის პირდაპირი ხედვის საშუალება, რაც დასკვნის თანახმად ერთ-ერთ შემზღუდავ გარემოებად ითვლება. ამასთან, სასამართლომ ამავე აუდიტის დასკვნის საფუძველზე გაიზიარა მოსარჩელის მტკიცება იმის თაობაზეც, რომ ქ. ბათუმის მერიასთან გაფორმებული აღნაგობის ხელშეკრულებებით შპს „...“ ჩაყენებულია უპირატეს მდგომარეობაში, რაც გამოიხატა იმაში, რომ შპს „დ...“ 1 კვ.მ ფართის მიწის ნაკვეთში სასყიდლის სახით იხდის წელიწადში 37,40 ლარს, 2016 წლიდან კი ეს გადასახადი გაიზრდება 49,90 ლარამდე, ხოლო შპს „...“ აღნაგობის მთელი პერიოდის განმავლობაში წელიწადში იხდის 1 კვ.მ ფართის მიწის ნაკვეთში მხოლოდ 2,03 ლარს. შესაბამისად, აღნაგობის უფლებით აღებული მიწის ნაკვეთის დიდი სიდიდე და დაბალი გადასახადი უკეთეს უპირატეს პირობებში აყენებს შპს „...-ს“ და მას შეუძლია კონკურენტის მიმართ გამოიყენოს დემპინგური ფასები. შესაბამისად, სასამართლომ საფუძვლიანად მიიჩნია მოსარჩელის მტკიცება, რომ სწორედ აღნიშნულის გამო მკვეთრად მცირდება „...“ ფუნქციონირების შედეგად მისაღები წმინდა საოპერაციო შემოსავალი, რაც შესაბამისად ამცირებს მის საბაზო ღირებულებას, რითაც აშკარა ზიანს განიცდის მოსარჩელე.

სასამართლომ ასევე დადგენილად მიიჩნია, რომ შპს „...-მა“ 2009 წლის 10 ივნისის აღნაგობის ხელშეკრულებით გადაცემულ მიწის ნაკვეთზე, ზღვისპირა ბულვარში უნებართოდ განახორციელა ზ/აღნიშნული სადავო ობიექტების მშენებლობა, რომლის ფუნქციონირებითაც აშკარა ზიანი ადგება მოსარჩელეს. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მის მიერ კანონით დადგენილი წესით არ ყოფილა მოპოვებული სათანადო ნებართვები. აღნიშნული დასტურდება ქ. ბათუმის მერიის ზედამხედველობის სამსახურის მიერ 2013 წლის 16 ოქტომბერს მიღებული №227 დადგენილებით, რომლის თანახმადაც შპს „...“ ქ. ბათუმში, ზღვისპირა ბულვარში უნებართვო მშენებლობის წარმოების გამო დაჯარიმებული იქნა 3000 ლარით. ამავე დადგენილებით გადაწყდა შპს „...-ის“ მიერ ზღვისპირა ბულვარში გან-

ხორციელებული საზოგადოებრივი ობიექტის პირვანდელ მდგომარეობაში მოყვანა და უნებართვოდ აშენებული ობიექტის დემონტაჟი. სასამართლოს მითითებით, აღნიშნული დადგენილება ამჟამად აღსრულებული არ არის და შპს „...-ის“ მიერ დღემდე გრძელდება სადავო უნებართვოდ აშენებული ობიექტების ფუნქციონირება.

ქ. ბათუმის მერიის ზედამხედველობის სამსახურის მიერ დაჯარიმების და სათანადო ნებართვის გარეშე აგებული ნაგებობის დემონტაჟის შესახებ გამოტანილი დადგენილების მიღების შემდეგ შპს „...-მა“ დაიწყო ზ/აღნიშნული საზოგადოებრივი ობიექტის მშენებლობის ნებართვის მოპოვების სამუშაოები, რისთვისაც მან 2014 წლის 10 თებერვალს მიმართა ქ. ბათუმის მერიას და მოითხოვა ზემოაღნიშნული საზოგადოებრივი ობიექტის მშენებლობის მიზნით შესაბამისი არქიტექტურული პროექტის შეთანხმება, რაზედაც ქ. ბათუმის საკრებულოს თავმჯდომარის 2014 წლის 25 თებერვლის №3/330 ბრძანებით უარი ეთქვა. სასამართლოს მითითებით, საქმეში წარმოდგენილი სასამართლოს გადაწყვეტილებებით, სწორედ აღნიშნული ნებართვის მიღებაზე უარის თქმის დადგენილების კანონიერებაზე მიმდინარეობს ამჟამად ქ. ბათუმის მერიასა და შპს „...-ს“ შორის სასამართლო დავა, რომელიც ამ ეტაპისათვის დასრულებული არ არის. თუმცა მხარეებს შორის სადავო არ არის ის გარემოება, რომ შპს „...-ს“ ობიექტი სათანადო ნებართვის გარეშე აქვს აშენებული და იგი ამჟამად ისე ფუნქციონირებს.

სასამართლომ გაიზიარა მოსარჩელის მტკიცება იმის თაობაზე, რომ მოპასუხე შპს „...-ის“ მიერ სათანადო ნებართვის გარეშე აშენებული საზოგადოებრივი ობიექტის ფუნქციონირებით მას ადგება მნიშვნელოვანი ზიანი, ამასთან, შპს „...-ის“ მიერ დარღვეული იქნა აღნაგობის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობები და მის მიერ აღნაგობის უფლებით გადაცემული მიწის ნაკვეთის გამოყენებით ირღვევა საქართველოს კანონმდებლობა, რაც ქ.ბათუმის მერიასა და შპს „...-ს“ შორის 2010 წლის 10 ივნისს გაფორმებული აღნაგობის ხელშეკრულების 9.1.3.2. პუნქტის თანახმად წარმოადგენს აღნაგობის ხელშეკრულების ვადამდე მოშლის საფუძველს, თუმცა მიუხედავად აღნიშნულისა ქ. ბათუმის მერიის მიერ დღემდე არ მომხდარა შპს „...-თან“ ხელშეკრულების შეწყვეტა.

სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის პირველი ნაწილით „ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თავის უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს“. უფლების სასამართლო წესით დაცვის შე-

საძლებლობა სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ პრინციპს წარმოადგენს, რაც გათვალისწინებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით. ამ ნორმის მიხედვით, ყოველი პირისათვის უზრუნველყოფილია უფლების სასამართლო წესით დაცვა. კანონის დასახელებული დანაწესი გულისხმობს პირის უფლებას, დაიცვას თავისი კანონიერი ინტერესები სასამართლოს მეშვეობით. ამასთან, მნიშვნელოვანია, რომ მხარემ მართლზომიერად გამოიყენოს აღნიშნული უფლება, იდავოს ისეთ საკითხებზე, რომელთა გადაწყვეტაც უზრუნველყოფს მისი დარღვეული უფლების აღდგენას. უფლების რეალიზებისას სასამართლო თანაბრად იცავს მოდავე მხარეების კანონიერ ინტერესებს.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი აწესრიგებს პირთა თანასწორობაზე დამყარებულ კერძო ხასიათის ქონებრივ, საოჯახო და პირად ურთიერთობებს. აღნიშნული კოდექსის მე-8 მუხლის თანახმად, კერძოსამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტი შეიძლება იყოს ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი. ეს წესი გამოიყენება როგორც სამენარმეო, ასევე არასამენარმეო, საქართველოსა თუ სხვა ქვეყნის პირების მიმართ. სახელმწიფო ორგანოებისა და საჯარო სამართლის იურიდიული პირების კერძოსამართლებრივი ურთიერთობები სხვა პირებთან ასევე წესრიგდება სამოქალაქო კანონებით, თუკი ეს ურთიერთობები სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი ინტერესებიდან გამომდინარე, არ უნდა მოწესრიგდეს საჯარო სამართლით. ამავე ნორმის შესამე ნაწილი კი ადგენს, რომ სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილენი ვალდებულნი არიან კეთილსინდისიერად განახორციელონ თავიანთი უფლებები და მოვალეობანი. სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 115-ე მუხლის შესაბამისად, სამოქალაქო უფლება უნდა განხორციელდეს მართლზომიერად. დაუშვებელია უფლების გამოყენება მარტოოდენ იმ მიზნით, რომ ზიანი მიადგეს სხვას. სასამართლომ განმარტა, რომ სასამართლოს უპირველესი ამოცანაც სამოქალაქო უფლების მართლზომიერად განხორციელების უზრუნველყოფაში მდგომარეობს. ნებისმიერი დავის განხილვისას, როგორც წესი, სასამართლო ამონმებს უფლების გამოყენებისა და ვალდებულების შესრულების მართლზომიერების საკითხს და მის საფუძველზე აფასებს მხარეთა მოთხოვნების მართებულობას.

სასამართლოს მითითებით, საქართველოს კონსტიტუციის 30-ე მუხლის თანახმად, დადგენილია, რომ სახელმწიფო ვალდებულია ხელი შეუწყოს თავისუფალი მენარმეობის და კონკუ-

რენციის განვითარებას. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316.1 მუხლის თანახმად კი მხოლოდ ვალდებულების ძალით არის კრედიტორი უფლებამოსილი მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება. ამავე კოდექსის 317-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მხარეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ვალდებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან.

სასამართლომ ასევე მიუთითა, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობა ეფუძნება დისპოზიციურობის პრინციპს, რაც გულისხმობს მხარეთა თავისუფლებას განკარგოს თავისი მატერიალური და საპროცესო უფლებები. აღნიშნული პრინციპის გამოხატულებაა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას სასამართლოში ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად სარჩელის ან განცხადების შეტანის გზით, ისინი განსაზღვრავენ დავის საგანს და თვითონვე იღებენ გადაწყვეტილებას სარჩელის შეტანის შესახებ. ამავე კოდექსის მე-4 მუხლის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძველად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. დისპოზიციურობის პრინციპის მიხედვით აღიარებულია შეჯიბრებითობის პრინციპით ფაქტების დადგენა. მტკიცების ტვირთი მხარეებს შორის თანაბრადაა გადანაწილებული, მხარეები თავად განსაზღვრავენ, თუ რომელი მტკიცებულებები გამოიყენონ ამა თუ იმ ფაქტობრივი გარემოებების დასადასტურებლად. ორივე მხარემ უნდა წარმოადგინოს მტკიცებულებები, რომლითაც დადგინდება სარჩელში და შესაგებელში მითითებული გარემოებების უტყუარად არსებობა. დისპოზიციურობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპი გულისხმობს მხარეების ვალდებულებას წარმოადგინონ სარჩელში ან შესაგებელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების უფრო მყარი და დამაჯერებელი მტკიცებულებები, რითაც სასამართლოს შეუქმნიან თავიანთი პოზიციის დამაჯერებელ შინაგან რწმენას. შესაბამისად, გადაწყვეტილება იქნება იმ შინაარსის,

რა შინაარსის გადაწყვეტილებების მიღების წინაპირობას შექმნის მხარეთა მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის შესაბამისად, იმპერატიულად არის დადგენილი, რომ თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომელზეც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ხოლო ამავე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, საქმის გარემოებები, რომლებიც უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით. სასამართლო განმარტავს, რომ ერთ-ერთი მხარის ახსნა-განმარტება, თუ მას არ ეთანხმება მოწინააღმდეგე მხარე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობისა თუ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივ გარემოებათა დამადასტურებელ მტკიცებულებად, თუ იგი დასტურდება საქმეში არსებული სხვა მტკიცებულებების ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური განხილვის შედეგად. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ასეთი მტკიცებულების სადავო ურთიერთობის ან საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივ გარემოებათა დამადასტურებელ უტყუარ მტკიცებულებად მიჩნევა ეწინააღმდეგება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილ პრინციპებს, რომლის თანახმადაც სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს სასამართლო სხდომაზე მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობისა ან არ არსებობის შესახებ. აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე სასამართლომ შეაფასა რა საქმეში არსებული მტკიცებულებები, მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა იყო საფუძვლიანი და უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 აგვისტოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრეს ქ. ბათუმის მერიამ და შპს „...-მა“, რომლებმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოთხოვეს.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 11 თებერვლის განჩინებით ქ. ბათუმის მერიის და შპს „...-ის“ სააპელაციო საჩივრები, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 11 აგვისტოს გადაწყვეტილებაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეცა ქუთაისის სააპელაციო სა-

სამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სამოქალაქო საქმეთა პალატის მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში შეფასების ობიექტს წარმოადგენს თვითმმართველ ერთეულსა და კერძო სამართლის იურიდიულ პირს შორის მუნიციპალიტეტის ქონების პირდაპირი მიყიდვის ფორმით აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის თაობაზე დადებული ხელშეკრულების კანონიერება. სამოქალაქო საქმეთა პალატამ მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის არსებული სამართალურთიერთობა საჯარო-სამართლებრივი ურთიერთობაა, რის გამოც წარმოდგენილი სარჩელი ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველია.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 9 ივნისის გადაწყვეტილებით შპს „...-ის“ და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის სააპელაციო საჩივრები დაკმაყოფილდა; გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 11 აგვისტოს გადაწყვეტილება; შპს „დ...“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.2 მუხლის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებისას გამოიყენება ამ კოდექსის ნორმები და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები ხელშეკრულებათა შესახებ. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი 67-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება, რომელიც ზღუდავს მესამე პირის უფლებებს ან აკისრებს მას რაიმე ვალდებულებას, ძალაში შეიძლება შევიდეს მხოლოდ მესამე პირის მიერ წერილობითი თანხმობის წარდგენის შემდეგ. იმის გათვალისწინებით, რომ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების მიმართ მოქმედებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მეხუთე თავით გათვალისწინებული სპეციალური ნორმები, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების ბათილობის საფუძვლები გათვალისწინებულია არა მხოლოდ სამოქალაქო კოდექსით, არამედ დამატებით ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსითაც, რომლის მიხედვითაც ხელშემკვრელი მხარეების გარდა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების კანონიერებასთან დაკავშირებით დავის უფლება გააჩნია ასე-

ვე ისეთ პირს, რომელსაც ადმინისტრაციული ხელშეკრულება უზღუდავს უფლებებს ან აკისრებს რაიმე ვალდებულებას, ანუ ცალსახაა, რომ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების მესამე პირის მხრიდან გასაჩივრების შემთხვევაში უპირველეს ყოვლისა სახეზე უნდა იყოს მისი, როგორც დაინტერესებული მხარის კანონიერი უფლების შეზღუდვის ფაქტი.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ დაინტერესებული მხარის ცნება უკავშირდება პირის უფლებას – წარმოადგენილ იქნეს მხარედ სასამართლოში. დაინტერესებულ მხარედ ითვლება ის პირი, რომლის კანონიერ ინტერესზეც უშუალო (ინდივიდუალურ) გავლენას ახდენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციული ხელშეკრულება, შესაბამისად, მოსარჩელის ვალდებულებას წარმოადგენს დაამტკიცოს მისი უფლების დარღვევის ფაქტი, დავაში მისი უფლებადამცავი ინტერესი და ამასთან, მან უნდა დაამტკიცოს, რომ მისი ინტერესების სფერო სწორედ მიღებული ზომების შედეგად დაირღვა. გარდა ამისა, მოსარჩელის უფლება და ინტერესი კანონით უნდა იყოს დაცული ანუ სახეზე უნდა იყოს ზიანი პირის სამართლებრივად დაცულ უფლებებსა და ინტერესზე. ამასთან, ინტერესის არსებობა გულისხმობს მხარის რეალურ, ფაქტობრივ ინტერესს და გამორიცხავს თეორიული ინტერესის დაშვების შესაძლებლობას.

სააპელაციო სასამართლომ კვლავ მიუთითა, რომ სარჩელის აღძვრის საფუძველს წარმოადგენს არა ნებისმიერი, არამედ იურიდიული, კანონიერი დაინტერესება. კანონიერი ინტერესის არსებობა ობიექტურ მონაცემებზე უნდა იყოს დამყარებული. ასეთ მონაცემებს უპირველეს ყოვლისა წარმოადგენს სარჩელის აღძვრის საბაზის ფაქტები (უფლების დარღვევა, დარღვევის საშიშროება). კანონმდებლობა სავალდებულოდ მიიჩნევს მოსარჩელის კანონიერი ინტერესის დადასტურებას. პალატამ დამატებით განმარტა, რომ ინტერესის არსებობის საკითხს წყვეტს სასამართლო. ინტერესის არსებობისათვის არ კმარა მის შესახებ მხოლოდ მოსარჩელის განცხადება. მისი არსებობა ობიექტურ მონაცემებზე უნდა იყოს დამყარებული. ასეთ მონაცემებს უპირველეს ყოვლისა წარმოადგენს უფლების დარღვევა ან დარღვევის საშიშროება, რომლებზედაც მოსარჩელემ უნდა მიუთითოს. ამდენად, სარჩელი სასამართლოში შეიძლება წარადგინოს მხოლოდ იმ პირმა, რომელსაც ფაქტების მეშვეობით შეუძლია დაამტკიცოს, რომ მისი უფლებები და კანონიერი ინტერესები დაირღვა გასაჩივრებული ხელშეკრულებით.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, მოცემულ შემ-

თხვევაში მოსარჩელე მისი კანონიერი უფლებების შეზღუდვის მოტივად უთითებს იმ გარემოებას, რომ 2010 წელს გასართობ ცენტრ „...“ მეზობლად, პირდაპირ პლაჟზე შპს „...-მა“ უნებართვოდ ააშენა კონსტრუქციები და დაიწყო ფუნქციონირება იდენტური პროფილის მრავალფუნქციურმა გასართობმა ცენტრმა „...-მა“. უნებართვო მრავალფუნქციური გასართობი ცენტრი განთავსდა 7392 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, რომელმაც დაუკარგა შპს „დ...“ გასართობ ობიექტს ფუნქციონალური დატვირთვა: ჩაიკეტა პლაჟზე თავისუფალი გასასვლელი, დაიხურა ზღვის ხედი, სანებართვო მოთხოვნების შეუსრულებლობის გზით მომხმარებელს მიაწოდა მომსახურება ნაკლებ ფასად და უკეთეს ადგილზე. ამიტომ, შპს „დ...“ გასართობმა ცენტრმა დაუკარგა ფუნქციონალური დატვირთვა, ველარ მიიზიდა მომხმარებელი, რაც საზიანოდ აისახა ბრუნვაზე. ამასთან, უთითებდა, რომ ქალაქ ბათუმის მერიის მხრიდან შპს „დ...“ მიქირავებული მიწის ნაკვეთის საიჯარო ღირებულება საკმაოდ აღემატებოდა შპს „...-ის“ მხრიდან ასანაზღაურებელ საიჯარო ვალდებულებას, რითაც მოსარჩელის მოსაზრებით, ადმინისტრაციულმა ორგანომ დაარღვია „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნები.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 70-ე მუხლის შესაბამისად, ადმინისტრაციული გარიგების ბათილად გამოცხადებას ანგარიგებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი, ხოლო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლის შესაბამისად, ბათილია გარიგება, რომელიც არღვევს კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს და ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგს. სადავო ხელშეკრულების დროს მოქმედი „თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ან ადგილობრივი ხელისუფლების ყველა ორგანოს ეკრძალება დაანოს ეკონომიკური აგენტისათვის ისეთი საგადასახადო ან სხვა შეღავათები, რომლებიც კონკურენტებთან (პოტენციურ კონკურენტებთან) შედარებით უპირატესობას ანიჭებს მას და იწვევს კონკურენციის შეზღუდვას. პალატამ არ გაიზიარა მოსარჩელისა და პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა შპს „...-ის“ მიერ იმავე პროფილის საქმიანობის წარმოების შედეგად შპს „დ...“ საქმიანობაზე ფინანსური ზიანის მიყენების მოტივით სადავო ხელშეკრულების შეწყვეტის თაობაზე და აღნიშნა, რომ ამგვარი საბაზრო ეკონომიკის პირობებში საწარმოებს შორის კონკურენციის შედეგად ზიანის არსებობა და ამ მიმართებით საქმეში წარ-

მოდგენილი აუდიტის დასკვნა არ ქმნის ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველს, რაც იმთავითვე შპს „...-ის“ საქმიანობის აკრძალვის ტოლფასია. პირიქით, თუკი მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ სსიპ „ზღვისპირა პარკთან“ (უფლებამონაცვლე ქ.ბათუმის მუნიციპალიტეტი) 2006 წელს დადებულ ხელშეკრულებასთან შედარებით აპელანტთან 2010 წელს გაფორმებული ხელშეკრულება უფრო შეღავათიან პირობებს ითვალისწინებს, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლის შესაბამისად უფლება აქვს მოითხოვოს ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი და არა სხვა პირთან დადებული იგივე პროფილის ხელშეკრულების გაუქმების მოთხოვნა.

სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, ხელშეკრულების გაუქმების საფუძველი ასევე ვერ გახდება შპს „...-ის“ მიერ აღნაგობის უფლებით გადაცემულ მიწის ნაკვეთზე არსებულ ნაგებობაზე მშენებლობის ნებართვის არარსებობა, რადგანაც როგორც საქმის მასალებით უტყუარადაა დადგენილი, მითითებული ნაგებობის კანონიერ ჩარჩოში მოქცევის თვალსაზრისით მხარეთა შორის სასამართლოში მიმდინარეობს დავა და ამ ეტაპისთვის იგი დასრულებული არ არის. ამ დავის ქალაქ ბათუმის მერიის სასარგებლოდ დასრულების შემთხვევაში კი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ისედაც მიღებულია გადაწყვეტილება უნებართვო ნაგებობის დემონტაჟის შესახებ, რაც დაექვემდებარება აღსრულებას. ამდენად, იმ პირობებში, როდესაც წარმოებული მშენებლობის კანონიერებასთან დაკავშირებით სასამართლოში მიმდინარეობს დავა, ამ მოტივით ხელშეკრულების გაუქმების მოთხოვნა საფუძველს მოკლებულია. პალატამ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზეც, რომ „მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2009 წლის 24 მარტის №57 დადგენილება (მუხლი 63.1.) უნებართვო მშენებლობის წარმოების მიუხედავად ითვალისწინებს მშენებლობის ნებართვის გაცემის შესაძლებლობას დარღვევისათვის გამოცემული აქტისა და დაკისრებული ჯარიმის გადახდის ქვითრის წარდგენის შემდეგ, რა მიმართებით დაკისრებული ჯარიმები შპს „...-ს“ გადახდილი აქვს.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 9 ივნისის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა შპს „დ...“, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება მოითხოვა.

კასატორის განმარტებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 248-ე მუხლის საწინააღმდეგოდ სააპელა-

ციო სასამართლომ შეცვალა დავის საგანი და მსჯელობა იქონია იმაზე, რასაც მხარე არ მოითხოვდა. კერძოდ, მოსარჩელე მოითხოვდა ქ. ბათუმის მირიისთვის შპს „...-თან“ 2010 წლის 10 ივნისს დადებული მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულების შეწყვეტის დავალდებულებას; ხოლო სააპელაციო სასამართლომ დავის განხილვისას მიიჩნია, რომ დავის საგანია ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა.

კასატორი მიუთითებს, რომ დავას პირველი ინსტანციის სასამართლოში განიხილავდა სამოქალაქო კოლეგია, რა დროსაც მოსარჩელე დასაბუთებაში შეზღუდული იყო სამოქალაქო კოდექსის ნორმებით. ამასთან, მოპასუხეებს არ განუცხადებიათ პრეტენზია დავის სამოქალაქო წესით განხილვაზე (განსჯადობაზე) პირველ ინსტანციაში და არ გამოუთქვამთ ასეთი პრეტენზია არც სააპელაციო ინსტანციაში საჩივრის განხილვის სტადიაზე. შესაბამისად, კასატორის მოსაზრებით, სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი ემსჯელა ასეთზე, რადგან საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის მე-5 ნაწილი ამბობს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს განსჯადობას სააპელაციო სასამართლო შეამონმებს მხოლოდ მოპასუხის მოთხოვნით, რაც დასაშვებია თუ იგი საქმის პირველ ინსტანციაში განხილვისას იყო წამოყენებული მოპასუხის მიერ ან თუ არსებობს საპატიო მიზეზი, რის გამოც ასეთი მოთხოვნა ვერ იქნა წინა ინსტანციაში წამოყენებული. სააპელაციო სასამართლომ თავისი ინიციატივით შეამონმა განსჯადობა მაშინ, როდესაც მოპასუხე ამას არ მოითხოვდა.

ამასთან, სააპელაციო სასამართლო გადაწყვეტილების შეცვლის სამართლებრივ საფუძვლად მიუთითებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსისა და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ნორმებზე. სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების შეცვლისას მსჯელობა იქონია ისეთ სამართლებრივ საფუძვლებზე, რომლებითაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილება არ საბუთდებოდა და ამ ნორმათა არასწორ გამოყენებას არც აპელანტი მიანიშნებდა.

კასატორის განმარტებით, შპს „დ...“ თავდაპირველად სარჩელი აღძრა ადმინისტრაციული წესით, თუმცა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ იგი გადაამისამართა სამოქალაქო კოლეგიაში. ადმინისტრაციული დარგიდან სამოქალაქო დარგში მოსარჩელეს შეეზღუდა სამარ-

თლებრივი უნარი დაესაბუთებინა თავისი მოთხოვნა ადმინისტრაციული ნორმებით.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო პალატამ თავისი ინიციატივით და 377-ე მუხლის მე-5 ნაწილის დარღვევით, საჩივრის განხილვის სტადიაზე, საქმე გადასცა ადმინისტრაციულ პალატას. კასატორის მოსაზრებით, ამგვარი დარღვევის სასამართლებრივი შედეგი უნდა იყოს განსჯადობის დარღვევით განხილული დავის განსჯადობის წესით განხილვა, ე.ი. პირველ ინსტანციაში დაბრუნება. ნაცვლად ამისა, სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულმა პალატამ განიხილა სამოქალაქო საქმის სააპელაციო საჩივარი და გადაწყვიტა იგი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2017 წლის 25 იანვრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული შპს „დ...“ საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2017 წლის 9 მარტის განჩინებით შპს „დ...“ საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, მათი შესწავლისა და ანალიზის, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერებისა და წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის მოტივების შემოწმების საფუძველზე მიიჩნევს, რომ შპს „დ...“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და მოცემული საქმე ხელახალი განხილვისათვის უნდა გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმე განხილულია საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 და 26-ე მუხლების, ასევე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლით დადგენილი განსჯადობის წესების დარღვევით, ვინაიდან საქმე ექვემდებარებოდა სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განხილვას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი შეეხება სამოქალაქო საქმეების უწყებრივ ქვემდებარეობას სასამართლოებისადმი, რომლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებ-

ლობით დადგენილი წესით სასამართლო განიხილავს საქმეებს დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების, აგრეთვე, კანონით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვის შესახებ, კერძოდ, სამოქალაქო, საოჯახო, შრომის, საადგილმამულო, ბუნებრივი რესურსების გამოყენებისა და გარემოს დაცვის ურთიერთობებიდან წარმოშობილ დავებს მოქალაქეებს, მოქალაქეებსა და იურიდიულ პირებს, აგრეთვე იურიდიულ პირებს შორის.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლში მოცემულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეების ჩამონათვალი, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანს შეიძლება წარმოადგენდეს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილი მიუთითებს, რომ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული საქმეების გარდა, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით საქმის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად ამოსავალია სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსი. ამა თუ იმ დავის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივად მიჩნევისათვის აუცილებელი პირობაა, მოსარჩელის მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნებოდეს საჯარო – ადმინისტრაციული სამართლის შესაბამის ნორმებს, კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობები გამომდინარეობდეს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან, ანუ მოსარჩელის მიერ მითითებული საკუთარი უფლების (უფლებების) დარღვევა თავისი არსითა და შინაარსით განპირობებული უნდა იყოს მოპასუხის მხრიდან საჯარო, მატერიალური სამართლის შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების დარღვევით. ამასთან, დავის ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს აუცილებლად უნდა წარმოადგენდეს ადმინისტრაციული ორ-

განო. თუმცა, სადავო ურთიერთობაში ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მხარედ გამოსვლა თავისთავად არ ადასტურებს დავის საჯარო-სამართლებრივ ხასიათს, ვინაიდან ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია გამოიყენოს საქმიანობის კერძო-სამართლებრივი ფორმები და შესაბამისად, დადოს კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულება, რომელშიც ადმინისტრაციული ორგანო არ არის აღჭურვილი საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილებით. ამდენად, ხელშეკრულების მხარის საჯარო-სამართლებრივი სტატუსი არ არის საკმარისი ფაქტორი ხელშეკრულების ადმინისტრაციულად მიჩნევისათვის. განსჯადობის საკითხის გადაწყვეტისას ადმინისტრაციული საქმეების განსჯადობის მთავარ ფაქტორს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი წარმოადგენს, უპირატესობა ენიჭება სადავო სამართალურთიერთობის ბუნებას და არა მხოლოდ სუბიექტურ შემადგენლობას.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულება. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო კანონმდებლობის საფუძველზე დადებული ხელშეკრულების შემთხვევაში სახეზე იქნება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სადავო ურთიერთობა, ხოლო თუ ხელშეკრულების დადების საფუძველი კერძო-სამართლებრივია, სადავო სამართალურთიერთობა კერძო-სამართლებრივი ბუნებისაა. საჯარო-სამართლებრივი და კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულების გამიჯვნისათვის არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არა ხელშეკრულების მონაწილეთა სტატუსს, არამედ ხელშეკრულების მიზანს. ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიციის (სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტი) ძირითად ელემენტს შეადგენს ხელშეკრულების დადება საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით. ხელშეკრულების მიზანი მისი შინაარსით განისაზღვრება. ამდენად, საგნობრივი განსჯადობის საკითხის გარკვევისთვის გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სადავო სამართალურთიერთობის შინაარსს, დავის უშუალო მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს. შესაბამისად, კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია დადგინდეს მოქმედებ-

და თუ არა ადმინისტრაციული ორგანო საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით და გამომდინარეობს თუ არა სადავო სამართალურთიერთობა ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან. განსჯადობის საკითხის გარკვევისათვის უნდა დადგინდეს შპს „დ...“ მიერ სადავოდ ქცეული ხელშეკრულების სამართლებრივი ბუნება. გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხელშეკრულების მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების, ხელშეკრულების დადების შედეგად წარმოშობილი უფლება-მოვალეობების შინაარსს.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ 2006 წელს საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა „ზღვისპირა პარკმა“ გამოაცხადა კონკურსი ბათუმის ზღვისპირა პარკში მონონებული და დადგენილი წესით დამტკიცებული სამშენებლო-საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე ორი იდენტური ახალი კაფე-ბარის მშენებლობისა და მიმდებარე ინფრასტრუქტურის სრული განახლების მოთხოვნით. გამოცხადებულ კონკურსში გაიმარჯვა შპს „დ...“. 2006 წლის 9 ივნისს სსიპ „ზღვისპირა პარკსა“ და შპს „დ...“ შორის გაფორმებულ იქნა იჯარის ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც შპს „დ...“ იჯარით გადაეცა ბათუმის ზღვისპირა პარკის ტერიტორიაზე, ... ქუჩის გაგრძელებაზე მარჯვნივ და მარცხნივ განთავსებული კაფე-ბარები, თითოეული ფაქტიური სასარგებლო ფართით 400 კვ.მეტრი. ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულების ვადა განისაზღვრა 49 წლით, საიჯარო ქირის ოდენობა კი პირველი 5 წლის განმავლობაში შეადგენდა 20 000 ლარს, მომდევნო 5 წლის განმავლობაში – 30 000 ლარს, ხოლო შემდგომ წლებში – 40 000 ლარს. მშენებლობის დასრულებისა და ინფრასტრუქტურის სრული განახლების შემდგომ აღნიშნულ ტერიტორიაზე გაიხსნა და ფუნქციონირება დაიწყო საზოგადოებრივი კვების, დასვენებისა და გასართობმა ცენტრმა „...“. 2009 წლის 6 აპრილს ქ. ბათუმის მერიას და შპს „დ...“ შორის გაფორმებულ იქნა შეთანხმება, რომლის თანახმადაც ცვლილება შევიდა 2006 წლის 9 ივნისს სსიპ „ზღვისპირა პარკსა“ და შპს „დ...“ შორის გაფორმებულ ხელშეკრულებაში. ხელშეკრულებას ეწოდა „აღნაგობის ხელშეკრულება“, ხელშეკრულების ტექსტში მხარედ (მინის ნაკვეთის მესაკუთრედ) სსიპ „ზღვისპირა პარკის“ ნაცვლად მიეთითა ქ. ბათუმის მერია. აღნიშნული ხელშეკრულებით მინის ნაკვეთის აღნაგობის უფლებით გადაცემის ვადად განისაზღვრა 49 წელი და ხელშეკრულება ძალაშია 2055 წლის 9 ივნისამდე. აღნაგობის უფლებით გადაცემული მინის ნაკვეთის სარგებლობის საზღაური განისაზღვრა პირველი 5 წლის განმავლობაში 20000 ლარით,

მომდევნო 5 წლის განმავლობაში – 30000 ლარით, ხოლო შემდეგ წლებში – 40 000 ლარით.

ასევე დადგინოდა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის, „სახელმწიფო ქონებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ქონების პრივატიზებისა და სარგებლობის უფლებით გადაცემის შესახებ“ საქართველოს კანონის, „ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობის უფლებით გადაცემის შესახებ წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს 2007 წლის 28 სექტემბრის №1-1/1476 ბრძანებისა და „ქ. ბათუმში, ზღვისპირა ბულვარში №... სექტორზე არსებული 7391 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის პირდაპირი განკარგვის წესით შპს „...-ისთვის“ სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაცემის შესახებ“ ქ. ბათუმის მერის 2010 წლის 18 მაისის №220 ბრძანების საფუძველზე, 2010 წლის 10 ივნისს შპს „...-სა“ და ქ. ბათუმის მერიას შორის გაფორმდა სასყიდლიანი აღნაგობით მიწის ნაკვეთის სარგებლობაში გადაცემის ხელშეკრულება. აღნაგობის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „...-ს“ სარგებლობაში გადაეცემა ბათუმში, ზღვისპირა ბულვარის ტერიტორიაზე სექტორ №...-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი, ფართობით 7391 კვ.მ (საკადასტრო კოდი: ...). აღნაგობის საზღაურის მთლიანი ოდენობა ხელშეკრულების მიხედვით შეადგენს ყოველწლიურად 15 000 ლარს.

მოცემულ დავაში მხარეებს წარმოადგენენ ადმინისტრაციული ორგანო – ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია, შპს „დ...“ და შპს „...“, ხოლო დავის საგანია – ქ. ბათუმის მერიისთვის 2010 წლის 10 ივნისს შპს „...-თან“ გაფორმებული მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულების შეწყვეტის დავალაპორება. მოსარჩელე – შპს „დ...“ დავის საგანისადმი კანონიერ ინტერესს ასაბუთებს იმ გარემოებაზე მითითებით, რომ 2010 წელს გასართობ ცენტრ „...“ მეზობლად, პირდაპირ პლაჟზე შპს „...-მა“ უნებართვოდ ააშენა კონსტრუქციები და დაიწყო ფუნქციონირება იდენტური პროფილის მრავალფუნქციურმა გასართობმა ცენტრმა „...-მა“. უნებართვოდ მრავალფუნქციური გასართობი ცენტრი განთავსდა 7392 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, რომელმაც დაუკარგა შპს „დ...“ გასართობ ობიექტს ფუნქციონალური დატვირთვა: ჩაიკეტა პლაჟზე თავისუფალი გასასვლელი, დაიხურა ზღვის ხედი, სანებართვო მოთხოვნების შეუსრულებლობის გზით მომხმარებელს მიაწოდა მომსახურება ნაკლებ ფასად და უკეთეს ადგილზე. ამიტომ, შპს „დ...“ გასართობმა ცენტრმა დაკარგა

ფუნქციონალური დატვირთვა, ველარ მიიზიდა მომხმარებელი, რაც საზიანოდ აისახა ბრუნვაზე. ამასთან, მოსარჩელის მითითებით, ქ. ბათუმის მერიის მხრიდან შპს „დ...“ მიქირავებული მიწის ნაკვეთის საიჯარო ღირებულება საკმაოდ აღემატებოდა შპს „...-ის“ მხრიდან ასანაზღაურებელ საიჯარო ვალდებულებას, რითაც მოსარჩელის მოსაზრებით, ადმინისტრაციულმა ორგანომ დაარღვია „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნები.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, მართალია სადავო საკითხი ფორმალურად ადმინისტრაციულ დავას ემსგავსება, „სახელმწიფო ქონებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ქონების პრივატიზებისა და სარგებლობის უფლებით გადაცემის შესახებ“ საქართველოს კანონის, „ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობის უფლებით გადაცემის შესახებ წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს 2007 წლის 28 სექტემბრის №1-1/1476 ბრძანებისა და „ქ. ბათუმში, ზღვისპირა ბულვარში №... სექტორზე არსებული 7391 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის პირდაპირი განკარგვის წესით შპს „...-ისთვის“ სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაცემის შესახებ“ ქ. ბათუმის მერის 2010 წლის 18 მაისის №220 ბრძანების საფუძველზე, 2010 წლის 10 ივნისს შპს „...-სა“ და ქ. ბათუმის მერიას შორის გაფორმდა სასყიდლიანი აღნაგობით მიწის ნაკვეთის სარგებლობაში გადაცემის ხელშეკრულება, თუმცა მნიშვნელოვანია არა დავის ფორმალური მხარე, არამედ მისი შინაარსი და საფუძველები. განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს შეადგენს ქ. ბათუმის მერიისთვის 2010 წლის 10 ივნისს შპს „...-თან“ გაფორმებული მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულების შეწყვეტის დავალდებულება. ხელშეკრულების საფუძველზე კერძო სამართლის იურიდიულ პირს – შპს „...-ს“ სათანადო საფასურის სანაცვლოდ აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაეცა უძრავი ქონება. მიუხედავად იმისა, რომ ხელშეკრულების ერთ-ერთ მხარეს ადმინისტრაციული ორგანო წარმოადგენს, ხელშეკრულება არ აღჭურავს პირს საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვლევით. მოცემულ შემთხვევაში ხელშეკრულების მხარე ადმინისტრაციულ ორგანოს არ მოუხდენია ადმინისტრაციული ორგანოსათვის კანონმდებლობით მინიჭებული საჯარო-სამართლებრივი უფლებამოსილების განხორციელება, მან მოახდინა კერძოსამართლებრივი უფლების რეალიზაცია და კერძო პირს სარგებ-

ლობაში გადასცა ქონება. თავის მხრივ ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „...-მა“ იკისრა ვალდებულება გადაეხადა შესაბამისი საფასური უძრავი ქონებით სარგებლობის სანაცვლოდ. განსახილველ შემთხვევაში, ქ. ბათუმის მერიის მიერ შპს „...-თან“ 2010 წლის 10 ივნისს მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულების გაფორმება არ გულისხმობს მათ შორის ვერტიკალური, ქვემდებარეობითი ურთიერთობის არსებობას, ამ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო არ გვევლინება როგორც საჯარო უფლებამოსილების იმპერატიული ნების გამომხატველი სუბიექტი. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების შედეგად შესაბამისი პირი აღიჭურვება საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით, ხოლო კერძოსამართლებრივი ხელშეკრულების დადებისას მხარეები გვევლინებიან სამოქალაქოსამართლებრივი უფლება-მოვალეობების მატარებლებად.

სადავო ხელშეკრულების კერძოსამართლებრივ ბუნებას ასევე არ ცვლის ის გარემოება, რომ ქ. ბათუმის მერიასა და შპს „...-ს“ შორის 2010 წლის 10 ივნისს გაფორმებული მიწის ნაკვეთის სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადაცემის შესახებ ხელშეკრულებით აღნაგობის უფლების მქონე პირის – შპს „...-ის“ ვალდებულებად განისაზღვრა აღნაგობის უფლებით გადაცემულ მიწის ნაკვეთზე, ზღვის შესაბამისი ტერიტორიის გამოყენებით, საკუთარი ხარჯითა და საშუალებებით, პირის აშენება და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობა. ხელშეკრულებით აღნიშნული პირობის განსაზღვრა თავად აღნაგობის უფლების შინაარსიდან გამომდინარეობს (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 233.1 მუხლის თანახმად, მიწის ნაკვეთი შეიძლება სხვა პირს გადაეცეს ვადიან სარგებლობაში ისე, რომ მას ჰქონდეს ამ ნაკვეთზე ან მის ქვეშ რაიმე ნაგებობის აღმართვის უფლება, ასევე ამ უფლების გასხვისების, მემკვიდრეობით გადაცემის, თხოვნის, გაქირავების უფლება) და არ ადასტურებს ხელშეკრულების საჯარო-სამართლებრივ მიზნებს. აღნიშნული პირობის განსაზღვრა მხარეთა შეთანხმების საგანს წარმოადგენდა, სადაც ადმინისტრაციული ორგანო – ქ. ბათუმის მერია არ გვევლინება როგორც საჯარო უფლებამოსილების იმპერატიული ნების გამომხატველი სუბიექტი.

ამასთან, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულებისაგან გამიჯვნისათვის, ხელშეკრულების მიზნის და საგნის ანალიზის გარდა, მნიშვნელობა

აქვს ხელშეკრულების დადებას ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე, ხელშეკრულების დადების შედეგად ადმინისტრაციული ორგანოსათვის ადმინისტრაციული აქტის გამოცემის ან ქმედების (რეალაქტის) განხორციელების მოვალეობის წარმოქმნას, ხელშეკრულების დადების შედეგად მხარის საჯარო-სამართლებრივი უფლება-მოვალეობებით აღჭურვას, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ აქვს. სადავო ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციულმა ორგანომ – ქ. ბათუმის მერიამ კერძო პირს, შესაბამისი საფასურის სანაცვლოდ, აღნაგობის უფლებით სარგებლობაში გადასცა უძრავი ქონება. ამდენად, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება არ წარმოქმნის ადმინისტრაციული აქტის გამოცემის ან სხვა მმართველობითი ღონისძიების განხორციელების ვალდებულებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედების საჯარო-სამართლებრივი მიზანი, მხარეთა შორის არსებული სადავო სამართალურთიერთობა უკავშირდება ხელშეკრულებას, რომელიც ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დადებულ სამოქალაქოსამართლებრივ ხელშეკრულებათა რიგს განეკუთვნება, შესაბამისად, მასთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის, აგრეთვე ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65.2, 65¹ მუხლებისა და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 25¹ მუხლის საფუძველზე სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით განსახილველ დავას წარმოადგენს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მოცემული საკითხი ეხება სახელმწიფო ქონების კერძო პირისთვის სარგებლობის უფლებით გადაცემას და არა სახელმწიფო ქონების განსახელმწიფოებრიობას, საკუთრებაში კერძო პირისთვის გადაცემას, რაც ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება.

შესაბამისად, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ განსჯადობის წესების დაცვით განიხილა მოცემული სამოქალაქო დავა. საქალაქო სასამართლო გადაწყვეტილებაში მსჯელობს მოსარჩელის მიერ სადავოდ ქცეულ საკითხებზე, რომელიც სარჩელის ძირითად მოტივად მის მიმართ „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნების დარღვევას მიუთითებდა. ხოლო სააპელაციო სასამართლო, რომელმაც საქმე ადმინისტრაციული წესით განიხი-

ლა, საერთოდ არ მსჯელობს სარჩელის აღნიშნულ მოტივებზე.

საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება საქმე. ამდენად, სასამართლოს, რომელსაც არ გააჩნია საქმის განხილვის იურისდიქცია, არათუ უფლებამოსილია, არამედ ვალდებულიცაა განაცხადოს ამის შესახებ, მაშინაც კი, როდესაც განსჯადობის საკითხს არც ერთი მხარე არ აყენებს ან მხარის მოსაზრებები განსჯადობის შესახებ უსწორია. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო საქმეს არსებითი განხილვისათვის გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს. ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესი, რომლის თანახმად სასამართლო ვალდებულია სარჩელი გადაუგზავნოს განსჯად სასამართლოს და დასაშვებია სასამართლოებს შორის განსჯადობის საკითხზე დავა, განსჯადობის საკითხის სირთულის გათვალისწინებით, შესაძლებლობას აძლევს სასამართლოს მხარისგან დამოუკიდებლად დააყენოს განსჯადობის საკითხი სადავო სამართალურთიერთობის კვლევის შემდგომ ეტაპებზე, მათ შორის ზემდგომ ინსტანციაში განხილვის პროცესშიც. ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში განსჯადობის საკითხს ენიჭება არა დისპოზიციური, არამედ იმპერატიული ხასიათი, განსჯადობა განიხილება საჯარო წესრიგის (ord public) შემადგენელ ნაწილად. სასამართლოს განსჯადობაზე მხარეებს შორის შეთანხმება (პროროგაცია) ან რომელიმე სასამართლო იურისდიქციის გამორიცხვა (დეროგაცია) ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში არ წარმოადგენს განსჯადობის იმპერატიული წესის დარღვევის აღმომფხვრელ გარემოებას.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მხარის მოსაზრებები, კერძოსამართლებრივი უფლების დასაბუთება საჯარო კანონმდებლობის დებულებების საფუძველზე არ ცვლის დავის განსჯადობას და არ იწვევს თავისი არსით კერძოსამართლებრივი დავის ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობის საფუძველზე განხილვის საჭიროებას. განსჯადობის განმსაზღვრელი ფაქტორია მისი შინაგანი ბუნება და არა მოსარჩელის მოსაზრება. მოსარჩელე განსაზღვრავს სასარჩელო მოთხოვნას და არა დავის სამართლებრივ ბუნებას. განსჯადობის შესახებ დავა დაშვებულია სასამართლოებს და არა სასამართლოსა და მხარეს შორის.

საკასაციო სასამართლო მნიშვნელოვნად მიიჩნევს ზემოაღნიშნული პრინციპის დაცვას და თვლის, რომ განსჯადობის აღრევა იწვევს საქმის განხილვას განსხვავებულ პრინციპებზე

აგებული სამართალწარმოების წესით, რაც, თავის მხრივ, ასახვას ჰპოვებს მხარეთა უფლებებზე. ამასთანავე, საგნობრივი განსჯადობის წესების დარღვევით საქმის განხილვა თავისთავად, უკვე თვით განსჯადობის წესის დარღვევით გადაწყვეტილების გამოტანის ფაქტის გამო, ადასტურებს საქმის უხეში საპროცესო დარღვევით განხილვას და შედეგად იწვევს სამართალწარმოების წესების დარღვევით დავის გადაწყვეტას. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის იმპერატიული დანაწესის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს.

ამასთან, განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილია პრაქტიკა (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 26.12.2013წ. განჩინება საქმეზე №ბს-31-27(კ-13); 03.11.2016წ. განჩინება საქმეზე №ბს-853-845(გ-15); 29.06.2017წ. განჩინება საქმეზე №73-72(კ-17)).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ შპს „დ...“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, უნდა გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და მოცემული საქმე ხელახალი განხილვისათვის უნდა გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, მე-2 და 26.2 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. შპს „დ...“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 9 ივნისის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის გადაეცეს განსჯად სასამართლოს – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას;
4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

3. ტერიტორიული განსჯადობა

იძულებით გადაადგილებული პირის სარჩელის განხილვის განსჯადი სასამართლოს განსაზღვრა

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-717-713(გ-17)

9 ნოემბერი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2017 წლის 9 იანვარს ნ. კ-ამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს, მოპასუხის – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიმართ.

მოსარჩელემ 1982 წლის სექტემბრის თვიდან 1993 წლამდე აფხაზეთის, კერძოდ, ქ. სოხუმის მე-... აფთიაქში ფარმაცევტის თანამდებობაზე მუშაობის ფაქტის დადგენა მოითხოვა.

სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს 2017 წლის 24 თებერვლის განჩინებით ნ. კ-ას სარჩელი, მოპასუხე – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიმართ, შრომის სტაჟის დადგენის თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულმა სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიის მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო

კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია. სასამართლომ აღნიშნა, რომ ამ მუხლით დადგენილი სარჩელის განხილვის განსჯადობის წესი მოქმედებს მაშინ, თუკი ორივე მხარე იძულებით გადაადგილებული პირია.

სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულმა სასამართლომ დაასკვნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში, სარჩელი აღძრულია ნ. კ.-ას მიერ, რომელიც არ წარმოადგენს აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირს, რაც იმთავითვე გამორიცხავს სარჩელის სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს იურისდიქციისათვის დაქვემდებარების შესაძლებლობას.

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ნ. კ.-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაგზავნოდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 31 აგვისტოს განჩინებით ნ. კ.-ას სარჩელი, მოპასუხე – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიმართ, განსჯადობის შესახებ სასამართლოთა შორის დავის გადასაწყვეტად გადმოეცა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიის მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მითითებული ნორმის თანახმად, განსჯადობის განმსაზღვრელი პირობა მოსარჩელის იძულებით გადა-

ადგილებული პირის – დევნილის სტატუსია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიამ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს 2017 წლის 21 ივნისის ცნობის შესაბამისად, დადგენილია, რომ მოსარჩელე ნ. კ-ა დევნილთა მონაცემთა ერთიანი ბაზის მიხედვით, რეგისტრირებულია დევნილად (სარეგისტრაციო №...) მისამართზე საქართველო, სამეგრელო-ზემო სვანეთი, აბაშა, ... ქ. №25. თბილისის საქალაქო სასამართლოს მითითებით, აღნიშნული ფაქტი ცხადყოფს, რომ ნ. კ-ას სარჩელი თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადი არ არის.

ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლებიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მიერ მოცემული საქმე განსჯადობის თაობაზე დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განჩინებების გაცნობის შედეგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ ნ. კ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემულ დავაში მოსარჩელე მხარეს წარმოადგენს ნ. კ-ა, მოპასუხე მხარეს ადმინისტრაციული ორგანო – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, ხოლო მოსარჩელე 1982 წლის სექტემბრის თვიდან 1993 წლამდე აფხაზეთის, კერძოდ, ქ. სოხუმის მე-... აფთიაქში ფარმაცევტის თანამდებობაზე მუშაობის ფაქტის დადგენას მოითხოვს.

მოსარჩელე – ნ. კ-ას განმარტებით, იგი არის ოკუპირებული აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან იძულებით გადაადგილებული პირი. აფხაზეთის ტერიტორიაზე ცხოვრების პერი-

ოდში, 1982 წლის სექტემბრის თვიდან 1993 წლამდე მუშაობდა ფარმაცევტის თანამდებობაზე, ქ. სოხუმის №... აფთიაქში, მდებარე ... გამზირზე.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენამდე იძულებით გადაადგილებულ პირთა დარღვეული და სადავო უფლებების, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინტერესების დაცვას ახორციელებენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სასამართლოები მათი სამოქმედო ტერიტორიის მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავის მოთხოვნათა დაცვით, თუ მოპასუხეც იძულებით გადაადგილებული პირია.

აღნიშნული ნორმის დანაწესიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მოსარჩელის იძულებით გადაადგილებული პირის – დევნილის სტატუსს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოში საქმის განხილვისას მოპასუხე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს 2017 წლის 14 თებერვლის წერილზე დაყრდნობით, სასამართლოს აცნობა, რომ მოსარჩელე ნ. კ.-ას შეწყვეტილი ჰქონდა დევნილის სტატუსი, რის გამოც სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულმა სასამართლომ საქმე განსჯადობით განსახილველად გადაუგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

ამასთან, მოსარჩელე მხარემ თბილისის საქალაქო სასამართლოში წარადგინა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს 2017 წლის 21 ივნისის ცნობა, რომლის თანახმად, მოსარჩელე ნ. კ.-ა დევნილთა მონაცემთა ბაზის მიხედვით, რეგისტრირებულია დევნილად (სარეგისტრაციო №...) მისამართზე საქართველო, სამეგრელო-ზემო სვანეთი, აბაშა, ... ქ. №25.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის საქალაქო სასამართლოში საქმის განხილვისას გამოირკვა, რომ მოსარჩელე ნ. კ.-ა წარმოადგენდა იძულებით გადაადგილებულ პირს – დევნილს, რის გამოც მოცემული საქმე საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 439-ე მუხლის დარღვევით განხილულია.

როცესო კოდექსის 439-ე მუხლის საფუძველზე გახდა სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონული სასამართლოს განსჯადი.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს; ხოლო მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს საკასაციო სასამართლო დასაბუთებული განჩინებით.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408.3 მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ნ. კ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს სოხუმისა და გაგრა-გუდაუთის რაიონულ სასამართლოს;

2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**ბანსჯადოზა ადმინისტრაციული ორგანოს
ადგილმდებარეობის მიხედვით**

**ბანინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-673-669(გ-17)

9 იანვარი, 2018 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ნ. სხირტლაძე**

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე განიხილა ს. ქ-ას სარჩელთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავა განსჯადობის შესახებ ფოთის საქალაქო სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ს. ქ-ამ 2017 წლის 26 ივლისს სარჩელი აღძრა ფოთის საქალაქო სასამართლოში მოპასუხეების საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოსა და სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული ორგანოს სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის ქ. ფოთის სამსახურის მიმართ. მოსარჩელემ მოითხოვა:

ს. ქ-ას გაუგრძელდეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადა და გაშვებული ვადა ჩაეთვალოს საპატიოდ; ბათილად იქნეს ცნობილი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული ორგანოს სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის ქ. ფოთის სამსახურის 2016 წლის 19 დეკემბრის №3142298 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ადმინისტრაცია (დეპარტამენტი) საჯარო ინფორმაციის სამმართველოს უფროსის 2017 წლის 14 თებერვლის №მია 01700367443 ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი. სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სააგენტოს დირექტორის 2017 წლის 15 თებერვლის

№მია 21700372025 და 2017 წლის 15 მარტის №მია 91700615897 ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს იურიდიული დეპარტამენტის დირექტორის 2017 წლის 5 აპრილის №804376 ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ადმინისტრაციული საჩივრის დაკმაყოფილებისა და სატრანსპორტო საშუალების სავალდებულო რეგისტრაციაზე უარის თქმის შესახებ, როგორც უკანონო და სამართლებრივად დაუსაბუთებელი.

მოსარჩელემ ასევე მოითხოვა მოპასუხეებისათვის საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოსა და სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული ორგანოს სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის ქ. ფოთის სამსახურისათვის ახალი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისა და სატრანსპორტო საშუალების „...“ მარკის ავტომანქანა აიყვანონ სავალდებულო რეგისტრაციაზე და იგი დაარეგისტრირონ მოსარჩელე ს. ქ-ას სახელზე.

ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 20 ივნისის განჩინებით ს. ქ-ას სარჩელი მოპასუხეების: საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოსა და მომსახურების სააგენტოსა და მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის მიმართ განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

ფოთის საქალაქო სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლზე მითითებით განმარტა, რომ განსახილველ სარჩელში მოპასუხეებს წარმოადგენს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტო და მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახური. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მომსახურების სააგენტოს სტრუქტურული ერთეული, მხოლოდ მომსახურების სააგენტოს სახელით მოქმედებს და სამართლებრივ ურთიერთობებში დამოუკიდებლად გამოსვლის სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნია. მხოლოდ მომსახურების სააგენტოს უფლებამოსილებას წარმოადგენს სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაცია. შესაბამისად, ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსაზრებით სასა-

მართლო დავალება აქტის გამოცემის ან ქმედების განხორციელების თაობაზე, მომსახურების სააგენტოს რომელიმე სტრუქტურული ერთეულის მიმართ მოკლებული იქნება სამართლებრივ საფუძველს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 14 ივლისის განჩინებით ს. ქ-ას სარჩელი მოპასუხეების საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს, მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის მიმართ საქმის მასალებთან ერთად განსჯადობის შესახებ სასამართლოთა შორის დავის გადასაწყვეტად გადაეცა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, რომ მოსარჩელის იურიდიულ ინტერესს წარმოადგენს და სარჩელის მოთხოვნა მიმართულია ავტოსატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის დავალდეზულებისკენ. მოსარჩელის მიერ გასაჩივრებული მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის უფროსის 2016 წლის 19 დეკემბრის №MIA 116 03142298 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი არის ის ძირითადი, პირველადი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელიც ს. ქ-ას მიმართ წარმოშობს იურიდიულ შედეგებს. ამდენად, აღნიშნული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების შესწავლის შემთხვევაში, აქტის ბათილად ცნობისა და რეგისტრაციის დავალდეზულების ნაწილში – გადაწყვეტილებას იღებს შესაბამისი ტერიტორიული ორგანო, მოცემულ შემთხვევაში – მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახური. ამდენად თბილისის საქალაქო სასამართლო არ დაეთანხმა ფოთის საქალაქო სასამართლოს მსჯელობას ს. ქ-ას სარჩელის თბილისის საქალაქო სასამართლოსათვის განსჯადობით განსახილველად გადაგზავნის თაობაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ ს. ქ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილვე-

ლად უნდა დაექვემდებაროს ფოთის საქალაქო სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო, პირველ ყოვლისა, აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა სასამართლოთა შორის დავა ტერიტორიული განსჯადობის თაობაზე, კერძოდ, განსჯადობა მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლომ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე ფოთის საქალაქო სასამართლოს განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია, განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, აღნიშნულ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ, ვინაიდან საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, მითითებული ნაწილი შეიცავს სარჩელის ტერიტორიული განსჯადობის განმსაზღვრელ საპროცესო ნორმას და პირდაპირ მიუთითებს, რომ სარჩელი იურიდიული პირის, სანარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის, ორგანოს მიმართ წარედგინება სასამართლოს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით და შესაბა-

მისად, სარჩელის განხილვაზე უფლებამოსილ სასამართლოს წარმოადგენს სწორედ ის სასამართლო, რომლის იურისდიქციაც ვრცელდება შესაბამისი მოპასუხის ადგილსამყოფელზე. ამდენად, საერთო წესის მიხედვით, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ტერიტორიული იურისდიქცია ეკუთვნის იმ სასამართლოს, რომლის მოქმედების ტერიტორიაზეც განლაგებულია ადმინისტრაციული ორგანო.

მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელის მიერ სარჩელი აღძრულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 22-ე და 23-ე მუხლების საფუძველზე ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობისა და ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის თაობაზე. წინამდებარე სარჩელის აღძვრის იურიდიულ ინტერესს წარმოადგენს მოსარჩელის კუთვნილ სატრანსპორტო საშუალებაზე რეგისტრაციის განხორციელება, რაზეც უარი ეთქვა სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის უფროსის 2016 წლის 19 დეკემბრის №MIA 1 16 03142298 ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით. მოსარჩელე სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურთან ერთად მოპასუხეებად მიუთითებს სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოსა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროზე და ითხოვს ქ. ფოთის სამსახურის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების შედეგად ზემდგომი ორგანოების მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გაუქმებასაც.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ადმინისტრაციის ცენტრალიზმის შედეგად აღნიშნული წესი ხშირ შემთხვევაში იწვევს ადმინისტრაციულ საქმეთა კონცენტრაციას დედაქალაქში, რაც განაპირობებს ამ წესისაგან გამონაკლისების გათვალისწინებას. ტერიტორიული განსჯადობა წყდება მოპასუხის ადგილმდებარეობის მიხედვით. ტერიტორიულ განსჯადობაზე დავის შემთხვევაში, როგორც წესი, სახეზეა რამდენიმე მოპასუხე. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის თანახმად, ტერიტორიული განსჯადობის გადაწყვეტა ხდება ერთ-ერთი მოპასუხის ადგილმდებარეობის მიხედვით. ამასთანავე, განსჯადობის ხსენებული წესი არ ხდის საქმის განსჯადობას დამოკიდებულს მხოლოდ მოსარჩელის ნება-სურვილზე, ალტერნატიულობის მიუხედავად კონკრეტული დავის თავისებურება

მოქმედებს განსჯადობის საკითხის გადანყვეტაზე. ასე მაგალითად, უკეთუ ადგილობრივი და ცენტრალური ორგანოს აქტების გაუქმების მოთხოვნით აღძრულ სარჩელში ყურადღება მახვილდება ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვასთან დაკავშირებით ცენტრალური ორგანოს მიერ კანონმდებლობის მოთხოვნების დარღვევაზე, სასამართლო განსჯადობის საკითხის რაციონალური გადანყვეტის მოსაზრებები განაპირობებენ საქმის განსჯადობით იმ სასამართლოსადმი დაქვემდებარებას, რომლის იურისდიქციის ტერიტორიაზეც მდებარეობს მოპასუხე ცენტრალური ადმინისტრაციული ორგანო. სასამართლო განსჯადობის საკითხის ამგვარ გადანყვეტას ადგილი აქვს არა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვის შედეგად უქმდება ტერიტორიული ორგანოს აქტი და ზემდგომი ორგანო საჩივრის დაკმაყოფილების გზით გამოსცემს ახალ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს, არამედ აგრეთვე იმ შემთხვევაშიც, როდესაც ზემდგომი ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული საჩივარი არ კმაყოფილდება და უცვლელად რჩება გასაჩივრებული აქტი (იხ. სუს. საქმე №ბს-721-707(გ-14) 16.04.15წ. განჩინება).

განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანი მოიცავს არამხოლოდ სსიპ შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოსა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს საჩივრის განხილვაზე უარის თქმის შესახებ გადანყვეტილებებს, არამედ აგრეთვე სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის გადანყვეტილებას. მოცემულ შემთხვევაში გასაჩივრებული აქტები ერთი და იგივე სამართალურთიერთობას ეხება, სადავო აქტების გამოცემაში ადმინისტრაციული ორგანოები – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ერთიანი სისტემის ქვედა და ზედა რგოლის ორგანოებია. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს აქტები გამოცემულია ქ. ფოთის სამსახურის მიერ მიღებულ გადანყვეტილებაზე წარდგენილ ადმინისტრაციულ საჩივარზე, ადმინისტრაციული საჩივარი ადმინისტრაციული ორგანოებისათვის არის საქმიანობის თვითკონტროლის, ხოლო საჩივრის ავტორისთვის – მისი უფლებისა და კანონიერი ინტერესის დაცვის საშუალება. ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვის პროცესში ადმინისტრაციული ორგანო ამონებს სადავო აქტის გამოცემის სამართლებრივ და ფაქტობრივ გარემოებებს, გასაჩივრებული აქტის კანონ-

ნიერებას და მიზანშეწონილობას. მოცემულ შემთხვევაში ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოებს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს და სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს სადავო აქტებით არ მიუღიით ახალი, ქ. ფოთის სამსახურის გადანყვეტილებისაგან განსხვავებული გადანყვეტილება, არ შეუტანიათ რაიმე ცვლილება გასაჩივრებულ აქტში, ამდენად, ზემდგომმა ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა საჩივრის განხილვაზე უარის შესახებ აქტით მხოლოდ დაადასტურეს ქვემდგომი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოტანილი აქტის მართლზომიერება.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2007 წლის 17 იანვრის №56 ბრძანების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაცია (სარეგისტრაციო მონაცემებში ცვლილებების შეტანა) და სარეგისტრაციო ნიშნების გაცემა წარმოადგენს სააგენტოს ფუნქციას. მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, სააგენტო მასზე დაკისრებული ფუნქციების შესრულებას უზრუნველყოფს სტრუქტურული ერთეულების მეშვეობით. სააგენტოს და მის სისტემაში შემავალი სტრუქტურული ერთეულების სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრება ამ დებულებითა და სააგენტოს დირექტორის ბრძანებით. მე-7 მუხლის „გ“ პუნქტის თანახმად სააგენტოს სტრუქტურულ ერთეულს წარმოადგენს ტერიტორიული სერვისების ბიურო (მთავარი სამმართველო), „გ.ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად კი მის შემადგენლობაშია რეგიონალური მართვის სამმართველო, რომლის შემადგენლობაშია ქ. ფოთის სამსახური. მე-8 მუხლით განსაზღვრულია სააგენტოს სტრუქტურული ერთეულების კომპეტენცია, ხოლო ამავე მუხლის „ბ“ პუნქტის „ბ.ა“ ქვეპუნქტის თანახმად რეგიონალური მართვის სამმართველო რეგიონალური პრინციპის მიხედვით, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციას. ამდენად, ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვის პროცედურის შედეგად მიღებული აქტი, რომლითაც უცვლელად რჩება გასაჩივრებული აქტი, არ შეიცავს სადავო სამართალურთიერთობის რაიმე ახალ რეგულაციას, ასეთ პირობებში, ადმინისტრაციული ორგანოების სისტემის ერთიანობის მიუხედავად, სადავო სამართალურთიერთობის მოწესრიგება ხდება თავდაპირველი აქტით, რაც განაპირობებს დავის სასამართლო განსჯადობის გადანყვეტას ერთიანი სისტემის ქვედა რგოლის ანუ

თავდაპირველი აქტის მიმღები მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილსამყოფლის მიხედვით, მით უფრო, რომ სსიპ შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს საქმიანობა უმეტესად უკავშირდება არა იმდენად საკუთრივ მართვას, რამდენადაც სახელმწიფო მომსახურების განევას. განსჯადობის შესახებ დავის გადაწყვეტისთვის მხედველობაში მისაღები აგრეთვე, რომ მოსარჩელის მიზანია არა სადავო აქტების გამოცემამდე არსებული მდგომარეობის აღდგენა, არამედ ხელსაყრელი მდგომარეობის მიღწევა აღმწურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალებით (მიკუთვნებითი სარჩელი (სასკ-ის 23-ე მუხლი)). სარჩელის საბოლოო მიზნის მიღწევა შესაძლებელია კანონმდებლობით უფლებამოსილი ტერიტორიული ორგანოსათვის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალებით. სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის შესახებ აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი ორგანოა სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს ქ. ფოთის სამსახური. ამასთანავე, შეუძლებელია სასამართლოს გადაწყვეტილებამ აქტის გამოცემის დავალების შესახებ მოახდინოს ზემოქმედება და სათანადო შედეგს მიაღწიოს, თუ ბათილად არ გამოცხადდება ადმინისტრაციული ორგანოს ის აქტი, რომლითაც უარყოფილ იქნა განმცხადებლის მოთხოვნა აქტის გამოცემაზე. გარდა ამისა, იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომლითაც დაინტერესებულ პირს უარი ეთქვა აქტის გამოცემაზე, გამოცემულია საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, იგი უფლებამოსილია სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად ცნოს სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დაავალოს აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილ, მოცემულ შემთხვევაში თავდაპირველი, არსებითი აქტის გამომცემ ადმინისტრაციული ორგანოს ტერიტორიულ სარეგისტრაციო სამსახურს საქმის გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ გამოსცეს ახალი აქტი (სასკ-ის 32.4 მუხლი).

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის იურიდიული ინტერესის – მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაცია წარმოადგენს სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიული სერვისების ბიუროს რეგიონალური მართვის სამმართველოს ქ. ფოთის სამსახურის უფლებამოსილებას, ამდენად, სა-

კასაციო სასამართლოს აზრით, ზემოაღნიშნული მოსაზრებები ადასტურებენ განსახილველი დავის მოპასუხე ტერიტორიული ადმინისტრაციული ორგანოს მდებარეობის მიხედვით განსჯადობით დაქვემდებარების საჭიროებას.

სასამართლოებს შორის განსჯადობის საკითხის ამგვარი გადწყვეტა ხელს უწყობს მართლმსაჯულების ადგილზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას, პროცესის ეკონომიურობას და ოპერატიულობას, ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეთა დივერსიფიკაციას, სასამართლოებს შორის დატვირთვის თანაბარ განაწილებას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმის განხილვაზე უფლებამოსილ სასამართლოს წარმოადგენს ფოთის საქალაქო სასამართლო, რის გამოც საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ს. ქ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს ფოთის საქალაქო სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით, 26-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ს. ქ-ას სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს ფოთის საქალაქო სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**განსჯადობა სადავო აქტის გამომცემი ორგანოს
ადგილმდებარეობის მიხედვით**

**განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-632-628(გ-17)

18 იანვარი, 2018 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი**

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის, 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ზეპირი მოსმენის გარეშე, განიხილა მოქალაქე ნ. ხ-ის სარჩელთან დაკავშირებული დავა განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და რუსთავის რაიონულ სასამართლოს შორის.

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. ხ-ემ 12.07.2016წ. სარჩელით მიმართა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოპასუხეების საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის, კ. კ-ის მიმართ და მოითხოვა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ქვემო ქართლის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზაციის სამხარეო სამმართველოს 22.08.2012წ. №ტ-3/1459 წერილის, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და კ. კ-ის შორის 14.09.2012წ. გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულების და საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის 29.08.2012წ. №... გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ 30.10.1989წ. გარდაბნის საქალაქო (რაიონული) საბჭოს აღმასკომის გადაწყვეტილებით მის ოჯახს გამოეყო კრწანისის დასახლებაში მდებარე ოთხოთახიანი საცხოვრებელი ბინა, გაიცა №959 ორდერი. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ქვემო

ქართლის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამხარეო სამმართველომ 22.08.2012წ. №ტ-3/1459 წერილით მიმართა გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურს მოსარჩელისათვის გადაცემული ბინის სახელმწიფო საკუთრებად დარეგისტრირების მოთხოვნით. გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურმა დოკუმენტების გადამონმების და შესწავლის გარეშე დაარეგისტრირა ქონება სახელმწიფო საკუთრებად. 14.09.2012წ. ნასყიდობის ხელშეკრულებით აღნიშნული ქონება საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ პირდაპირი მიყიდვის წესით, ერთ ლარად, მიყიდა კ. კ-ეს. მოსარჩელის მოსაზრებით, საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს მხოლოდ 22.08.2012წ. №ტ-3/1459 წერილის საფუძველზე სადავო ქონების სახელმწიფო საკუთრებად დარეგისტრირების უფლება არ ჰქონდა, ორგანო ვალდებული იყო გადაემონმებინა უძრავ ნივთზე სხვა პირის უფლების არსებობა.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 15.07.2016წ. განჩინებით მოსარჩელეს დაუდგინდა ხარვეზი. 22.08.2016წ. წარდგენილი დაზუსტებული სარჩელით მოსარჩელემ მოპასუხეებად მიუთითა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს ქვემო ქართლის მომსახურების ცენტრი, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ქვემო ქართლის რეგიონალური ოფისი და კ. კ-ე. 12.12.2016წ. ნ. ხ-ემ წარადგინა დაზუსტებული სარჩელი, რომლითაც მოპასუხეებად დაასახელა საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო და კ. კ-ე. ნ. ხ-ემ დამატებით მოითხოვა საქართველოს პრეზიდენტის 11.09.2012წ. განკარგულების ბათილად ცნობა. მოგვიანებით მოსარჩელემ მოითხოვა აგრეთვე საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსათვის სადავო ქონების ნ. ხ-ის სახელზე დარეგისტრირების დავალება.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 16.01.2017წ. განჩინებით ნ.ხ-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას. სასამართლომ საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლზე, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის მე-3 მუხლზე, სასკ-ის 26-ე მუხლზე, სსსკ-ის 394 „ა“ მუხლზე, მე-15 მუხლზე მითითებით აღნიშნა, რომ ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე, როცა სასამართლო არაგან-

სჯადი ხდება ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი სასამართლოს ავალდებულებს საქმე გადაუგზავნოს განსჯად სასამართლოს, არაუფლებამოსილი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვა გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური პროცესუალური საფუძველია. განსჯადობის საერთო წესის თანახმად, სარჩელის წარდგენა ხდება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ წარედგინება სასამართლოს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით. მოცემულ შემთხვევაში დაზუსტებულ სარჩელში დასახელებული მოპასუხეების საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსა და საქართველოს პრეზიდენტის ადგილსამყოფელია ქ. თბილისი. მხარე ასაჩივრებს აგრეთვე საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის გადაწყვეტილებას, ამ მოთხოვნის ნაწილში მოპასუხედ დასახელებულ უნდა იქნეს არა სააგენტო არამედ ქვემო ქართლის რეგიონალური ოფისი, თუმცა მოპასუხეთა წრის დაუზუსტებლობა მოცემულ საქმეს არ აქცევს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს განსჯადად, რადგან მოსარჩელისთვის ზიანის მომტანი აქტების გამოცემა უწყებები ტერიტორიულად მდებარეობენ ქ. თბილისში. მოსარჩელის მიერ გასაჩივრებული ძირითადი აქტები, რომელთა საფუძველზეც განხორციელდა სადავო უძრავი ნივთის სხვა პირის საკუთრებაში აღრიცხვა, გამოცემულია სწორედ იმ მოპასუხეთა მიერ, რომელთა ადგილსამყოფელი ქ. თბილისშია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 12.04.2017წ. განჩინებით სასკ-ის 16.1 მუხლის საფუძველზე საქმეში მესამე პირად ჩაბმულ იქნა სს „...“, ხოლო სასკ-ის 16.2 მუხლის საფუძველზე – ც. ძ-ე და ი. ხ-ე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა კოლეგიის 29.06.2017წ. განჩინებით ნ. ხ-ის სარჩელი განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას. სასამართლომ საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლზე, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 31-ე მუხლზე, სსსკ-ის მე-15, მე-18, მე-20 მუხლებზე მითითებით აღნიშნა, რომ საპროცესო კანონმდებლობა ითვალისწინებს საერთო და ნივთობრივი განსჯადობის წესს, ამასთან, თუ საქმე რამდენიმე სასამართლოს განსჯადია, სასამართლოს არჩევის უფლება ეკუთვნის მოსარჩელეს. განსახილველ შემთხვევაში განსჯადი სასამართლო არის როგორც თბილისის საქალაქო სასამართლო (მოპასუხეთა ადგილსამყოფლის მიხედ-

ვით), ასევე რუსთავის საქალაქო სასამართლო (უძრავი ნივთის მდებარეობის მიხედვით), რაც მოსარჩელეს აძლევს არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობას. საქმის მასალებით დასტურდება, რომ მოსარჩელემ გამოიყენა მისთვის სსსკ-ის მე-20 მუხლით მინიჭებული უფლება და დავის გადასაწყვეტად მიმართა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს, რითაც საქმის განხილვასა და გადაწყვეტაზე უფლებამოსილი გახდა რუსთავის საქალაქო სასამართლო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე გაცნო საქმის მასალებს, განსჯადობის თაობაზე რუსთავის საქალაქო სასამართლოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს განჩინებებს და თვლის, რომ საქმე განსჯადობის მიხედვით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასკ-ის 26.3 მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავა. განსახილველ შემთხვევაში სასამართლოებს შორის განსჯადობასთან დაკავშირებით დავა ეხება არა საგნობრივ, არამედ ტერიტორიული განსჯადობის საკითხს. სასკ-ის 26.3 მუხლით გათვალისწინებული სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის დაშვება ითვალისწინებს სასამართლოებს შორის დავას არა მხოლოდ საგნობრივ, არამედ ტერიტორიული განსჯადობის საკითხზე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული კატეგორიის საქმეებზე ტერიტორიული განსჯადობა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ადმინისტრაციული ორგანოების ტერიტორიულ განსჯადობაზე, რომლის მიხედვით კონკრეტულ ტერიტორიაზე უძრავ ქონებასთან ან სამართალურთიერთობასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებას იღებს ის ადმინისტრაციული ორგანო, რომლის ტერიტორიულ საზღვრებში მდებარეობს ეს უძრავი ქონება ან არსებობს სამართლებრივი ურთიერთობა. რაც შეეხება ადმინისტრაციულ კატეგორიის საქმეთა სასამართლოს ტერიტორიულ განსჯადობას, სარჩელი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის ან ძალადაკარგულად გამოცხადების თაობაზე შედის იმ ადმინისტრაციული სასამართლოს კომპეტენციაში, რომლის მოქმედების სფეროშიც აქვს ადგილსამყოფელი მითითებულ ორგანოს. სარჩელის სათანადო კავშირი ტერიტორიასთან უნდა დადგინდეს სარჩელის წარდგენის მომენტისთვის. საერთო წესის თანახმად,

სარჩელი წარდგენილი უნდა იქნეს მოპასუხის ადგილმდებარეობის მიხედვით (სსკ-ის მე-15 მუხლი). ამასთანავე, ადმინისტრაციის ცენტრალიზმის შედეგად განსჯადობის ზემოაღნიშნული წესი ხშირ შემთხვევაში იწვევს ადმინისტრაციულ საქმეთა კონცენტრაციას დედაქალაქში, რაც განაპირობებს ამ წესისაგან გამონაკლისების გათვალისწინებას.

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ თავდაპირველი და დაზუსტებული სარჩელით მოსარჩელე მოითხოვდა ქვემო ქართლის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამხარეო სამმართველოს 22.08.2012წ. №ტ-3/1459 წერილის, აგრეთვე სოფ. დასახლების მე-18 კორპუსის, ბინა 64 ნასყიდობის ხელშეკრულების, აგრეთვე გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის 29.08.12წ. №... გადაწყვეტილების ბათილად ცნობას. მეორე დაზუსტებული სარჩელით მოსარჩელემ მოითხოვა სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამმართველოს 22.08.2012წ. №ტ-3/1459 წერილის არარად აღიარება, საქართველოს პრეზიდენტის 11.09.2012წ. განკარგულების ბათილად ცნობა, 14.09.2012წ. ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის 29.08.2012წ. №... გადაწყვეტილებისა და 12.09.2012წ. №... გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა, მის სახელზე უძრავი ქონების დარეგისტრირება. სადავო აქტები და ხელშეკრულება საფუძვლად დაედო სოფ. ... მდებარე ბინის ჯერ სახელმწიფოს, ხოლო შემდგომში კ. კ-ის სახელზე დარეგისტრირებას. ნ. ხ-ე მიიჩნევს, რომ აღნიშნული აქტებით არსებითად ილახება მისი საკუთრების უფლება, რადგან სადავო ბინა გარდაბნის აღმასკომის 30.10.1989წ. გადაწყვეტილებით სწორედ მის ოჯახს გადაეცა. ამდენად, დგინდება, რომ სადავო აქტების ბათილად ცნობით მოსარჩელეს სურს მიეცეს თავის სახელზე საცხოვრებელი ბინის საჯარო რეესტრში აღრიცხვის შესაძლებლობა. სარჩელის მიზანს წარმოადგენს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ტერიტორიული ორგანოს მიერ მინის ნაკვეთის მოსარჩელის სახელზე რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილების გამოცემა. საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელეს სურს არა მხოლოდ სადავო აქტების გამოცემამდე არსებული მდგომარეობის აღდგენა, არამედ ხელსაყრელი მდგომარეობის მიღწევა აღმჭურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალებით (მიკუთვნებითი სარჩელი (სასკ-ის 23-ე მუხლი)). უძრავ ნივთზე საკუთრების რეგისტრაციის შესახებ აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი ორგანო საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოა, რომელიც თავის ფუნქციებს ახორციელებს უშუალოდ, ტერიტორი-

ული სამსახურების ან ავტორიზებული პირების მეშვეობით („საჯარო რეესტრის შესახებ“ კანონის მე-3 მუხ.), სააგენტოს ტერიტორიული სამსახურებია რეგიონალური ოფისი და ფილიალი (საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 03.05.2016წ. №134 ბრძანებით დამტკიცებული „სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს დებულების“ 6.2 მუხ.), რომლებიც თავის სამოქმედო ტერიტორიაზე ნორმატიულად განსაზღვრული უფლებამოსილების ფარგლებში, ასრულებენ სააგენტოს ფუნქციებს (დებულების 30.1, 31.1 მუხ.). საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ საჯარო რეესტრის შიდა ორგანიზაცია ხასიათდება მის სტრუქტურებს შორის მყარი ურთიერთკავშირით, რომელიც ქმნის სტრუქტურის ერთიანობას. საჯარო რეესტრის ორგანიზაციული სტრუქტურის ცალკეულ ერთეულებად დაყოფა, დიფერენციაცია ტერიტორიულ ორგანოებზე განპირობებულია მომსახურების ხელმისაწვდომობის, რაციონალური დატვირთვის, საქმიანობის ეფექტურობისა და სხვა მოსაზრებებით. ამდენად, წარდგენილ განაცხადზე სარეგისტრაციო წარმოების ჩატარებას და შემდგომში აქტის გამოცემას ახდენს არა უშუალოდ სააგენტო, არამედ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ტერიტორიული სამსახური, სწორედ ტერიტორიულმა ორგანომ უნდა უზრუნველყოს საქმის გარემოებათა ყოველმხრივი გამოკვლევა, საჭიროების შემთხვევაში ადგილზე დათვალიერება, მეზობელთა გამოკითხვა და სხვ.. ამდენად, დავის განსჯადობის საკითხი არ წყდება სააგენტოს ადგილმდებარეობის მიხედვით, მით უფრო, რომ რეგისტრაციის შესახებ ტერიტორიული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ზემდგომ ორგანოში – საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში არ საჩივრდება, მისი ბათილად ან არარად ცნობის შესახებ მოთხოვნის წარდგენა შესაძლებელია სასამართლოში („საჯარო რეესტრის შესახებ“ კანონის 29.3 მუხ.).

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სასამართლოებს შორის განსჯადობის წესების მიხედვით დავების განაწილება ემსახურება მართლმსაჯულების ადგილზე ხელმისაწვდომობის, პროცესის ეკონომიურობის და ოპერატიულობის, სასამართლოებს შორის დატვირთვის თანაბარი განაწილების უზრუნველყოფას, რა დროსაც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს აგრეთვე საჯარო მმართველობის განხორციელების ფორმა, პრინციპები, ადმინისტრაციული ორგანოს ტერიტორიული დაყოფის მიზნები, კონკრეტული დავის თავისებურებები. საერთო წესის თანახმად, სარჩელი წარდგენილი უნდა იქნეს მოპასუხის – ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილმდებარეობის მიხედვით (სსსკ-ის მე-15 მუხლი). ამდენად, თუ სხვა რამ არ არის დადგენილი, ტე-

რიტორიული იურისდიქცია ეკუთვნის იმ სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც განლაგებულია ადმინისტრაციული ორგანო. ამ პრინციპიდან განდგომა გამოწვევის ნებისით, სასამართლოებს შორის თანაზომიერი დატვირთვის მოსაზრებიდან და საჯარო რეესტრის ორგანიზაციული მოწყობიდან გამომდინარე, დაშვებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს და მის სისტემაში შემავალი რეგიონალური ოფისებისა და ფილიალების მიმართ აღძრულ სარჩელებზე, რომელთა მიმართ გამოიყენება ნივთობრივი განსჯადობის წესები, სსკ-ის 18.1 მუხლის შესაბამისად, საკუთრების უფლების, ქონების უფლებრივი დატვირთვის ან ასეთი დატვირთვისგან განთავისუფლების შესახებ, აგრეთვე ქონების გაყოფასთან, განაწილებასა და ფლობასთან დაკავშირებული სარჩელი, თუ დავა ეხება უძრავ ნივთს, შეიძლება შეტანილ იქნეს სასამართლოში ნივთების ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, სარჩელის მიზნის, სარჩელის წარმოებაში მიმღები სასამართლოს გათვალისწინებით, მოცემულ შემთხვევაში განსჯადი სასამართლო განისაზღვრება სადავო ქონების ადგილმდებარეობის მიხედვით. განსახილველ შემთხვევაში დასტურდება, რომ სადავო უძრავი ნივთი მდებარეობს გარდაბანში, სოფ. „რაიონული (საქალაქო), თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების შექმნის, მათი სამოქმედო ტერიტორიისა და მოსამართლეთა რაოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 09.07.2007წ. №1/150-2007 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოების სამოქმედო ტერიტორიები. აღნიშნული გადაწყვეტილების 33.2 მუხლით, რუსთავის საქალაქო სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორია განისაზღვრა თვითმმართველი ქალაქის – რუსთავისა და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული საზღვრებით. ამდენად, როგორც უძრავი ნივთი, ასევე აღნიშნულ ტერიტორიაზე სააგენტოს უფლებამოსილების განმახორციელებელი ტერიტორიული სამსახურები – ქვემო ქართლის რეგიონალური ოფისი (მის:ქ. რუსთავი, ახალგაზრდობის პარკის მიმდებარე ტერიტორია) და გარდაბნის ფილიალი (მის: გარდაბანი, ლესელიძის ქ. 1) მდებარეობს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიაზე, რის გამოც დავა ტერიტორიულად სწორედ მისი ქვემდებარეა. მხედველობაშია მისაღები აგრეთვე ის გარემოება, რომ რუსთავის საქალაქო სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიაზე ცხოვრობს აგრეთვე ერთ-ერთი მოპასუხე – კ.კ.ე. ამას-

თანავე, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ ნ. ხ-ემ სარჩელის აღძვრისას სწორედ რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მიმართა. იმ შემთხვევაში, როდესაც საქმე რამდენიმე სასამართლოს განსჯადა, სასამართლოს არჩევის უფლებამოსილება ეკუთვნის მოსარჩელეს (სსკ-ის მე-20 მუხ.), აღნიშნული ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც თანამოპასუხეები არიან სხვადასხვა ტერიტორიაზე მდებარე ადმინისტრაციული ორგანოები ან ერთიანი სისტემის ზედა და ქვედა სტრუქტურები. ამდენად, დავა რუსთავის საქალაქო სასამართლოს განსჯადა, რადგან მოსარჩელემ აღნიშნული სასამართლო აირჩია.

საფუძველს მოკლებულია რუსთავის საქალაქო სასამართლოს განჩინებაში მითითება იმაზე, რომ მოსარჩელის მიერ გარდაბნის სარეგისტრაციო სამსახურის აქტის გასაჩივრების გამო მოპასუხედ უნდა დასახელდეს ქვემო ქართლის რეგიონალური ოფისი. სასამართლოს არ გაუთვალისწინებია საქმეში დაცული მოსარჩელის წარმომადგენლის 19.12.16წ. განცხადება, შეტანილი რუსთავის საქალაქო სასამართლოში, რომლითაც მოპასუხედ დასახელდა ქვემო ქართლის რეგიონალური ოფისი, მდებარე მისამართზე – ქ. რუსთავი, მეგობრობის გამზ. 29ა.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სარჩელი შეიცავს რამდენიმე სასარჩელო მოთხოვნას, შესაბამისად, სარჩელი შეიძლება განხილულ იქნეს ერთ-ერთი მოპასუხის ადგილმდებარეობის მიხედვით. ამდენად, საფუძველს არის მოკლებული რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 16.01.17წ. განჩინებაში მოყვანილი მოსაზრება, რომ მოსარჩელის მიმართ პირდაპირი და უშუალო ზიანის მომტანი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტებია ქვემო ქართლის სახელმწიფო ქონების აღრიცხვისა და პრივატიზების სამხარეო სამმართველოს 22.08.12წ. წერილი და საქართველოს პრეზიდენტის 11.09.12წ. განკარგულება. ტერიტორიულ განსჯადობას არ ცვლის აგრეთვე რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მითითება იმის შესახებ, რომ ცენტრი თავისი ფუნქციების შესრულებისას წარმოადგენს სააგენტოს. საქართველოს მთავრობის 17.09.2012წ. №391 დადგენილებით დამტკიცებული „სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს დებულების“ მე-6 მუხლის შესაბამისად, სააგენტო თავის უფლებამოსილებებს განახორციელებს სტრუქტურული ქვედანაყოფებისა და სტრუქტურული ერთეულების მეშვეობით, მომსახურების ცენტრების ტიპიური დებულება მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით. „სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მომსახურების ცენტრების შექმნისა და ტიპიური დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ეკონომიკისა

და მდგრადი განვითარების მინისტრის 01.05.2013წ. №1-1/107 ბრძანების თანახმად, ქვემო ქართლის მომსახურების ცენტრი წარმოადგენს სააგენტოს შესაბამის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულში (რუსთავი, ბოლნისი, გარდაბანი, დმანისი, თეთრიწყარო, მარნეული, წალკა). ამდენად, ცენტრი დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში ახორციელებს კომპეტენციას მიკუთვნებულ შესაბამის ღონისძიებებს. „სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მომსახურების ცენტრის დებულების“ თანახმად, ცენტრი ახორციელებს შესაბამის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულში არსებული სახელმწიფო ქონების მართვას, განკარგვას და სარგებლობაში გადაცემას სააგენტოსგან დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში (1.4, მე-2 მუხ. „ა“ ქვეპუნქტი), ცენტრი კანონმდებლობით დადგენილი წესით წარმოადგენს სააგენტოს ინტერესებს სასამართლოში (მე-2 მუხ. „ზ“ ქვეპუნქტი), ცენტრის უფროსი გამოსცემს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებს დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში (მე-3 მუხ. „ე“ ქვეპუნქტი). ამდენად, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სტრუქტურული ერთეულის მიერ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულში უფლებამოსილების განხორციელებასთან დაკავშირებული დავის ტერიტორიული განსჯადობა სადავო აქტის გამომცემი ორგანოს, მოცემულ შემთხვევაში ცენტრის აღმდებარეობის მიხედვით წყდება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ ნ. ხ-ის სარჩელი არსებითი განხილვისათვის უნდა დაექვემდებაროს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ნ. ხ-ის სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**განსჯადობა მოპასუხის ადგილსამყოფლის
მიხედვით**

**განჩინება
საქართველოს სასჯელით**

№ბს-1169-1163(გ-17)

8 თებერვალი, 2018 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2016 წლის 19 სექტემბერს შპს „...“ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიმართ.

მოსარჩელემ სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 30 აგვისტოს №... გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის შპს „...“ „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მინის მინაკუთვნიტ სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გაცემის დავალება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2016 წლის 26 სექტემბრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, საქმეში მესამე პირად ჩაება საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტროს სსიპ ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 10 ნოემბრის განჩინებით შპს „...“ სარჩელი, მოპასუხე – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიმართ, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისა და ქმედების განხორციელების დავალების თაობაზე, განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა სიღნაღის რაიონულ სასამართლოს.

საქალაქო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს სა-

მოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით მოწესრიგებულია სარჩელის განსჯადობასთან დაკავშირებული საკითხები, თუ რომელმა სასამართლომ უნდა განიხილოს სასამართლოსადმი დაქვემდებარებული კონკრეტული საქმე. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. ხსენებული მუხლი მოიცავს ტერიტორიული განსჯადობის განმსაზღვრელ საპროცესო ნორმას და პირდაპირ მიუთითებს, რომ სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ წარედგინება სასამართლოს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, აღნიშნული მუხლი საერთო განსჯადობას განსაზღვრავს და ერთნაირად ვრცელდება ნებისმიერ დავაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამავე კოდექსით განსხვავებული წესია დადგენილი.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლის პირველ ნაწილზე და აღნიშნა, რომ ხსენებული ნორმა ადგენს განსაკუთრებულ განსჯადობას, რომლის საფუძველზეც სარჩელი საკუთრების უფლების, ქონების უფლებრივი დატვირთვის ან ასეთი დატვირთვისაგან გათავისუფლების შესახებ, აგრეთვე ქონების გაყოფასთან, განაწილებასა და ფლობასთან დაკავშირებული საჩივრი, თუ დავა ეხება უძრავ ნივთებზე, მათ შორის მიწის ნაკვეთზე უფლებას, შეიძლება შეტანილ იქნეს სასამართლოში ნივთის ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, სასამართლოს მითითებით, ხსენებული საპროცესო ნორმა ადგენს სპეციალურ განსჯადობას და იძლევა შესაძლებლობას, შესაბამისი სუბიექტური და ობიექტური გარემოებების არსებობისას, განსჯადი სასამართლო განისაზღვროს უძრავი ნივთის ფაქტობრივი ადგილსამყოფლის მიხედვით.

სასამართლოს მითითებით, სასარჩელო მოთხოვნა არის: ბათილად იქნეს ცნობილი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 30 აგვისტოს №... გადაწყვეტილება და საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს დაევალოს შპს „...“ „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მიწის მინაკუთვნით სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის გაცემა. სასამართლომ აღნიშნა, რომ დავა ეხება დედოფლისწყაროს რაიონში მდებარე უძრავ ქონებაზე უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გაცემას.

სასამართლომ მიუთითა „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის 30-ე მუხლის პირველ პუნქტზე, რომლის

თანახმად, ხელშეკრულების მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა, განსაკუთრებით, თუ დავა ეხება მიწას ან სხვა უძრავ ქონებას, განიხილება მხოლოდ საქართველოს სასამართლოს მიერ ქონების ადგილსამყოფლის მიხედვით.

ამდენად, საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელის განხილვა უნდა მოხდეს იმ სასამართლოს მიერ, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მდებარეობს სადავო უძრავი ქონება. მოცემულ შემთხვევაში, აღნიშნულ სასამართლოს წარმოადგენდა სიღნაღის რაიონული სასამართლო. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაგზავნოდა სიღნაღის რაიონულ სასამართლოს.

სიღნაღის რაიონული სასამართლო არ დაეთანხმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 10 ნოემბრის განჩინებას და 2017 წლის 21 ნოემბრის განჩინებით შპს „...“ სარჩელი, მოპასუხე – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიმართ, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისა და ქმედების განხორციელების დავალების თაობაზე, განსჯადობაზე დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სიღნაღის რაიონული სასამართლო არ დაეთანხმა იმ მოსაზრებას, რომ მოცემულ დავასთან მიმართებით გამოყენებულ უნდა ყოფილიყო საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლი.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ სასამართლოს წარედგინება იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით. რაიონული სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელის, მოპასუხის და მესამე პირის ადგილსამყოფელია ქ.თბილისი.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, ნივთების ადგილსამყოფლის მიხედვით სარჩელის შეტანა მოსარჩელის უფლებაა და არა ვალდებულება და მოსარჩელეს უფლება ჰქონდა სარჩელი შეეტანა საერთო განსჯადობის ნესით იურიდიული პირის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

სიღნაღის რაიონულმა სასამართლომ აღნიშნა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლომ ასევე არასწორად გამოიყენა „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის 30-ე მუხლის პირველი პუნქტი, რადგან მოცემულ შემთხვევაში, დავა არ ეხება მიწას ან სხვა უძრავ ქონებას. მიწის მინაკუთვნი –

ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ლიცენზიის შესაბამისად წიაღით სარგებლობის მიზნით გამოყოფილი ტერიტორიაა და კანონის შესაბამისად, წიაღისეული სახელმწიფო საკუთრებას წარმოადგენს. საკითხი ეხება წიაღის მოპოვების უფლების მიღებას და არა მიწაზე ან სხვა უძრავ ქონებაზე დავას.

სასამართლომ მიუთითა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვითაც, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს: ა) ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან; ბ) ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა; გ) ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულება ზიანის ანაზღაურების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან სხვა რაიმე ქმედების განხორციელების თაობაზე; დ) აქტის არარად აღიარება, უფლების ან სამართალურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენა. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განიხილება სხვა საქმეებიც იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც აგრეთვე გამომდინარეობს ადმინისტრაციული სამართლის კანონმდებლობიდან.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ შპს „...“ მიერ აღძრულ სარჩელში სამართლებრივ დავის საგანს წარმოადგენს არა დედოფლისწყაროს რაიონში მდებარე უძრავ ქონებაზე უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გაცემა, არამედ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციული აქტის, კერძოდ, სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 30 აგვისტოს გადაწყვეტილების შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან. განსჯადობის განსაზღვრისას უნდა დადგინდეს არა ის ფაქტი, თუ რას ეხება გამოცემული აქტი და სად მდებარეობს უძრავი ქონება, არამედ აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილსამყოფლის მიხედვით უნდა გაირკვეს, თუ რომელი სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიას განეკუთვნება საქმე. განსახილველ შემთხვევაში, დავის საგანს წარმოადგენს არა უძრავ ნივთებთან დაკავშირებული კონფლიქტი, არამედ სარჩელის ობიექტია – ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული მოქმედების (გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის) კანონიერება, რა დროსაც საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნ-

და წარედგინოს, განიხილოს და გადაწყვიტოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ.

სიღნაღის რაიონულმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელის განხილვა უნდა მოხდეს იმ სასამართლოს მიერ, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მდებარეობს ადმინისტრაციული ორგანო და ეს სასამართლოა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია. შესაბამისად, ერთი დონის სასამართლოებს შორის განსჯადობაზე დავის გადასაწყვეტად, შპს „...ს“ სარჩელი გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიისა და სიღნაღის რაიონული სასამართლოს განჩინებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ შპს „...ს“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ სიღნაღის რაიონულმა სასამართლომ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42.2 მუხლის თანახმად, ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის იურისდიქციასაც ექვემდებარება მისი საქმე. „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენცია“ კანონიერ სასამართლოზე ადამიანის უფლებას სამართლიანი სასამართლოს ძირითადი უფლების შემადგენელ ნაწილად მოიაზრებს (მე-6 მუხ.). კანონიერი სასამართლოს უფლება კი სასამართლოს განსჯადობის ზუსტ განსაზღვრას მოითხოვს.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია,

განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, აღნიშნული მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაგანსჯად სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის განსჯად სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ თუ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის III თავით (განსჯადობა) გათვალისწინებული განსჯადობის წესები. აღნიშნულ თავში შემავალი მე-15 მუხლის (საერთო განსჯადობა) პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. ხსენებული მუხლი მოიცავს ტერიტორიული განსჯადობის განმსაზღვრელ საპროცესო ნორმას და პირდაპირ მიუთითებს, რომ სარჩელი იურიდიული პირის მიმართ წარედგინება სასამართლოს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით. ამდენად, აღნიშნული მუხლი საერთო განსჯადობას განსაზღვრავს და ერთნაირად ვრცელდება ნებისმიერ დავაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამავე კოდექსით განსხვავებული წესია დადგენილი. ამასთან, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლით რეგლამენტირებულია ნივთობრივი განსჯადობის შესახებ სპეციალური წესები. ხსენებული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი საკუთრების უფლების, ქონების უფლებრივი დატვირთვის ან ასეთი დატვირთვისაგან განთავისუფლების შესახებ, აგრეთვე ქონების გაყოფასთან, განაწილებასა და ფლობასთან დაკავშირებული სარჩელი, თუ დავა ეხება უძრავ ნივთზე, მათ შორის, მიწის ნაკვეთზე უფლებას, შეიძლება შეტანილ იქნეს სასამართლოში ნივთების ადგილსამყოფლის მიხედვით. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლის პირველი ნაწილის ანალიზი ნათლად გვიჩვენებს, რომ დასახელებული საპროცესო ნორმა ადგენს სპეციალურ განსჯადობას და იძლევა შესაძლებლობას, შესაბამისი სუბიექტური და ობიექტური გარემოებების არსებობისას, განსჯადი სასამართლო განისაზღვროს უძრავი ნივთის ფაქტობრივი ადგილსამყოფლის მიხედვით.

განსახილველ საქმეში მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანო – სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო, ხოლო წარმოდგენილი სარჩელით მოსარჩელემ ადმინისტრაციული საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ სსიპ საჯარო რე-

ესტრის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 30 აგვისტოს №212396 გადაწყვეტილების ბაზაზე ცნობა და სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის შპს „...“ „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მიწის მინაკუთვნიტ სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გაცემის დავალება მოითხოვა.

ამდენად, განსახილველი დავის საგანს წარმოადგენს არა უძრავი ქონება, არამედ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის, კერძოდ, სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 30 აგვისტოს გადაწყვეტილების შესაბამისობა საქართველოს კანონმდებლობასთან და მოცემული დავის ფარგლებში მოსარჩელის მიზანს „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მიწის მინაკუთვნიტ სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის მოპოვება წარმოადგენს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, განსჯადობის განსაზღვრისას უნდა დადგინდეს არა ის ფაქტი, თუ სად მდებარეობს უძრავი ქონება, არამედ აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილსამყოფელის მიხედვით უნდა გაირკვეს, თუ რომელი სასამართლოს სამოქმედო ტერიტორიას განეკუთვნება საქმე.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის 30-ე მუხლის პირველ პუნქტზე (რომლის თანახმად, ხელშეკრულების მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა, განსაკუთრებით, თუ დავა ეხება მიწას ან სხვა უძრავ ქონებას, განიხილება მხოლოდ საქართველოს სასამართლოს მიერ ქონების ადგილსამყოფელის მიხედვით) და აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს მითითებული ნორმით გათვალისწინებული შემთხვევა, ვინაიდან, დავა არ ეხება მიწას ან სხვა უძრავ ქონებას, საკითხი ეხება წიაღის მოპოვების უფლების მიღებას. მიწის მინაკუთვნიტ – ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ლიცენზიის შესაბამისად წიაღით სარგებლობის მიზნით გამოყოფილი ტერიტორია და კანონის შესაბამისად, წიაღისეული სახელმწიფო საკუთრებას წარმოადგენს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს უძრავ ნივთთან დაკავშირებული სარჩელი და სადავოა მიწის მინაკუთვნიტ სარგებლობის უფლების დამა-

დასტურებული დოკუმენტის მოპოვების შესახებ ადმინისტრაციული ორგანოს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერება, რის გამოც მოცემულ შემთხვევაზე ვერ გავრცელდება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლითა და „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის 30-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ნივთობრივი განსჯადობის წესები.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სიღნაღის რაიონული სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ განსახილველ შემთხვევაში საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნდა წარედგინოს, განიხილოს და გადაწყვიტოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ. შესაბამისად, იქიდან გამომდინარე, რომ მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს ადგილსამყოფელია ქ. თბილისი, მოცემულ საქმეზე ტერიტორიული განსჯადობის გათვალისწინებით განსჯად სასამართლოს წარმოადგენს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ საკითხის ამგვარი გადაწყვეტა არ ეწინააღმდეგება საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსა და მის სისტემაში შემავალი რეგიონული ოფისებისა და ფილიალების მიმართ აღძრულ სარჩელებზე საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკას, ვინაიდან, მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს არა უძრავ ნივთთან დაკავშირებული კონფლიქტი, არამედ სარჩელის ობიექტია – ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული მოქმედების (გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის) კანონიერება, რა დროსაც საერთო განსჯადობის წესების საფუძველზე სარჩელი უნდა წარედგინოს, განიხილოს და გადაწყვიტოს მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით განსჯადმა სასამართლომ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში შპს „...“ სარჩელი მოპასუხის ადგილსამყოფლის მიხედვით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, 2.1, 26.3 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „...“ სარჩელი განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ სარჩევდება.

განსჯადობა გადასასაღის გადამცდელის ადგილსამყოფლის მიხედვით

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-206-206(გ-18)

19 აპრილი, 2018 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. სხირტლაძე,
ვ. როინიშვილი**

დავის საგანი: სასამართლოთა შორის განსჯადობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2018 წლის 17 იანვარს სსიპ შემოსავლების სამსახურმა შუამდგომლობით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, შპს „ი...-ის“ დავალიანების დაფარვის მიზნით შპს „მ...-ს“ ყადაღადადებული ქონების აუქციონზე რეალიზაციის შესახებ ბრძანების გაცემის მოთხოვნით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 18 იანვრის განჩინებით სსიპ შემოსავლების სამსახურის შუამდგომლობა განსჯადობით განსახილველად გადაეგზავნა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა „საერთო სა-

სამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-16 მუხლზე, რომლის თანახმად, რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს განსჯადობას მიკუთვნებულ საქმეებს განსაზღვრავს საპროცესო კანონი. სამოქალაქო ან ადმინისტრაციული სამართალწარმოების განსახილველ საქმეთა ჩამონათვალს შეიცავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლი და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლი.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლით რეგლამენტირებულია სასამართლოს განსჯადი ადმინისტრაციული საქმეები და განსაზღვრულია ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით განსახილველ საქმეთა კატეგორიები, კერძოდ, დადგენილია თუ რა შეიძლება წარმოადგენდეს სასამართლოში ადმინისტრაციულ დავის საგანს, ანუ რომელი საქმეები შეიძლება იქნეს განხილული ადმინისტრაციული იურისდიქციის სასამართლოს მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების ფარგლებში. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის თანახმად, ადმინისტრაციული წესით საერთო სასამართლოში განიხილება დავა იმ სამართლებრივ ურთიერთობებთან დაკავშირებით, რომლებიც გამომდინარეობს ადმინისტრაციული კანონმდებლობიდან.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²¹-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, ბრძანებას გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე, საგადასახადო ორგანოს შუამდგომლობის საფუძველზე, გამოსცემს რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქმეში წარმოდგენილი მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერის თანახმად, შპს „მ...“ რეგისტრირებულია შემდეგ მისამართზე: ზესტაფონი, ... ქ. №14. შესაბამისად, 21²¹-ე მუხლის საფუძველზე თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სსიპ შემოსავლების სამსახურის შუამდგომლობა განსახილველად უნდა გადაგზავნოდა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 16 თებერვლის განჩინებით სსიპ შემოსავლების სამსახურის შუამდგომლობა გადასახადის გადამხდელის შპს „ი...-ის“ დავალიანების დაფარვის მიზნით შპს „მ...-ს“ ყადაღადადებული ქონების რეალიზა-

ციის თაობაზე, სასამართლოთა შორის განსჯადობის შესახებ დავის გადასაწყვეტად გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე შუამდგომლობით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურმა და მოითხოვა: გაიცეს ბრძანება შპს „ი...-ის“ დავალიანების დაფარვის მიზნით შპს „მ...-ს“ ყადაღადადებული ქონების აუქციონზე რეალიზაციის შესახებ.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქმეში წარმოდგენილი ერთიანი ელექტრონული ბაზის მონაცემებით ირკვევა, რომ შპს „ი...-ის“ აღიარებული საგადასახადო დავალიანება ბიუჯეტის წინაშე შეადგენს – 55 305,68 ლარს. საქმეში წარმოდგენილი, 2017 წლის 31 აგვისტოს ბრძანებით №011-3127 ირკვევა, რომ შპს „ი...-ის“ საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიების განხორციელების მიზნით ყადაღა დაედო მესამე პირის – შპს „მ...-ს“ საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ ნებისმიერ ქონებას. საქმეში წარმოდგენილი, 2017 წლის 26 ოქტომბრის ქონებაზე ყადაღის დადების აქტით ირკვევა, რომ 2017 წლის 31 აგვისტოს ბრძანების საფუძველზე ყადაღა დაედო შპს „მ...-ს“ ქონებას.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქმეზე წარმოდგენილი ამონაწერით მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიული პირების რეესტრიდან დგინდება, რომ შპს „ი...-ის“ იურიდიული მისამართია: ქ.თბილისი, სამგორის რაიონი, ... ქ. №5, ხოლო შპს „მ...-ს“ იურიდიული მისამართია: ზესტაფონი, ... ქ. №14.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²¹-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, ბრძანებას გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე, საგადასახადო ორგანოს შუამდგომლობის საფუძველზე, გამოსცემს რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ მოცემულ დავაზე განსჯად სასამართლოდ მიიჩნია თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, განსჯადობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაცი-

ულ საქმეთა კოლეგიისა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსაზრებების გაცნობის შედეგად, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26.3. მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, წყვეტს რა დავას სასამართლოთა შორის განსჯადობის თაობაზე, მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ არსებითად სწორად განსაზღვრა მოცემული დავის განსჯადობის საკითხი და მართებულად მიიჩნია საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯად ადმინისტრაციულ დავად.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლი ცალსახად ადგენს სარჩელის წარდგენის ვალდებულებას განსჯად სასამართლოში. მითითებული ნორმის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელი უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელიც უფლებამოსილია განიხილოს და გადაწყვიტოს ადმინისტრაციული საქმე. ამასთან, აღნიშნული მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, არაუფლებამოსილ სასამართლოში სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო სარჩელს გადაუგზავნის უფლებამოსილ სასამართლოს და ამის შესახებ აცნობებს მოსარჩელეს.

მოცემულ შემთხვევაში, სსიპ შემოსავლების სამსახურმა სასამართლოს წინაშე შპს „ი...-ის“ დავალიანების დაფარვის მიზნით შპს „მ...-ს“ ყადაღადადებული ქონების აუქციონზე რეალიზაციასთან დაკავშირებით ბრძანების გაცემის თაობაზე იშუამდგომლა. შესაბამისად, განსახილველი საქმე ეხება ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმეში არსებულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: საქმეში წარმოდგენილი ერთიანი ელექტრონული ბაზის მონაცემებით ირკვევა, რომ შპს „ი...-ის“ აღიარებული საგადასახადო დავალიანება ბიუჯეტის წინაშე შეადგენს – 55 305,68 ლარს. 2017 წლის 31 აგვისტოს ბრძანებით №011-3127 ირკვევა, რომ შპს „ი...-ის“ საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიების განხორციელების მიზნით ყადაღა დაედო მესამე პირის – შპს „მ...-ს“ საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ ნებისმიერ ქონებას. ასევე, 2017 წლის 26 ოქტომბრის ქონებაზე ყადაღის დადების აქტით ირკვევა, რომ 2017 წლის 31 აგვისტოს ბრძანების საფუძველზე ყადაღა დაედო შპს „მ...-ს“ ქონებას.

ამასთან, საქმეზე წარმოდგენილი ამონაწერიტ მენარმეთა

და არასამეწარმეო იურიდიული პირების რეესტრიდან დგინდება, რომ შპს „ი...-ის“ იურიდიული მისამართია: ქ.თბილისი, სამგორის რაიონი, ... ქ. №5, ხოლო შპს „მ...-ს“ იურიდიული მისამართია: ზესტაფონი, ... ქ. №14.

საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²¹-ე მუხლის თანახმად, ბრძანებას გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე, საგადასახადო ორგანოს შუამდგომლობის საფუძველზე, გამოსცემს რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფლის მიხედვით.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21²¹-ე მუხლზე მითითებით ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ არსებითად სწორად მიიჩნია მოცემული საქმე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის განსჯადად, ვინაიდან აღნიშნული ნორმა პირდაპირ ადგენს, რომ განსჯადი სასამართლო გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფლის მიხედვით განისაზღვრება. მოცემულ შემთხვევაში კი, გადასახადის გადამხდელის – შპს „ი...-ის“ იურიდიული მისამართია: ქ.თბილისი, სამგორის რაიონი, ... ქ. №5.

ამდენად, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, სსიპ შემოსავლების სამსახურის შუამდგომლობა განსჯადობით განსახილველად უნდა დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. სსიპ შემოსავლების სამსახურის შუამდგომლობა განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებაროს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას;
2. საქმე გადაეგზავნოს განსჯად სასამართლოს;
3. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

4. ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო სარჩელის განსჯადობა

ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადების განსჯადობა

განჩინება საქართველოს სასჯელით

№ზ-121-2(ა-17)

9 მარტი, 2017 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ვ. როინიშვილი

განმცხადებლის მოთხოვნა – ახლად აღმოჩენილ გარემო-
ებათა გამო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინის-
ტრაციულ საქმეთა პალატის 13.02.2013 წ. და 15.09.2016წ. გან-
ჩინებების გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება

აღწერილობითი ნაწილი:

ი. თ-ამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა სოხუმის რაიონ-
ული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს, რომლითაც მოით-
ხოვა სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსათვის ქ.
სოხუმში, ... , გასას. №21-ში მდებარე სახლის მესაკუთრედ რე-
გისტრაციაში გატარების დავალება, ხსენებული სახლის თავი-
სუფალი ფლობის, სარგებლობის და განკარგვის უზრუნველყო-
ვის დავალება ქ. სოხუმის მერიისათვის.

სოხუმის რაიონული და საქალაქო სასამართლოს 27.04.2006
წ. განჩინებით საქმეში მესამე პირად ჩაერთო საქართველოს
ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტრო, ხოლო 17.05.2006
წ. განჩინებით – აფხაზეთის ა/რ მთავრობა.

სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს
08.06.06წ. გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწი-
ლობრივ, მოსარჩელე ცნობილ იქნა ქ. სოხუმში, ... გასასვლელ
№21-ში მდებარე სახლის მესაკუთრედ, საჯარო რეესტრის
ეროვნულ სააგენტოს დაევალა ი. თ-ას სახელზე საკუთრების
უფლებით ქ. სოხუმში, ... გასასვლელ №21-ში მდებარე სახლის

რეგისტრაციაში გატარება, მოსარჩელეს ქონების თავისუფალი ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის უზრუნველყოფის თაობაზე ეთქვა უარი უსაფუძვლოების გამო.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს ი. თ-ამ და საჯარო რეესტრის ეროვნულმა სააგენტომ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 04.06.2007 წ. განჩინებით საქმეზე აფხაზეთის მთავრობა ცნობილ იქნა ქ.სოხუმის მერიის უფლებამონაცვლედ და მესამე პირად ჩართული აფხაზეთის მთავრობა ჩაბმულ იქნა საქმეში როგორც სათანადო მოპასუხე.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 27.03.08წ. განჩინებით ი. თ-ასა და საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივრები არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილება. აღნიშნული გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნულმა სააგენტომ და ი. თ-ამ.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 11.03.09წ. განჩინებით საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, კერძოდ, გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 27.03.08წ. განჩინება ი. თ-ასათვის სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სახელმწიფო ბაჟის დაკისრების ნაწილში, ი. თ-ას საკასაციო საჩივარი დანარჩენ ნაწილში არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული განჩინება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა ი. თ-ას სასარჩელო მოთხოვნა ქ. სოხუმის მერიისათვის მოსარჩელის კუთვნილი ქონების თავისუფალი ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის უზრუნველყოფის თაობაზე; სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 27.03.08წ. განჩინება იმ ნაწილში, რომლითაც ი. თ-ა ცნობილ იქნა ქ. სოხუმში, ... გასასვლელ №21-ში მდებარე სახლის მესაკუთრედ და საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს დაევალა საკუთრების უფლებით რეგისტრაციაში ი. თ-ას გატარება და მის სახელზე საკუთრების უფლებით უძრავი ქონების აღრიცხვა, საქმე ამ ნაწილში ხელახალი არსებითი განხილვისათვის დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 04.06.09წ. საოქმო განჩინებით მემკვიდრედ და მესაკუთრედ ცნობის ნაწილში საჯარო

რო რეესტრი ცნობილ იქნა არასათანადო მოპასუხედ და ამ ნაწილში სათანადო მოპასუხედ ჩაბმულ იქნა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკის სამინისტრო.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 24.12.09წ. განჩინებით სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი ი. თ-ას მემკვიდრედ და მესაკუთრედ აღიარების მოთხოვნის ნაწილში განსახილველად გადაეცა საგნობრივად განსჯად სასამართლოს – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას, საკუთრების უფლების რეგისტრაციის განხორციელების დავალდებულების მოთხოვნის ნაწილში სააპელაციო საჩივრის გამო შეჩერდა სამართალწარმოება საქმის სამოქალაქო წესით განხილვის დასრულებამდე.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 07.07.10წ. განჩინებით სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, გაუქმდა სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც მოსარჩელე ი. თ-ა ცნობილ იქნა მესაკუთრედ და ამ ნაწილში საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს. აღნიშნული განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ი. თ-ამ.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 18.04.11წ. განჩინებით ი. თ-ას საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 07.07.10წ. განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 14.07.11წ. განჩინებით აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკის სამინისტროს შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა და მის სააპელაციო საჩივარზე შეწყდა საქმის წარმოება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 17.01.12წ. განჩინებით განახლდა ადმინისტრაციული საქმის წარმოება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 23.02.12წ. გადაწყვეტილებით საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილება, საქმეზე მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ი. თ-ას სარჩელი არ

დაკმაყოფილდა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 23.02.12წ. გადაწყვეტილება საკასაციო საჩივრით გაასაჩივრა ი. თ-ამ, რომელმაც აღნიშნული გადაწყვეტილების გაუქმება მოითხოვა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 13.02.2013წ. განჩინებით ი.თ-ას საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 23.02.2012წ. გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც გაუქმდა სოხუმის საქალაქო და სოხუმის რაიონული სასამართლოს 08.06.06 წ. გადაწყვეტილება ქ.სოხუმში, ... გას. №21-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ი.თ-ას მესაკუთრედ ცნობის ნაწილში და ქ.სოხუმის მერიისთვის მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების თავისუფალი ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის უზრუნველყოფის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში, სოხუმის საქალაქო და სოხუმის რაიონული სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილების ამ ნაწილებში კანონიერ ძალაში ყოფნის გამო; დანარჩენ ნაწილში საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 23.02.2012წ. გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც გაუქმდა სოხუმის საქალაქო და სოხუმის რაიონული სასამართლოს 08.06.06 წ. გადაწყვეტილება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის ქ.სოხუმში, ... გას. №21-ში მდებარე სახლის ი.თ-ას სახელზე საკუთრების უფლების აღრიცხვის დავალების ნაწილში და ამ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, დარჩა უცვლელად.

12.10.2015წ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განცხადებით მიმართა ი.თ-იამ, რომელმაც მოითხოვა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 13.02.2013წ. განჩინების გადასინჯვა ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო.

აღნიშნული განცხადება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 30.10.2015წ. განჩინებით განსჯადობით გადაეგზავნა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 10.03.2016წ. განჩინებით ი. თ-ას განცხადება გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ არ დაკმაყოფილდა, რაც კერძო საჩივრით გასაჩივრდა ი.თ-ას მიერ.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 15.09.2016წ. განჩინებით ი. თ-იას კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

საკასაციო პალატას განცხადებით მომართა ი. თ-ამ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 13.02.2013წ. და 15.09.2016წ. განჩინებების ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო გაუქმებისა და საქმის წარმოების განახლების მოთხოვნით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო ი.თ-ას განცხადების გაცნობის შედეგად მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი განცხადება განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას შემდეგ გარემოებათა გამო:

ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, განცხადება გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის ან ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ შეტანილ უნდა იქნეს გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოში. განცხადებას განიხილავს გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლო იმ შემთხვევაშიც, როდესაც არსებობს ზემდგომი სასამართლოს განჩინება ამ გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების შესახებ.

აღნიშნული ნორმის გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ი.თ-ას განცხადება განსჯადობით განსახილველად ექვემდებარება არა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს, არამედ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას, შემდეგ გარემოებათა გამო: ი.თ-ას ერთ-ერთ სასარჩელო მოთხოვნას შეადგენდა სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსათვის ქ. სოხუმში, ..., გასას. №21-ში მდებარე სახლის მესაკუთრედ რეგისტრაციაში გატარების დავალება. სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, მოსარჩელე ცნობილ იქნა ქ. სოხუმში, ... გასასვლელ №21-ში მდებარე სახლის მესაკუთრედ და საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს დაევალი ი. თ-ას სახელზე საკუთრების უფლებით ქ. სოხუმში, ... გასასვლელ №21-ში მდებარე სახლის რეგისტრაციაში გატარება. რამდენიმე ინსტანციური განხილ-

ვის შემდეგ, საბოლოოდ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 23.02.12წ. გადაწყვეტილებით საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა სოხუმის რაიონული და სოხუმის საქალაქო სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილება, საქმეზე მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ი. თ-ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც გაუქმდა სოხუმის საქალაქო და სოხუმის რაიონული სასამართლოს 08.06.06წ. გადაწყვეტილება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის ქ.სოხუმში, ... გას. №21-ში მდებარე სახლის ი.თ-იას სახელზე საკუთრების უფლების აღრიცხვის დავალების ნაწილში და ამ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, საკასაციო პალატის მიერ უცვლელად იქნა დატოვებული. სწორედ ამ ნაწილში მიიჩნევს საკასაციო პალატის განჩინებას უკანონოდ ი.თ-იას ამდენად, განმცხადებლის მიერ განცხადებაში მითითებულ სადავოდ გამხდარ მოთხოვნაზე არსებითად იმსჯელა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ, რომლის 23.02.2012 წ. გადაწყვეტილებით შეცვლილ იქნა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება და სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ი.თ-ამ. საკასაციო სასამართლოს 13.02.2013 წ. განჩინებით კი სადავო ნაწილში უცვლელად დარჩა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება. უზენაეს სასამართლოს აღნიშნულ ნაწილში არ შეუცვლია გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი შედეგი. ამდენად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განჩინების გადასინჯვის მოთხოვნით ი.თ-იას უნდა მიემართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა პალატისათვის, ანუ სასამართლოსთვის, რომელმაც არსებითად იმსჯელა განსახილველ საკითხებზე და მიიღო სათანადო გადაწყვეტილება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო თვლის, რომ ი.თ-ას განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 13.02.2013 წ. განჩინების გადასინჯვის ნაწილში განსჯადობით განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას, რაც ი. თ-ას უკვე განემარტა მისი განცხადების განსჯადობით გადაგზავნის შესახებ საკასაციო პალატის 30.10.2015წ. განჩინებით.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ განმცხადებლის მოთხოვნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ

საქმეთა პალატის 15.09.2016წ. განჩინების გაუქმების შესახებ, ასევე სააპელაციო სასამართლოს განსჯადია, რადგან აღნიშნული განჩინებით ი. თ-იას კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა სააპელაციო პალატის 10.03.2016წ. განჩინება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების თაობაზე ი. თ-ას განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ, საკასაციო სასამართლოს არ შეუცვლია სააპელაციო პალატის განჩინება, ახლებურად არ მოუწესრიგებია სადავო საკითხი, ამდენად, სსკ-ის 424-ე მუხლის საფუძველზე ი. თ-იას განცხადება აღნიშნული მოთხოვნის ნაწილშიც თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის განსჯადია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 424-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ი. თ-ას განცხადება ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განსჯადობით განსახილველად გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას;
2. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საკიბელო

1. ადმინისტრაციული განსჯადობა

- 1.1. სახელმწიფო ქონებასთან დაკავშირებული
დავების განსჯადობა 3; 13; 21
- 1.2. სამედიცინო დაზღვევის საკითხზე
დავების განსჯადობა 30
განსაკუთრებული განსჯადობა ხელშეკრულების
შესრულების ადგილის მიხედვით 41; 53
- 1.3. გრანტის გაცემის თაობაზე
დავების განსჯადობა 61; 74; 85

2. სამოქალაქო განსჯადობა

- აღნაგობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე
დავის განსჯადობა 96
- კერძო-სამართლებრივი ხელშეკრულებიდან
გამომდინარე დავის განსჯადობა 111

3. ტერიტორიული განსჯადობა

- იძულებით გადაადგილებული პირის
სარჩელის განხილვის განსჯადი
სასამართლოს განსაზღვრა 136
- განსჯადობა ადმინისტრაციული ორგანოს
ადგილმდებარეობის მიხედვით 141
- განსჯადობა სადავო აქტის გამომცემი
ორგანოს ადგილმდებარეობის მიხედვით 150
- განსჯადობა მოპასუხის
ადგილსამყოფლის მიხედვით 159
- განსჯადობა გადასახადის გადამხდელის
ადგილსამყოფლის მიხედვით 167

4. ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო

სარჩელის განსჯადობა

- ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების
განახლების შესახებ განცხადების განსჯადობა 172

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32
ტელ.: (995 32) 299 72 23
www.supremecourt.ge